

ONTWIKKELINGSPLAN BOSWACHTERIJ ALMEERDERHOUT

bureau Nieuwe Gracht
in opdracht van Staatsbosbeheer en gemeente Almere

ONTWIKKELINGSPLAN BOSWACHERIJ ALMEERDERHOUT

juli 2005

**NIEUWE
GRACHT**

stedebouw
milieu
landschap

bureau **Nieuwe Gracht**
in opdracht van **Staatsbosbeheer** en **gemeente Almere**

Populieren

Populieren
van oude kranten gemaakte
stijve regenwuiers,
hun wintertakken
kreukels zonder schaduw,
populieren,
nog eerder geknakt
dan omgehakt, op papier
alleen levend
sluiten ze zonder mee te tellen
hoogstens ergens
een veldje af na het spelen.
Populieren,
niet in staat zelfs
in hun kalme regens
nog iets voor te stellen,
door de bomen
eens bos te zijn.
Maar 's zomers soms
langs een kanaal
of op een flinke akker
in rijen geplant
nemen ze je ertussen,
krijgen ze klein.

Maarten Doorman

(uit 'de daken op', www.boslucht.nl)

GEWONE ES

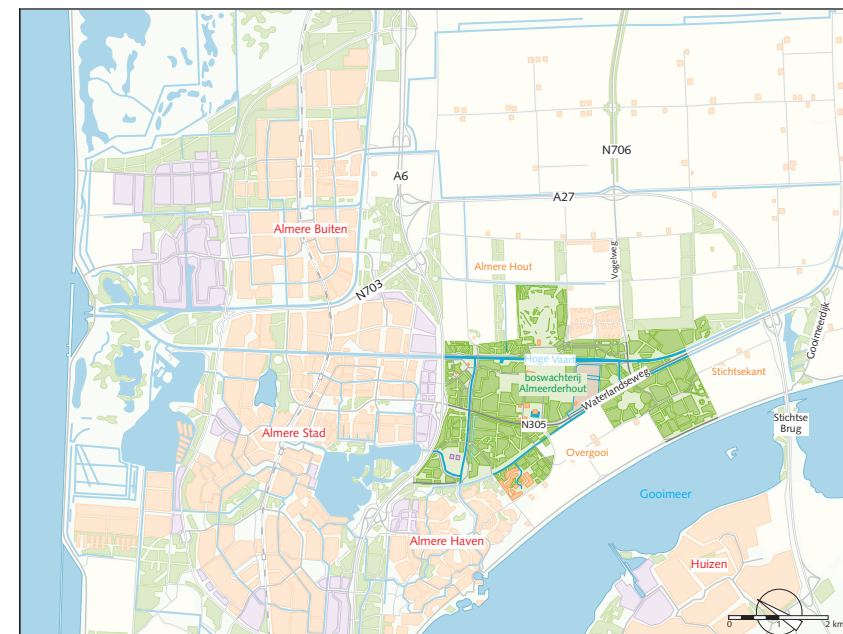
INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding & doelstellingen	7
1.2 Leeswijzer	8
2. Ruimtelijk & planmatig kader	9
2.1 Ontstaansgeschiedenis Almere en Almeerderhout	9
2.2 Ruimtelijk kader	10
2.3 Planmatig kader	11
3. Sectorale randvoorwaarden	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Ingezet bosbeheer	15
3.3 Bodem en waterhuishouding	21
3.4 Ecologische hoofdstructuur	22
3.5 Recreatie en toerisme	23
3.6 Infrastructuur	26
4. Identiteit en zonering	31
4.1 Inleiding	31
4.2 Wat is de Almeerderhout?	31
4.3 Zonering	33

5. Ontwikkelingsvisie 2030	41
5.1 Inleiding	41
5.2 Hoofdroutes voor langzaam verkeer	41
5.3 De Waterlandseweg	43
5.4 Ecologische verbindingzones	45
5.5 De bosranden	46
5.6 Het Oeverbos	47
5.7 Braambergen	49
5.8 De Kempmaan	50
5.9 Het Weteringpark	51
5.10 Integrale ontwikkelingsvisie 2030	56

6. Ontwikkelingsplan 2015	61
6.1 Inleiding	61
6.2 Het Ontwikkelingsplan voor de Almeerderhout	62
6.3 Gebiedsgebonden beschrijving	66
6.4 Consequenties voor het bosbeheer	68
6.5 Relatie met aangrenzende structuurplannen	69
6.6 Planning en financiële onderbouwing	70

Bijlage	
Natuur wet- & regelgeving	73
Begeleidingsgroep	77
Geraadpleegde literatuur & kaarten	78
Losse plankaart	81

de Almeerderhout in groter verband

HAAGBEUK

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding & doelstellingen

De boswachterij Almeerderhout is met circa 1400 hectare het grootste bosgebied van Almere. Het gebied ligt - met de klok meedraaiend - ingebed tussen de A6, het toekomstige woongebied Almere Hout, het toekomstige bedrijventerrein Stichtsekanthout, de Gooimeerdijk, Overgooi en Almere Haven. Hoewel de Almeerderhout op de kaart een hechte eenheid lijkt te vormen is in werkelijkheid sprake van een groot aantal deelgebieden, waarvan het Cirkelbos, het Waterlandse Bos en het Weteringpark de meest omvangrijke zijn. Staatsbosbeheer is de voornaamste eigenaar en beheerder. De gemeente Almere bezit alleen grond in een deel van het Weteringpark. Gezien deze eigendomsverhoudingen is bij het opstellen van dit plan intensief samengewerkt door gemeente en Staatsbosbeheer.

Momenteel is de Almeerderhout nogal perifeer gelegen, aan de zuidoostelijke rand van Almere. Hierin zal de komende jaren drastisch verandering komen door de bouw van de wijken Overgooi en Almere Hout én de aanleg van bedrijventerrein Stichtsekanthout. Deze gebieden zullen de Almeerderhout in de toekomst vrijwel geheel gaan omsluiten, waardoor het gebied veel meer 'in' de stad komt te liggen. Hierin ligt de directe aanleiding voor het opstellen van dit ontwikkelingsplan: de gemeente Almere en Staatsbosbeheer vinden het belangrijk de verschillende deelgebieden van de Hout tot een eenheid om te vormen, zodat de boswachterij binnen de toekomstige stedelijke structuur als één samenhangend 'stadsbos' kan functioneren en ook als zodanig herkenbaar is.

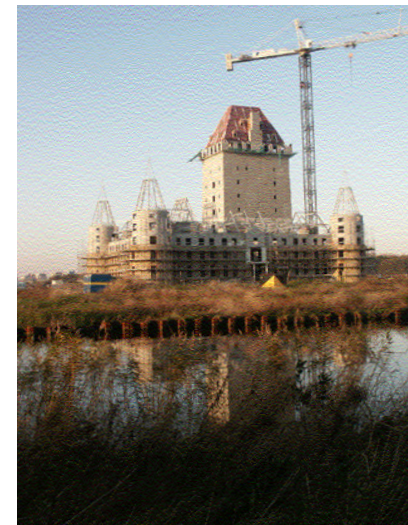
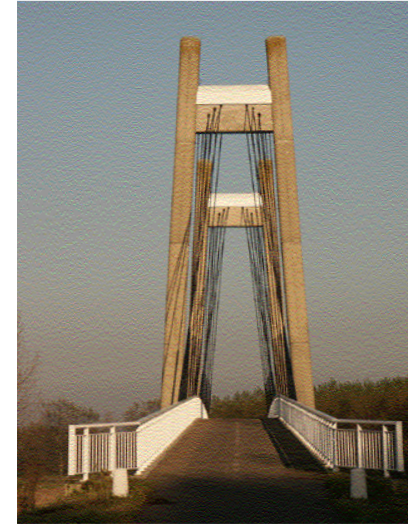
Naast het ontwikkelen van de Almeerderhout tot een samenhangend stadsbos hebben de volgende doelstellingen aan dit ontwikkelingsplan ten grondslag gelegen:

- Het ontwikkelingsplan heeft tot doel te fungeren als kader en basis voor het bijstellen van het vigerende bestemmingsplan voor het gebied en op onderdelen voor het opstellen van uitwerkingsplannen.
- Het ontwikkelingsplan moet een toetsingskader vormen voor nieuwe initiatieven in het gebied, aangezien zowel gemeente als Staatsbosbeheer zeer regelmatig met vestigingsaanvragen voor nieuwe voorzieningen worden geconfronteerd.
- Het ontwikkelingsplan dient als basis voor een uitvoerings- en beheerprogramma.

Deze doelstellingen zijn vertaald naar een integraal ontwikkelingsplan voor de boswachterij, met als belangrijkste bouwstenen bosbouw, ecologie, recreatie & toerisme en infrastructuur. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar een ontwikkelingsplan voor de periode tot 2015 en een ontwikkelingsvisie met een looptijd tot 2030. De periode van het ontwikkelingsplan is zodanig gekozen dat deze overeenstemt met de termijn die gesteld is voor het Structuurplan Almere. Voor het te herziene bestemmingsplan geldt een doorlooptijd van 10 jaar (circa 2015).

1.2 Leeswijzer

De opbouw van deze rapportage komt voor een belangrijk deel overeen met de gevolgde werkwijze. In *hoofdstuk 2* wordt ingegaan op het ruimtelijke en planmatige kader waarbinnen dit ontwikkelingsplan is opgesteld, waarna in *hoofdstuk 3* relevante sectorale randvoorwaarden worden geschetst. In *hoofdstuk 4* wordt een zoneringsplan voor de Almeerderhout opgesteld, op basis waarvan in *hoofdstuk 5* cruciale onderdelen worden uitgewerkt. In *hoofdstuk 6*, tenslotte, wordt het toekomstbeeld voor de Almeerderhout geschetst in de vorm van een geïntegreerde plan- en visiekaart, aangevuld met een beschrijving per deelgebied en de invloed van deze plannen op het huidige bosbeheer.

2 RUIMTELIJK & PLANMATIG KADER

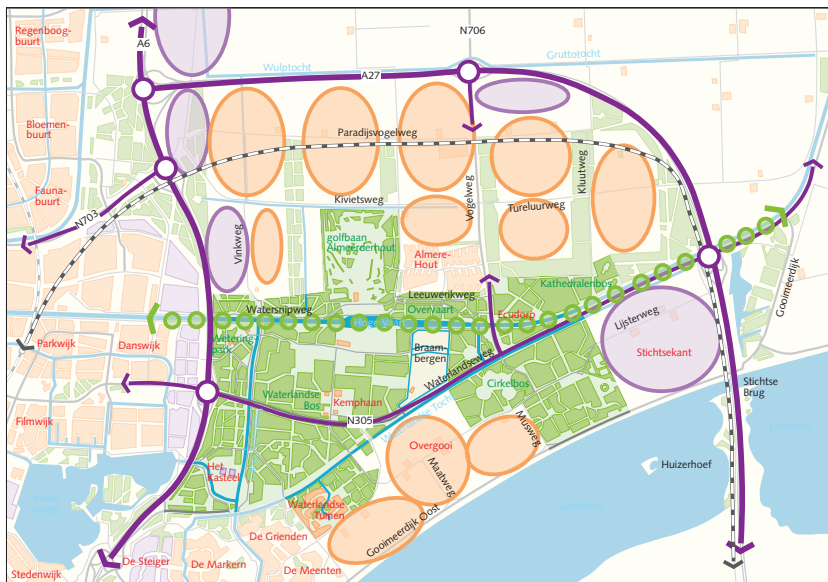
WITTE ABEEL

2.1 Ontstaansgeschiedenis Almere en Almeerderhout

Voor wie nu door Almere loopt is het moeilijk voor te stellen dat hier nog niet zo heel lang geleden alleen nog maar water was. Zuidelijk Flevoland viel droog in mei 1968, bijna 35 jaar geleden. De belangrijkste sloten en vaarten waren al voor die tijd gegraven, of beter gezegd 'uitgebaggerd'. Na het droogvallen van het gebied werd met vliegtuigen riet ingezaaid, met als doel sneller water aan de grond te onttrekken. In april 1972, als ook de bodem enigszins is opgedroogd, wordt de eerste boom geplant. De exacte locatie van deze boom is niet meer bekend, maar men vermoedt dat het gaat om het Vogeleiland in het latere Weerwater. Een aantal jaren later wordt begonnen met de aanplant van de Almeerderhout, waarbij ruwweg vanaf de Gooimeerdijk noordwaarts wordt gewerkt. De gebieden die het eerst droog genoeg waren kwamen ook het eerst in aanmerking voor beplanting. Deze eerste aanplant bestond voornamelijk uit populier en wilg, dit overigens na stevige discussies over de toe te passen soorten, tussen vertegenwoordigers van Staatsbosbeheer en landschapsarchitecten van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders. Over het doel van de nieuwe parken en bossen was men het overigens wel eens: het was belangrijk dat "er snel een soort jas kwam voor de nieuwe bewoners, om zich te beschermen tegen de wind". De strijd om de boomsoorten is echter nooit definitief beslecht. Dat ondervond een medewerker van de Rijksdienst die op eigen initiatief een *Metasequoia* (watercypres) plantte voor het gebouw waarin nu Milieucentrum het Eksternest is gehuisvest. Hij werd ontboden op het hoofdkantoor van de dienst in Lelystad en kreeg een enorme uitbrander.

De watercypres staat er nog, de RIJP bestaat inmiddels niet meer. Staatsbosbeheer, de Stichting Flevolandschap en de gemeente Almere (sinds januari 1984) hebben de groene erfenis overgenomen. En de "jas voor de bewoners" is naast windvanger steeds meer een echt bos aan het worden, als uitloopegebied voor wat zo langzamerhand ook een echte stad is geworden.

achtergrondinformatie ontleend aan: *Boomverhalen, een kleine geschiedenis van Almere*

de huidige en toekomstige positie van de Almeerderhout

2.2 Ruimtelijk kader

Het ruimtelijke concept van Almere, bestaande uit een meerkernige stadsstructuur ingebed in het groen, is afgeleid van de ruimtelijke structuur van het Gooi. De Almeerderhout - het grootste bosmassief uit de nieuwe groenstructuur - is zo'n dertig jaar geleden aangeplant als groen uitloopgebied én als groene wig tussen mogelijke stedelijke uitbreidingen in de verre toekomst. En die gedachte was uniek, want nog nooit eerder was op een dergelijke manier geïnvesteerd in toekomstige omgevingskwaliteit. Met het uitgroeien van Almere is bewezen dat deze strategie werkt, aangezien de Almeerderhout een steeds belangrijker rol is gaan vervullen in de stedelijke recreatievoorziening. In al die jaren is er echter nauwelijks iets veranderd aan de positie van het gebied ten opzichte van de grote woongebieden. Maar ook deze laatste grote stap in de ontwikkeling van de Almeerderhout dient zich nu aan.

Momenteel heeft Almere rond de 165.000 inwoners. De bedoeling is dat de stad uit gaat groeien tot zo'n 230.000 inwoners in 2015, maar er zijn ook scenario's die uitgaan van een nog veel snellere groei. Hoe de groeicurve ook zal verlopen, zeker is dat de positie van de Almeerderhout drastisch gaat veranderen. Van een perifeer gelegen bosgebied gaat het gebied zich de komende jaren ontwikkelen tot een centraal gelegen bos. Een belangrijk deel van deze ontwikkeling is gelegen in de geplande bouw van de wijken Overgooi en met name Almere Hout (om nog maar te zwijgen over Spiegelhout). Bovendien wordt aan de oostzijde van het gebied nog het bedrijventerrein Stichtse Kant ontwikkeld.

Dit alles maakt dat de boswachterij in de toekomst daadwerkelijk in het stedelijke netwerk van Almere zal komen te liggen. En daarmee zijn we bij het tweede element van de ontwikkeling tot een centraal gelegen bos aangeland.

Ook de Almeerderhout zelf zal namelijk de nodige veranderingen moeten ondergaan om deze functie ook daadwerkelijk waar te kunnen maken. De belangrijkste opgave daarbij bestaat uit het inpassen van praktische zaken als padenstructuren en het ontwikkelen van een beperkt aantal voorzieningencusters, gericht op bosbeleving. En dit alles zonder het boskarakter van het gebied aan te tasten.

2.3 Planmatig kader

Voor het bepalen van het planmatige kader voor het opstellen van een ontwikkelingsplan voor de Almeerderhout zijn twee gemeentelijke nota's van groot belang.

Het Structuurplan Almere

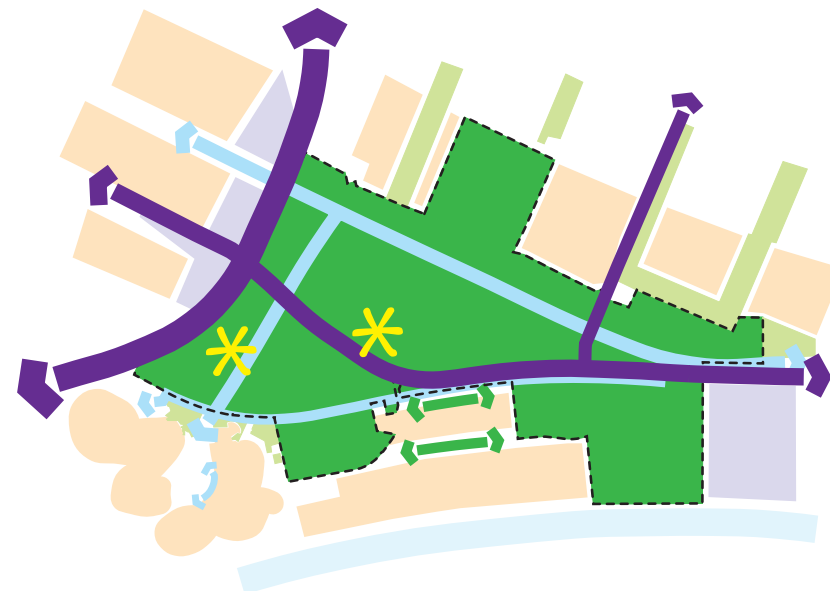
In het Structuurplan Almere worden uiteraard de ontwikkelingen uit de vorige paragraaf uitgebreid beschreven. Specifiek voor de boswachterij Almeerderhout wordt een aantal uitspraken gedaan:

- De boswachterij als geheel wordt aangeduid als parkbos, met een duidelijke vernieuwingsopgave voor het groen.
- Binnen de Almeerderhout worden twee toeristisch recreatieve concentratiepunten aangewezen (de sterren op de kaart): stadslandgoed de Kemphaan en het in aanbouw zijnde kasteel in het Weteringpark.
- Daarnaast wordt een potentieel toeristisch recreatief concentratiepunt aangewezen (de omcirkelde ster op de kaart): de vuilstort Braambergen, die rond 2010 zal sluiten. Op het terrein van Braambergen staat ook een gemeentelijke vuiloverslag, die in functie blijft. Bekeken wordt of deze op termijn eveneens kan worden verplaatst.
- De A6, de Waterlandseweg en de Vogelweg vormen de belangrijkste weginfrastructuur.

Nota uitgangspunten en randvoorwaarden boswachterij Almeerderhout

Voorafgaand aan de opdrachtverlening voor het opstellen van een ontwikkelingsplan voor de Almeerderhout hebben gemeente en Staatsbosbeheer door de Grontmij een Uitgangspuntennotitie laten opstellen. Naast de opgave en uiteraard de te hanteren uitgangspunten bevat deze notitie een aantal randvoorwaarden voor nieuwe ontwikkelingen, alsmede achtergrondinformatie over het huidige beleid en gebruik van het gebied. De belangrijkste uitgangspunten en conclusies zijn de volgende:

- De landschappelijke potentie van de Almeerderhout is gelegen in het handhaven en verder ontwikkelen van een volwaardig bosgebied van formaat als herkenbare eenheid. Daarbij zijn verbindingen met de omgeving en andere terreinen van groot belang.
- De belangrijkste functies in het gebied zijn uitloop vanuit de stad en natuurgerichte en routegebonden recreatie temidden van een aantrekkelijk bos, waar-

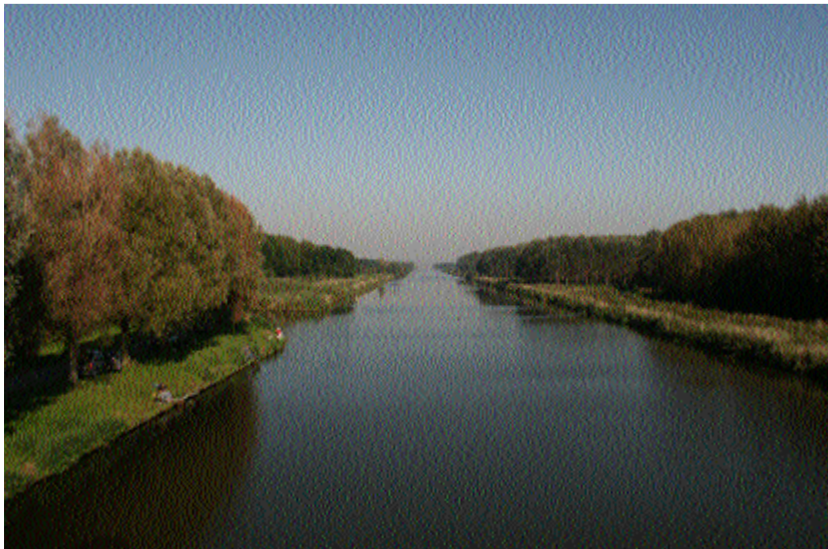
de Almeerderhout in het Structuurplan Almere

stadslandgoed de Kemphaan als toeristisch recreatief concentratiepunt

de groene kathedraal

de Hoge Vaart, gezien vanaf de Vogelweg, gezien in westelijke richting

binnen ook ruimte wordt geboden aan behoud en versterking van het aaneengesloten natuurbos met ecologisch waardevolle verbindingen. Voor functies als wonen, werken en grootschalige toeristische attracties, die het bos alleen gebruiken als décor of grote inbreuk plegen op het openbare karakter, is in het gebied geen plaats.

- Wat de spreiding van voorzieningen betreft zijn er drie mogelijke principes. Twee modellen - 'strooien' en 'complexen in het bos' - worden als zeer ongewenst beschouwd. De drie mogelijke modellen zijn de volgende, waarbij concentreren in alle gevallen het leidende thema is:
    - . Voorzieningen aan de randen van het bos.
    - . Voorzieningen langs infrastructuur.
    - . Voorzieningen rondom knooppunten.
  - Ook wat betreft de functie én ligging van de Waterlandseweg is een snelle modellenstudie uitgevoerd. Modellen die uitgingen van het verleggen van de weg zijn vrij snel afgefallen, met name omdat de doorstroomfunctie van de weg niet in gevaar mag komen. De drie overige modellen zetten in op het huidige tracé, maar met een verschillende benadering voor de weg en met name voor de ontsluiting van het bosgebied vanaf de weg:
    - . De Waterlandseweg blijft een 2 x 1 weg, met maximaal twee afslagen in het gebied. Per saldo komt dit neer op het handhaven van de huidige situatie.
    - . De Waterlandseweg wordt omgebouwd tot een parkway door het bos, met een verlaagde snelheid en mogelijkheden voor een groot aantal nieuwe afslagen.
    - . Aanvullen van de weg met ventwegen aan weerszijden, waardoor een scheiding mogelijk is tussen 'snel' en 'langzaam' verkeer. De ventwegen bieden mogelijkheden voor het realiseren van vele nieuwe afslagen in het bosgebied.
- De eerste variant wordt als het meest kansrijk gezien, variant drie wordt gezien als een kansrijk alternatief.
- Qua beheer wordt uitgegaan van voorzetting van het huidige beleid van Staatsbosbeheer. Men ziet weinig heil in grootschalige ingrepen. Dit vanuit de gedachte dat de beste garantie voor kwaliteit ligt in het oud laten worden van het nog jonge bos.
  - Binnen de wens de Almeerderhout uit te laten groeien tot een centraal gelegen bos- en recreatiegebied past een verbeterde relatie met het Weerwater.

- De belangrijkste ruimtelijke zwaartepunten in het gebied worden gevormd door de Kempphaan en het kasteel. De gebieden daarbuiten moeten juist rustig(er) blijven.

Ook bij het opstellen van deze uitgangspuntennotitie is door gemeente en Staatsbosbeheer intensief samengewerkt.

omgewaaide iepen langs het Kathedralenpad, na de zware oktoberstorm van 2002

de Gooimeerbeek in het Cirkelbos

woonboten in de Lange Wetering

de Hoge Vaart vanaf de Vogelweg, gezien in oostelijke richting

het Kempaanpad

de vuilbergen van vuilstort Braambergen, gezien vanaf het Michauxpad

akkers in het noordelijke deel van het Waterlandse Bos

3 SECTORALE RANDVOORWAARDEN

ZWARTE ELS

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beknopt een aantal randvoorwaarden geschetst waar bij het opstellen van een ontwikkelingsplan voor de Almeerderhout rekening mee moet worden gehouden. Daarbij komen voor de Almeerderhout belangrijke sectoren als bosbeheer, water, ecologie, recreatie en infrastructuur aan de orde. Per sector wordt een beschrijving gegeven van het bestaande of ingezette beleid en de relevantie hiervan voor de boswachterij.

3.2 Ingezet bosbeheer

Na de inpoldering van zuidelijk Flevoland is bij de Almeerderhout een aangepaste wijze van bosaanleg en -beheer gehanteerd. Gestart is met provisorisch bos t.b.v. het bosbedrijf (veel populier), het einddoel is echter een recreatiebos met gemengd loofhout: Essen-lepenbos op vochtige kleigrond en gedeeltelijk Eiken-Haagbeukenbos. Een kenmerkend verschil in de startfase met bijvoorbeeld de Lelystadse bossen is het ontbreken van open water, terwijl juist wel open, agrarisch beheerde, percelen aanwezig zijn.

Gevarieerde bosstructuren, ongelijkjarigheid en menging zijn zeer bepalend voor de recreatieve aantrekkelijkheid en de biodiversiteit in de bossen. Ook open plekken én bosranden dragen hieraan bij. Het beheer van bossen is gericht op het behoud en zo mogelijk het vergroten van de structuurrijkdom en de natuurlijke soortenrijkdom in de boom- en struiklaag (PNV, potentieel natuurlijke vegetatie). Mantel- en zoomvegetaties worden actief ontwikkeld. De natuurlijke boomsoortensamenstelling, de bodem, de flora en fauna blijven zoveel mogelijk in samenhang behouden. In de gemengde bossen, maar ook in de blijvende populierenbestanden wordt een onderetage van verschillende inheemse houtige gewassen behouden of gecreëerd. Aandacht voor dood hout en oude bomen is noodzakelijk.

Indicatie soorteninhoud multifunctioneel Essen-lepenbos op vochtige klei en zavel:

Boomlaag (PNV)

Gladde iep
Gewone es
Zwarte els
Populier
Witte/Grauwe Abeel
Zoete kers
Gewone esdoorn
Schietwilg
Zomerlinde
Noorse esdoorn
Wilde paardekastanje
Hemelboom
Zomereik
Robinia

Struiklaag (PNV)

Meidoorn
Wilde kardinaalsmuts
Gewone vlier
Sleedoorn
Spaanse aak
Hondsroos
Rode kornoelje
Hazelaar
Vogelkers
Dauwbraam
Sleedoorn
Wegedoorn
Sneeuwbes
Zwarte/Aalbes
Gelderse roos

Kruidlaag

Speenkruid
Geel nagelkruid
Echte valeriaan
Kluwenzuring
Look-zonder-look
Reuzenzwenkgras
Groot heksenkruid
Grote keverorchis
Hondsdrif
Zevenblad
Fluitekruid
Kleefkruid
Grote brandnetel
Gewone smeerwortel
Kruipende boterbloem
Ruw beemdgras
Rietgras
Robertskruid
Dagkoekoeksbloem

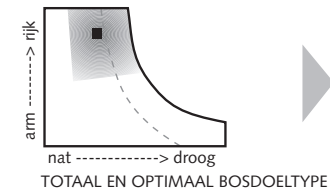
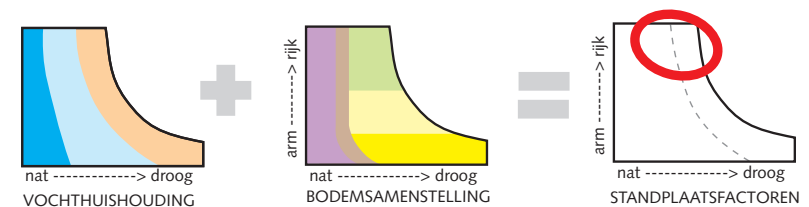
Vogelgroepen

Holenbroeders:
- Kl.Bontespechtgroep
- Boomklevergroep
Appelvinggroep
Bosrand/struweelvogels:
- Grasmusgroep
- Puttergroep
Zwartkopgroep

Beheer en verjonging worden ingezet om de overgang van het populieren- naar het gemengde, structuurrijke type in ca. 50 jaar te realiseren. De eerste aanplant dateert van bijna 30 jaar geleden, de laatst beplante bosvakken zijn nu ca 15 jaar oud.

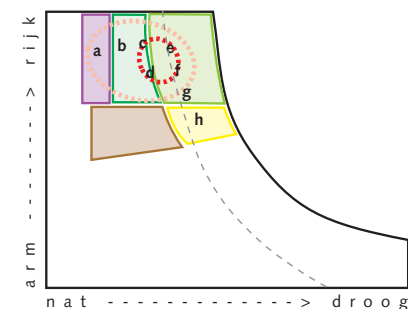
Binnen 10 tot 30 jaar moeten alle huidige populierenopstanden (met uitzondering van de bosreservaten en opstanden met accent natuur) verjongd worden met voor het merendeel duurzame loofhoutsoorten (es, iep, eik, beuk e.d.). M.b.t. het huidige beheer van de populierenopstanden en de verjonging wordt het volgende opgemerkt:

- Systeem van dunningen en eindkap:
  - . 1e dunning (leeftijd >12 jaar, plantafstand min. 4x8 m. (is in bijna alle vakken al uitgevoerd)).
  - . 2e dunning (leeftijd >16, plantafstand min. 8x8 m.).
  - . 3e dunning (leeftijd >24, plantafstand min. 8x16 m., alleen bij vitale klonen).
  - . na eindkap 15% van populieren laten staan (t.b.v. dik hout / dood hout).

samenstelling, inrichtings- en beheeraspecten

- bossamenstelling
- structuur
- fauna
- verjonging
- verzorging
- oogst
- toegankelijkheid
- voorzieningen
- economie

- droog essen - iepenbos
eik, beuk, linde, esdoorn, haagbeuk, zoete kers
- elzenrijk essen - iepenbos
populier, wilg, esdoorn, els, es, zoete kers
- ruigte elzen - essenbos
populier, wilg, esdoorn, els
- eiken - haagbeukbos
es, haagbeuk, zoete kers, eik, beuk, els
- gierstgras - beukenbos
eik, beuk, haagbeuk, linde, zoete kers, esdoorn
- huidige gemiddelde standplaatsfactoren
- maximaal bereik standplaatsfactoren

bosbouwkundige aspecten

- Natuurlijke verjonging komt nauwelijks voor, vanwege de brandneteldruk. Slechts een beperkt deel van de populierenbossen is onderplant, d.w.z. dat duurzame soorten onder een 'scherm' van populieren zijn ingeplant en pas na de eindkap van de populieren tot volle ontwikkeling komen. De eindkap moet plaatsvinden voordat de onderbeplanting 15 jaar oud is. Alleen beuk kan zich tot op latere leeftijd als onderbeplanting handhaven.
- Vrijzetten van (toevallige) potentiële zaadbronnen wordt op termijn belangrijker maar is nu nog zeer beperkt van invloed op de verjonging.
- In enkele opstanden zal vanwege slechte boomeigenschappen van de geplante klonen vlaktegewijze eindkap plaatsvinden.

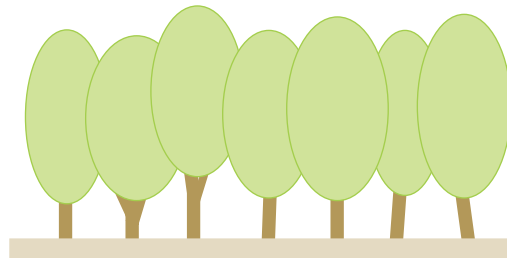

boomsoorten en kiemjaren per bosvak

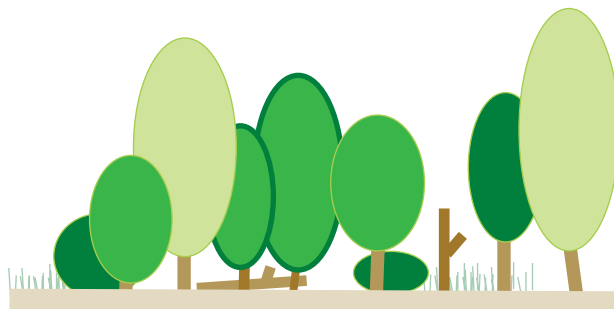
- In de overige om te vormen bosopstanden vindt verjonging plaats door eenmalig gemiddeld 2 horsten per ha in te brengen t.b.v. de ontwikkeling van een soorten- en structuurrijk loofbos; deze horsten vormen toekomstige zaadbronnen en zorgen voor schaduwdruk in de rest van het bos zodat minder brandnetels groeien en natuurlijke verjonging meer kans krijgt. Van het populierenbos wordt dan ca. 30% gekapt en groepsgewijze (in horsten) worden de duurzame soorten in het bos ingebracht. Horsten kunnen in verschillende patronen aangeplant worden.

De dunningen leveren (populieren)hout op dat via lopende contracten met ondermeer de kartonverwerkende industrie wordt afgezet. Ook op de lange termijn blijft de winning van hout mede van invloed op het bosbeheer.

Bij dunning en overig beheer zijn (broed)vogels mede sturend in de keuze van het tijdstip voor het uitvoeren van beheermaatregelen. Op termijn neemt ook de invloed van natuur- en recreatiedoelen verder toe. Winstgevende bosexploitatie (nu eigenlijk al moeilijk haalbaar) zal dus steeds minder optreden en van nevendoeel tot bijdoel van het bosbeheer 'terugzakken'.

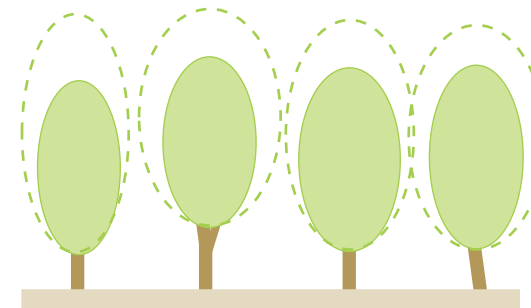

bestand populierenvak, 15 jaar oud

eindbeeld gemengd bos

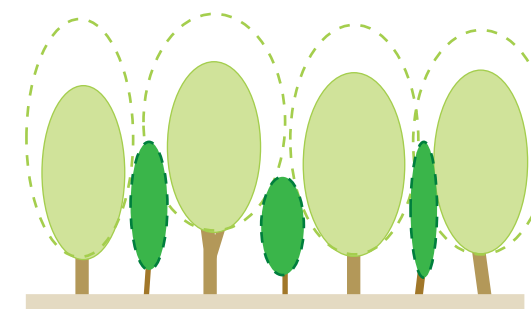
Als het boslandschap groot genoeg is kunnen door het samengaan van boomverjonging en begrazing structuurrijke boscomplexen ontwikkeld worden, bestaande uit gesloten bosdelen en open stukken, die vanaf de bosaanleg al aanwezig zijn. Natuurlijke grote grazers - nu alleen reeën - zullen op termijn verdwijnen door de toch relatief beperkte bosomvang, de oprukkende verstedelijking en de toenemende recreatiedruk. Alleen kleinere zoogdieren (konijn, bunzing, egel enz.) kunnen zich in deze omstandigheden handhaven. Het vrijhouden van open plekken dient dus door 'begeleide' beweiding (en mogelijk maaien, maar dat levert minder lokale variatie op) te geschieden. Diverse soorten 'grazers', 'maaiers' en 'knabbelaars' leveren verschillende resultaten op.

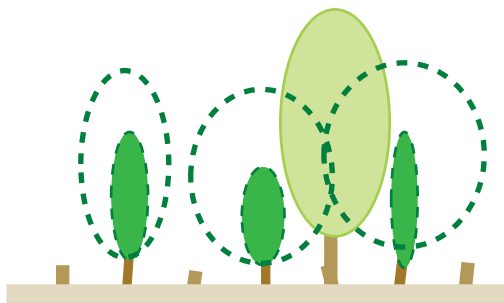
effect tweede dunning

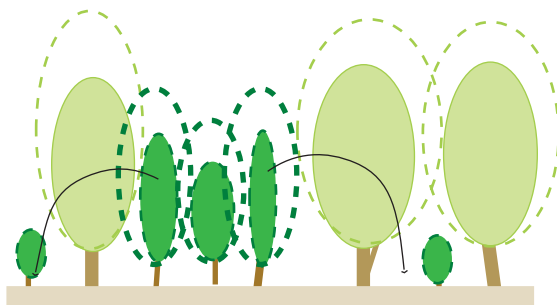
vlaktegewijze eindkap

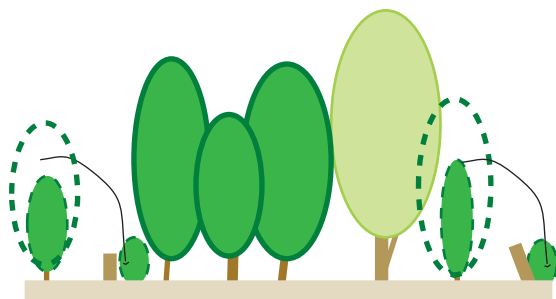
effect aanbrengen onderbeplanting

uitgroei onderbeplanting na eindkap populieren

effect inbrengen horsten

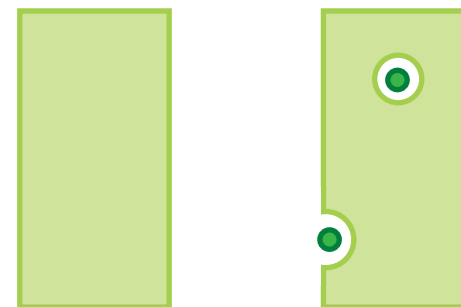

ontwikkeling structuurrijk/gevarieerd bos

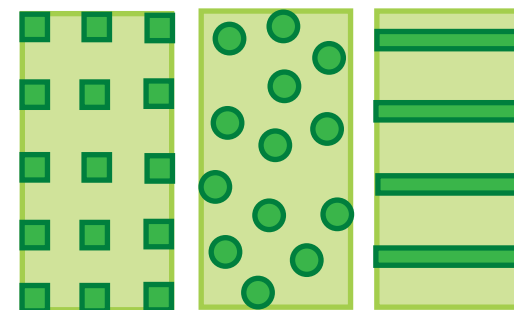
Hieronder zijn de belangrijkste algemene aandachtspunten samengevat, met betrekking tot geïntegreerd bosbeheer voor de Almeerderhout:

Houtoogst

De gewenste houtoogst bedraagt op de lange termijn beduidend minder dan nu het geval is (daling tot ongeveer 5 m³ /ha./jr.). De afname zal geleidelijk gaan maar per saldo binnen 30 jaar plaatsvinden en hangt samen met een toenemend belang van de functies natuur en recreatie ten koste van de houtproductiefunctie. Er wordt zo veel mogelijk gestreefd naar de productie van kwaliteitshout.

van 100% populier naar vrijzetten van potentiële zaadbronnen

principes voor inbrengen van horsten bij de tweede dunning

Boomsoortensamenstelling

Ten opzichte van de huidige 41,5% zal het aandeel populier fors afnemen. De aandelen van (haag)beuk (5,1%), eik (18,4%), esdoorn (9,1%) iep (1,6%) en es (17,2%) zullen de komende 30 jaar sterk toenemen. Met het oog op behoud van genetische variatie en vanuit historische overwegingen blijven wel 'populierenreservaten' (vakken met specifieke soorten) gehandhaafd. De variëteit aan struiken in de onderetages en boszomen is groot.

Menging

Een gemengd loofbos heeft vele voordelen. Menging verhoogt de natuurwaarde (meer variatie, meer niches voor planten en dieren), spreidt de risico's van houtproductie (niet afhankelijk van één boomsoort) en kan de aantrekkelijkheid van het bos voor recreanten verhogen. Er wordt daarom gestreefd naar een geleidelijke, maar aanzienlijke verhoging van het aandeel gemengd bos naar minimaal 80% over 30 jaar.

Ontwikkelingsfasen

Jong bos is nu vooral aanwezig als dichte, vlaktegewijze aanplant. Door groepsgewijs te verjongen, ontstaat een gevarieerder leeftijdsmozaïek. De komende verjongingsgolf wordt via het inbrengen van horsten uitgevoerd. Maximaal gebruik maken van de natuurlijke dynamiek van het boscysteem

Gelaagdheid

Het is gewenst om een gevarieerde verticale opbouw van het bos te realiseren. Dit betekent dat het aandeel gelaagd bos waarin een tweede boomlaag of struiklaag aanwezig is moet toenemen tot meer dan 50% van de totale oppervlakte oud bos.

Toekomstbomen

De houtkwaliteit in het bos na de omvorming (nog 10 tot 30 jaar) is vrij gevarieerd en goed: er zullen hier gemiddeld meer dan 60 kwaliteitsbomen per hectare aan te wijzen zijn. In de toekomst worden de functies natuur en recreatie belangrijker. Door een aantal van de aanwezige kwaliteitsbomen als toekomstboom te bestemmen en vrij te stellen, zullen deze meer gaan opvallen en hun kroon beter kunnen ontwikkelen.

Bosstructuur

Meer dan 75% in onderetage struiken; beperkt aantal grote open plekken, groot aantal kleine open plekken (onderbreking gesloten bladerkroon)

Dood hout

Gekoppeld aan het streven naar versterking van de natuurwaarde, wordt het aandeel dood hout de komende 10 jaar verhoogd tot 5-10% van de houtvoorraad. Er dient zowel een behoorlijk aandeel liggend als staand dood hout aanwezig te zijn. Voor veel planten en dieren is vooral dik dood hout nodig. Gezien de leeftijd van het bos kan het gewenste aantal van 4 dikke dode stammen per ha pas op de lange termijn gerealiseerd worden.

Vegetatie

Onder het deel van het bos met lichte kronen en op opengevallen plekken bevindt zich vanwege de rijke bodem een dichte kruidlaag. Alleen bij begrazing of maaien zal sprake zijn van gras of lage kruiden. Vooral op open plekken met een recreatief doel zal het beheer hierop gericht moeten zijn.

3.3 Bodem en waterhuishouding

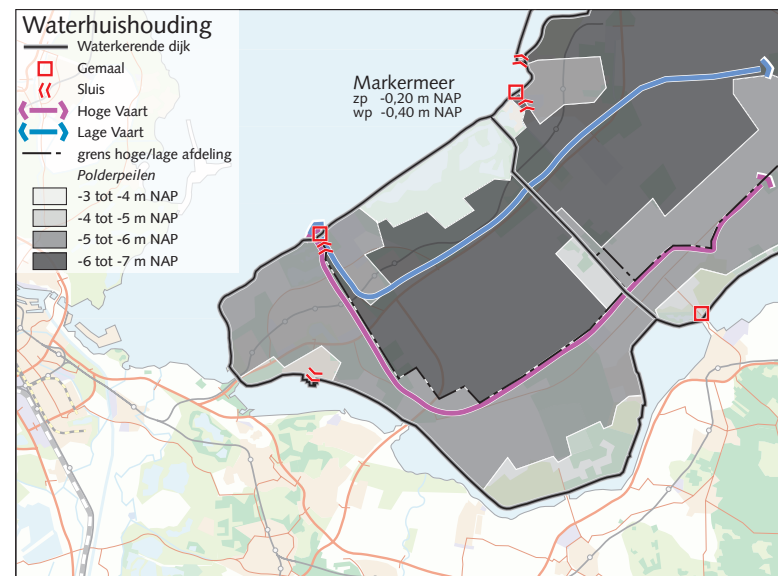
Waterhuishoudkundige aspecten

Waterhuishouding en grondwater(bewegingen) zijn - naast de bodemsamenstelling - cruciale standplaatsfactoren voor een bos. In de nieuwe polder bepalen sloten en drains in belangrijke mate de drooglegging. Zo ook in de Almeerderhout. Op dit moment ligt het grondwaterpeil op ca. 1,50 meter onder het maaiveld, maar de bodemdaling, de bodemrijping, de lokale kweldruk en het feit dat drains langzaam hun functie verliezen, zorgen voor een enigszins toenemende variatie. De dikke holocene bovenlaag zorgt ervoor dat eigenlijk nergens in het bos de potentiële diepe kweldruk uit de onderliggende pleistocene zandlagen manifest wordt.

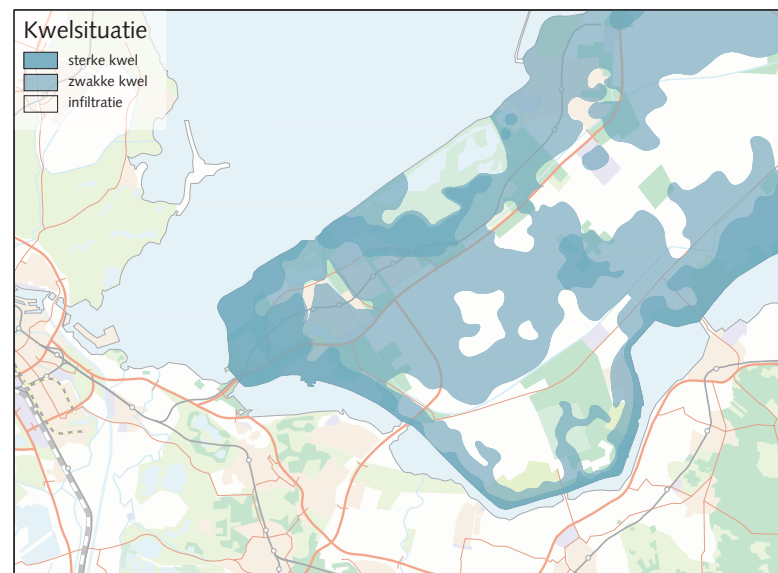
Alleen in het Cirkelbos achter de Randmeerdijk is sprake van een zodanige kweldruk vanuit het randmeer dat het grondwaterpeil ook in droge tijden niet uitzakt en - zij het met moeite - met het in de (kwel)sloten vrijkomende water een laaglandbeekje gevoed kan worden. Bij de realisering van Overgooi, de groene villawijk tussen Almeerderhout en Randmeer, zal de kwelpotentie voor een specifieke bos- en natuurontwikkeling verder worden uitgebouwd, ondermeer door het graven van een nieuwe waterpartij in de natuurstrook die tussen het noordelijke en zuidelijke deel van deze nieuwe woonwijk is gedacht.

De lange termijn weersverwachting wijst op langduriger en heviger regenval in de nieuwe eeuw. De dan veelvuldiger optredende pieken zullen binnen het Flevolandse waterhuishoudingssysteem opgevangen moeten worden. Er wordt voornamelijk gedacht aan een honderden hectares grote bergingslocatie tegen de Wulpocht aan, buiten het bosgebied.

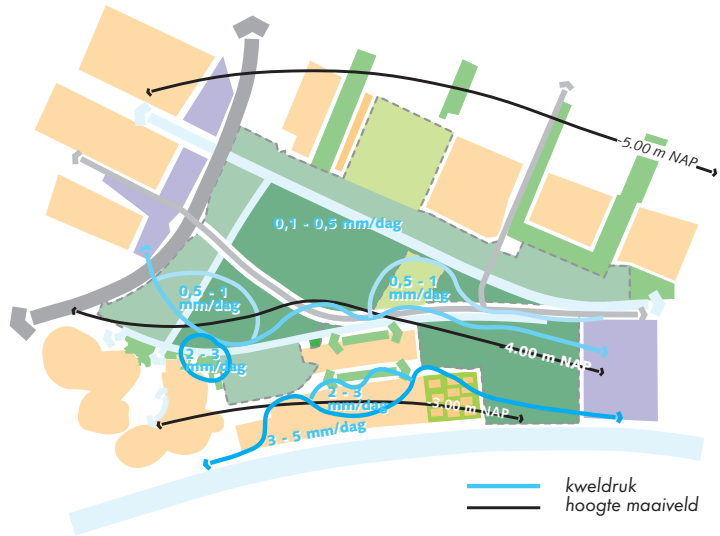
Dus ook op de lange termijn zal het gebied geen functie krijgen t.b.v. eventuele piekberging en zal ook de drooglegging van de Almeerderhout voldoende zijn voor de gewenste bosontwikkeling. Wel zijn aangrijpingspunten aanwezig voor 'natte en droge(re)' differentiatie in het bosmilieu. Kansrijk is de zuidwesthoek van het gebied, net ten noorden van de Oude Waterlandseweg, waar kwel benut kan worden voor het realiseren van bijvoorbeeld kleinschalige drasgebieden of poeltjes in het bos. In de noordwesthoek liggen juist weer kansen om regenwater vast te houden. Rond de Kempphaan is sprake van een bijzondere situatie. Hier is het peil opgezet om de vijvers rond het hoofdgebouw tot voldoende hoogte te kunnen voeden. Rond de Waterlandse Tocht, tenslotte, loopt een studie. Gedacht wordt aan ver-

de waterhuishouding van zuidelijk Flevoland

de kwelsituatie in zuidelijk Flevoland

de kwelsituatie in de Almeerderhout

breiding van de Tocht, realisatie van een overloopgebied en de aanleg van natuurlijke oevers. In het ontwikkelingsplan zal rekening worden gehouden met deze plannen.

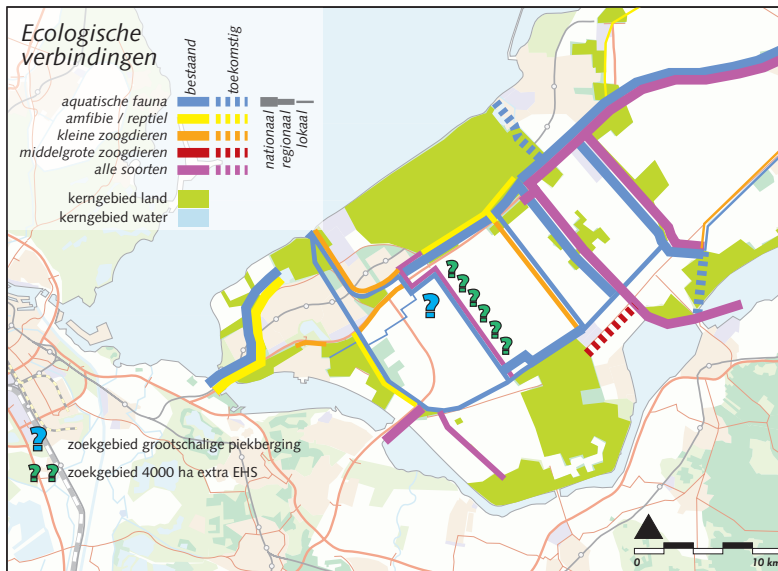
Te verwachten grondwaterregimes

De geringe verschillen in bodemopbouw zijn er de oorzaak van dat grote verschillen in de waterhuishouding niet te verwachten zijn. Eventuele diepe kwel wordt niet manifest door het metersdikke pakket van slecht doorlatende, holocene afzettingen. Alleen een klein gebied in de Almeerderhout met pleistoceenopduikingen (en daardoor invloed van de stijghoogten van het diepe grondwater tot aan het maaiveld) geeft afwijkende waterstanden. Potenties voor het vergroten van de verschillen in grondwaterbeïnvloeding zijn alleen aanwezig in gebieden waar gebruik gemaakt kan worden van kwel en lage ligging om het gebied natter te maken (d.w.z. kwelzone Gooimeerdijk, gebiedje in zuidelijke deel Waterlandse Bos).

3.4 Ecologische hoofdstructuur

Bij het opstellen van een lange termijn ontwikkelingsvisie voor de Almeerderhout is het van groot belang de positie van de Almeerderhout in de provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS) in beeld te brengen. Het doel van de PEHS is te komen tot een regionaal stelsel van met elkaar samenhangende bos- en natuurgebieden, die ieder voor zich voldoende omvang en mogelijkheden hebben voor het behoud en de ontwikkeling van hoge natuurwaarden. Binnen de PEHS is een basisbescherming van toepassing met als doel de gewenste natuurkwaliteit te realiseren. Dit betekent dat ingrepen - zoals veranderingen in de abiotische situatie en ruimtelijke structuur, in en in de onmiddellijke nabijheid van het gebied - die de kenmerken en waarden ervan aantasten, in principe niet worden toegestaan. De PEHS valt hiermee binnen de beschermingsregels van het Structuurschema Groene Ruimte (zie de bijlage voor de van toepassing zijnde wet- & regelgeving).

In Zuidelijk Flevoland zijn Horsterwold en Oostvaardersplassen de twee grote kerngebieden, maar ook de kleinere elementen zoals het Hulkesteinsebos en de Lepelaarsplassen bezetten een cruciale positie. Natte en droge ecologische verbindingen moeten een voldoende uitwisseling van flora en fauna tussen de kerngebieden garanderen. In de pen, maar zeker nog niet definitief, is een brede Ecologische Verbindingszone tussen Horsterwold en Oostvaardersplassen, waarmee zo'n

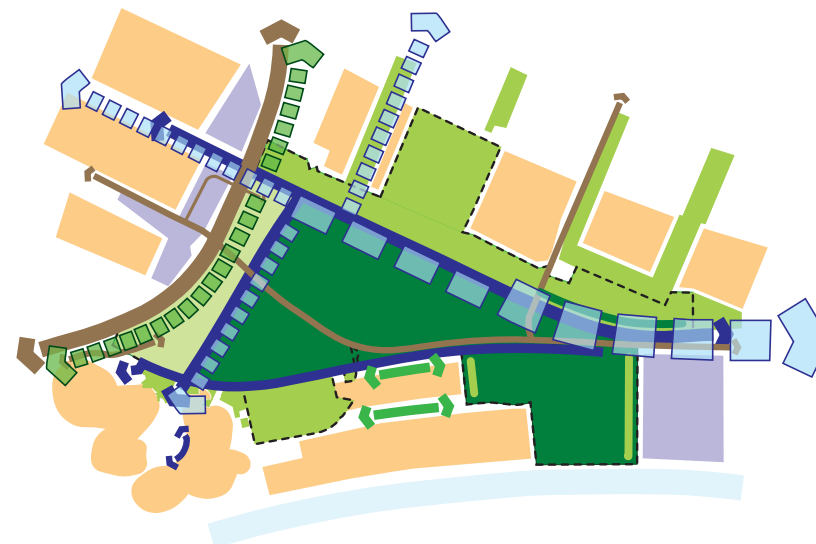
ecologische verbindingzones in zuidelijk Flevoland

4000 ha landbouwgrond is gemoeid. Tegelijkertijd wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van een honderden hectares groot bergingsgebied in het diepste deel van Zuidelijk Flevoland, in de hoek van Ibisweg en de Wulptocht. Deze - mogelijk gecombineerde - grootschalige ecologische verbindingzone en piekberging ligt ruim buiten de Almeerderhout en kan op termijn de noordelijke (groen en water)begrenzing gaan vormen van Almere Hout en Spiegelhout. Voor de Almeerderhout geldt dat het gehele gebied ten zuiden van de Hoge Vaart is aangewezen als kerngebied in de PEHS. Dit betekent dat alle voorgestelde ingrepen in dit gebied met de provincie Flevoland moeten worden afgestemd.

Binnen de Almeerderhout is de Hoge Vaart van regionaal belang voor de migratie van aan water en moerassige oevers gebonden diersoorten, zoals vissen, geleedpotigen, amfibieën en reptielen. Niet alleen de biotische (planten en dieren) en abiotische (water- en bodem)kwaliteit van de vaart zelf is dan van belang, ook is een brede, natuurvriendelijk ingerichte en beheerde oeverzone (minstens 10-15 m. conform model blankvoorn/libel en salamander/pad op regionaal niveau) aan één kant of aan weerszijden van de Hoge Vaart nodig waarin de doelsoorten zich kunnen verplaatsen en ook kunnen schuilen of verblijven. Waar mogelijk breder, ook om schuil- en kleinschalige verblijfsplekken te kunnen bieden.

Langs de zuidoever van de Hoge Vaart is een dergelijke ecologische verbinding deels al gerealiseerd. Op andere plekken dient dit nog te geschieden, maar zijn de mogelijkheden zeker aanwezig. Realisatie van een dergelijke zone door het stedelijk gebied van Almere ten westen van de A6 is echter zeer problematisch. Reden om in het ontwikkelingsplan als alternatief voor doortrekking ook enkele kleine bypasses, via bijvoorbeeld de Lange Wetering of de waterverbinding naar de Kievitstocht, in ogenschouw te nemen (e.e.a. conform de 'Visie Lange Wetering, Hoge en Lage Vaart').

Kansen voor 'droge' natuurontwikkeling zijn vooral gekoppeld aan de realisatie van mantelvegetaties, bijvoorbeeld langs paden, en het in stand houden van 'dood' hout.

ingezoomd: natte en droge ecologische verbindingzones (bestaand en gepland)

3.5 Recreatie en toerisme

Op dit moment wordt de Almeerderhout jaarlijks door zo'n 500.000 mensen bezocht, waarvan er zo'n 300.000 uit Almere zelf komen. De boswachterij heeft tevens een belangrijke betekenis als doel en tussenstop voor alle (bovenlokale) routegebonden vormen van recreatie in Almere en Flevoland, zoals toervaart, paardensport en lange-afstandswandelen en -fietsen. Een veelgebruikte methode om het mogelijke toekomstige gebruik van een recreatiegebied in beeld te brengen is het opstellen van een opdeling in gebruikerscategorieën. Binnen de recreatiewereld bestaat een groot aantal, al dan niet tijd- en modegebonden categoriseringen. Voor een juiste afstemming van inrichting, beheer en gebruik, blijkt de driedeling voor bezoekers, die bureau Bos en Slabbers heeft voorgesteld op basis van hun onderzoek naar het gebruik van grote bossen bij Europese steden, zeer wel bruikbaar.

	omvang	spreiding	periode	intensiteit	bosbeeld	bosbeheer
'de buren'	divers	bij woning	jaarrond	hoog	open & bosschages	autonoom-plus (kleinschalig)
'rust- en ruimtezoekers'	solitair	verspreid	jaarrond	laag	natuurlijk	autonoom
'groene recreatie'	gezin	concentratie 'op afstand'	weekend vakantie	middel	structuurrijk / park	autonoom-plus
'groene markt'	groepen	geconcentreerd	feestdagen mooi weer	hoog	bomendecor	park- en laanbeheer

kenmerken van de vier gebruikersgroepen

	niveau	waar?	bereikbaarheid	wat?
1 'de buren'	buurt/wijk	langs rand	overal binnen 250 m.	speelplek, ommetje, hond, zitten
2 'ruimte'	stad	aaneengesloten kerngebied	divers	extensieve routestructuur
3 'groen actief'	stad	1-meer zones	bereikbaar	speelplekken + intensieve routes
4 'de markt'	regionaal	éénmalig	best bereikbare plek	plein & terras, uitvalsbasis voor 3 en 4

zonering naar aanleiding van de bijbehorende gebruikerswensen

Wel wordt aan de indeling van Bos en Slabbers een vierde categorie toegevoegd: de 'buren'. Deze groep betreft de direct aanwonenden, die het bos ook voor hun 'dagelijkse buitenbehoefte', zullen gebruiken. Een nu nog bijna geheel afwezige groep, die in de toekomst steeds omvangrijker zal worden vanwege de grote randlengte van de Almeerderhout die direct aan toekomstige woongebieden grenst. Bos en Slabbers onderscheiden de volgende drie gebruikersgroepen: 'groene recreanten', 'rust en ruimte zoekers' en een groep die het bos vooral ziet als een 'groene marktplaats'.

Per groep wordt - in tekst en beeld - kort aangegeven hoe en waar de invloed zich zou kunnen doen gelden in de Almeerderhout:

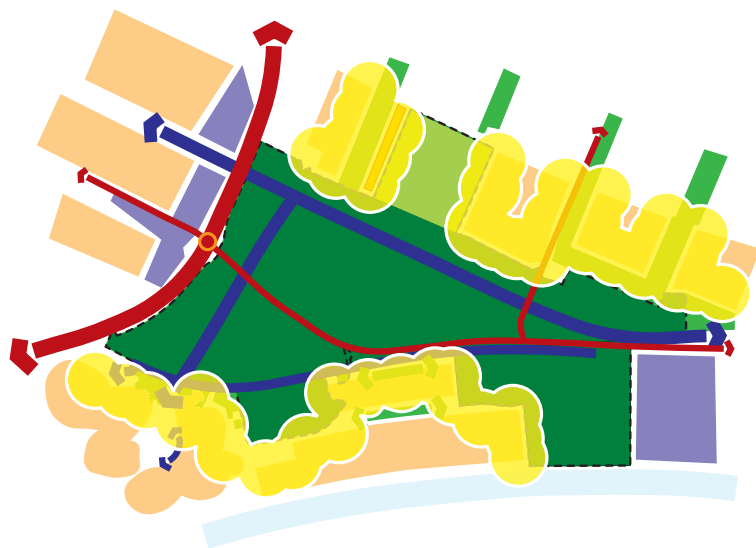
- De 'buren' gebruiken vooral het bos in de directe omgeving van de eigen woning. Spelende kinderen, hond uitlaten, luchtje scheppen, picknicken enzovoorts. Zeker als de groen- en speelvoorzieningen op buurt- en wijkniveau tegen de bosrand gesitueerd worden zijn zeer afwisselende overgangen tussen bos en woongebied mogelijk. De actieradius van 'buren' overschrijdt zelden de 250 m, maar ook dan valt op dat in Hout bijzonder veel nieuwe bewoners ook daadwerkelijk 'buren' zullen worden. In de bosrand valt te denken aan kleinschalige 'voorzieningen', in de vorm van eenvoudige paadjes, klimbomen, speelwater e.d. Belangrijk is dat dergelijke paadjes ook weer de toegang vormen tot het hoofdrouthenet door de Almeerderhout.
- De 'rust- en ruimtezoekers' lopen en fietsen veel verder dan de buren en zoeken vooral de rustige, natuurlijke plekken. Zij willen echt in het bos zijn en dat ook zo ervaren. Rust en ruimtezoekers zullen het bos vaak alleen of in zeer kleine gezelschappen doorkruisen. Ze gebruiken de hoofdroutes om in het bos te komen, maar dwalen er daarna zo snel mogelijk weer van af. Te hoge concentraties soortgenoten en 'niet als natuur te beleven' situaties leiden tot vluchtgedrag.
- De 'groene recreanten' gaan graag naar het bos. Wandelen, spelletjes doen, even bijpraten, hutten bouwen, tent uitproberen, terrasje pakken, picknicken. Activiteiten die bijna altijd in groepsverband plaatsvinden, met familie, vrienden of vereniging. Sommigen komen op de fiets, anderen per auto. Ze bestrijken niet het hele bos, maar bepaalde plekken, waar ook gras te vinden is, of speelbomen, verstopplekken, trimrondjes, een uitspanning, een hortus enzovoorts. Deze groep heeft behoefte aan een 'bos-plus' waar ook verjaardagspartijtjes gehouden kunnen worden.

- De bezoekers van een 'groene marktplaats' zoeken vooral elkaar op, bij voorkeur in een sfeervolle en afwisselende ambiance. Een voor alle vervoerwijzen perfect bereikbare, informele openbare ruimte waaraan veelsoortige culturele en recreatieve activiteiten gekoppeld kunnen worden, als uitvalsbasis voor eventuele wandelingen. Terrassen vormen een essentieel bestanddeel van de groene marktplaats. Het Vrijthof in een bos. Zuilen bij Utrecht, het Vertigo-terras in het Vondelpark en de Molenplas in Rotterdam zijn goede voorbeelden. Unieke plekken voor ontmoeting en afspraak, in vrije tijd en zakensfeer, maar alle in een groene ambiance. Dergelijke plekken liggen op knooppunten van routes, niet op eindpunten. In potentie zijn in de Almeerderhout verschillende van dergelijke knooppunten aan te wijzen en momenteel is op een aantal van deze plekken ook veel in beweging aan het komen. Als een echte groene marktplaats in Almere gewenst is, is dat echter hoogstens op één plek haalbaar. Spreiding van het benodigde programma leidt nu eenmaal tot onderlinge concurrentie. En dan is er nog het gegeven dat de Almeerderhout als geheel deel uitmaakt van de PEHS. De mogelijkheden voor de ontwikkeling van een groene marktplaats in de Almeerderhout worden daarmee in belangrijke mate gekleurd.

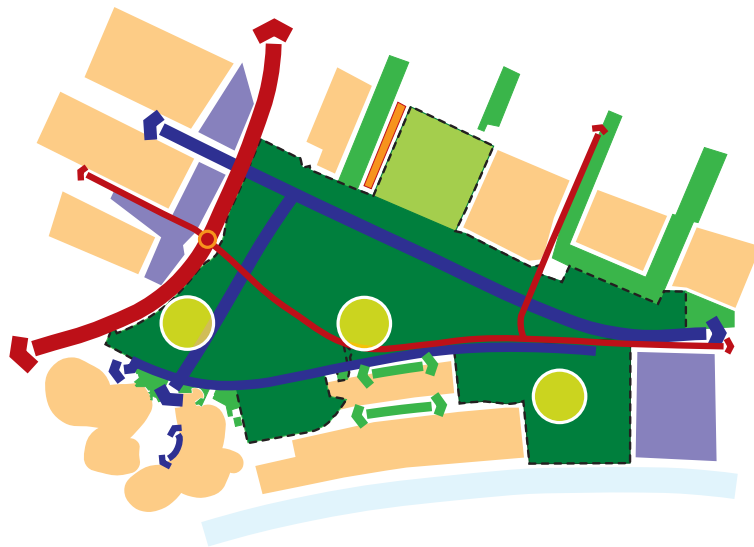
de invloed van 'rust en ruimtezoekers' op de Almeerderhout

de invloed van 'de buren' op de Almeerderhout

de invloed van 'groene recreanten' op de Almeerderhout

gebieden waar een 'groene marktplaats' tot ontwikkeling zou kunnen komen

De 4 gebruikersgroepen zijn op hun belangrijkste kenmerken 'getypeerd', waarbij is aangegeven wat dit grosso modo voor het bosbeeld en het bosbeheer betekent. De conclusie luidt dat met de categorieën 'buren', 'groene recreanten' en 'rust en ruimte zoekers' in het ontwikkelingsplan altijd rekening zal moeten worden gehouden. Of ook gestreefd moet worden naar de ontwikkeling van een 'groene marktplaats' valt nog te bezien. Voorwaarde voor een 'marktpleinfunctie' is een concentratie van openbare, hoogwaardige (cultuur- en recreatie) voorzieningen die past in een bosrijke buitenomgeving rond een aantrekkelijke publieke ruimte. Zoiets moet overigens groeien en kan niet in één keer worden ontwikkeld. Wel kunnen de juiste randvoorwaarden worden gecreëerd, zoals een perfect bereikbare plek en het zoveel mogelijk concentreren van voorzieningen. Allereerst gaat het echter om een duidelijke keuze voor het al dan niet ontwikkelen van een dergelijke groene marktplaats.

3.5 Infrastructuur

Autoverkeer

Door de Almeerderhout lopen momenteel verschillende autoroutes. De belangrijkste daarvan is de A6, gevolgd door de Waterlandseweg en de Vogelweg. In de opzet van deze hoofdstructuur zal de komende jaren nauwelijks verandering optreden, in de maatvoering mogelijk wel. Voor zowel de A6 als de Waterlandseweg bestaan namelijk plannen voor verbreding, die het meest concreet zijn voor de A6. Hoe vervelend verbreding van deze wegen ook kan zijn voor de Almeerderhout, de beslissing zal in beide gevallen op hogere schaal en vanuit andere argumenten dan recreatieve worden genomen. Vanuit het bosgebied kunnen alleen randvoorwaarden worden opgesteld waaraan bij verbreding moet worden voldaan.

Met name de Waterlandseweg vormt - naast een barrière - tevens een belangrijke uitvalsbasis voor een bezoek aan de Almeerderhout. De belangrijkste afslag ligt ter hoogte van de Kemphaan en ontsluit tevens de vuilstort, die voor 2010 zal worden gesloten.

Door de bouw van grote nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen rond de Almeerderhout zal het gebruik van de Waterlandseweg en de Vogelweg de komende jaren veranderen, waarbij voor beide wegen geldt dat ze veel drukker zullen worden. Ter ontsluiting van het oostelijke deel van Overgooi zal bovendien

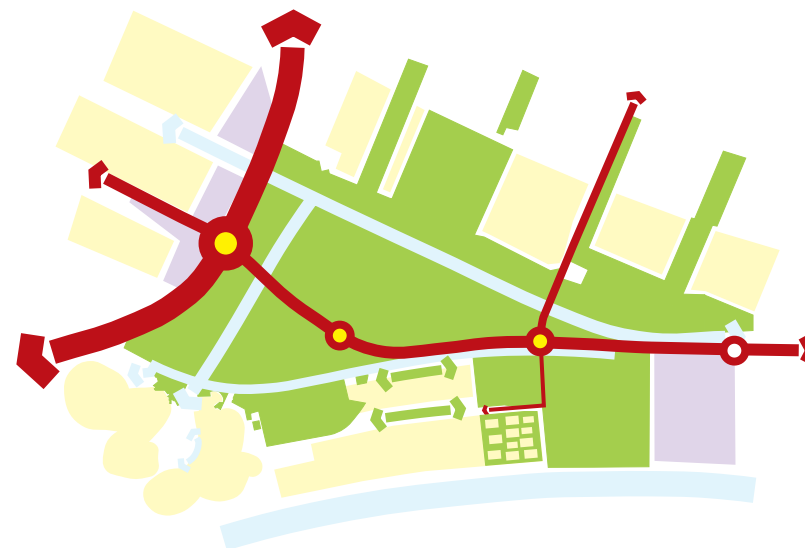
vrijwel zeker een nieuwe lokale 'in prik' worden gerealiseerd vanaf de kruising Waterlandseweg - Vogelweg. Het bedrijventerrein Stichtsekant krijgt een nieuwe aansluiting op de Waterlandseweg.

Ook binnen de boswachterij zijn verschillende wegen toegankelijk voor autoverkeer, zoals het Kempphaanpad en het Michauxpad. Deze worden voornamelijk gebruikt door bosbeheerders, de in het gebied aanwezige boeren en mensen die gebruik maken van de visplekken langs de Hoge Vaart en de dagkampeerterreinen.

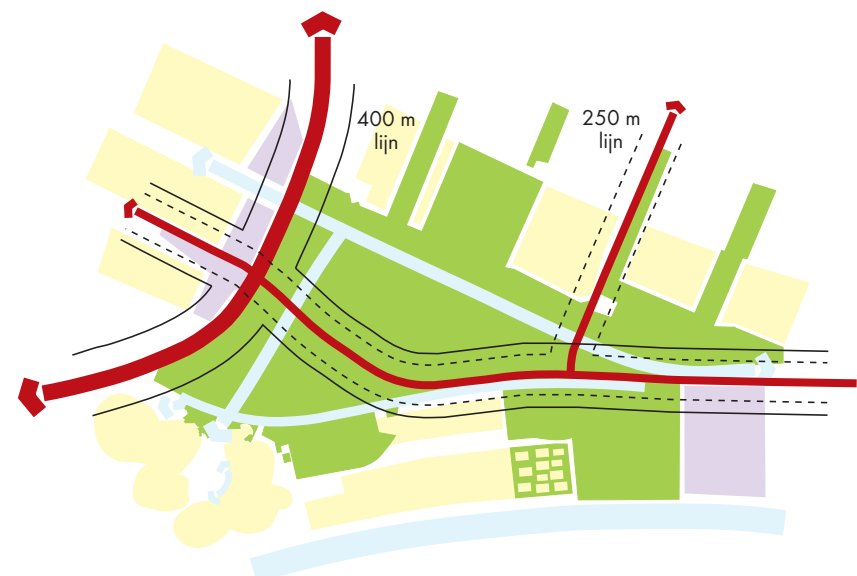
Hinderzones langs autowegen

Langs een aantal wegen in de Almeerderhout is sprake van geluidhinderzones, waar in de planvorming rekening mee moet worden gehouden. Langs de A6 geldt dat over een breedte van 400 meter vanuit de as van de weg getoetst dient te worden aan de voorkeursgrenswaarde als sprake is van geluidgevoelige bestemmingen. De voorkeursgrenswaarde als gevolg van wegverkeer bedraagt 50 dB(A). Langs de Waterlandse- en Vogelweg is sprake van een zone van 250 meter, eveneens gerekend vanuit de as van de weg. Bij verbreding van de Waterlandseweg zal de zone aldaar 400 meter breed worden (o.b.v. gegevens gemeente Almere).

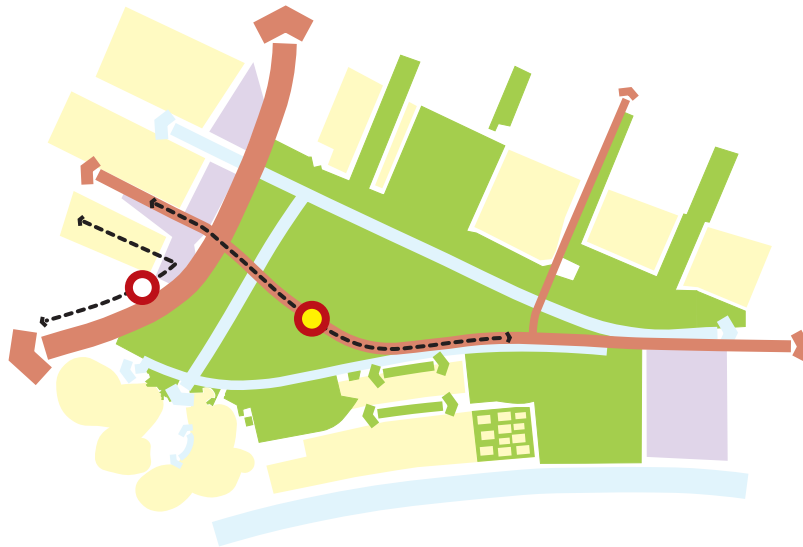
In het geval van luchtkwaliteit is de norm voor stikstofdioxide langs wegen maatgevend. Langs de A6 moet rekening gehouden worden met een zone van 100 meter vanuit de as van de weg, waarbinnen geen nieuwe gevoelige bestemmingen kunnen worden gerealiseerd. Gevoelige bestemmingen zijn onder andere woningen, scholen, sportvelden en fiets- en wandelpaden.

huidige wegenstructuur in en rond de Almeerderhout

bestaande geluidhinderzones langs hoofdwegen door de Almeerderhout

openbaar vervoer: bestaande bushalte 'Kemphaan' en toekomstige halte 'Kasteel'

bestaande fiets- en wandelroutes naar en door de Almeerderhout

Openbaar vervoer

De perifere ligging van de Almeerderhout heeft ertoe geleid dat het gebied momenteel maar op één plek is ontsloten door openbaar vervoer: de bushalte bij de Kemphaan (lijn 156 en 159). In deze situatie komt in de toekomst met name aan de randen verandering, in aansluiting op de bouw van Almere Hout en Overgooi. De meest concrete nieuwe halte is gekoppeld aan de aanleg van de zuidoosttangent, vanaf busstation 't Oor. Aan deze lijn wordt een halte geopend ter hoogte van de Kromme Wetering en ter ontsluiting van het kasteel.

Langzaam verkeer

Op dit moment is het voor langzaam verkeer op een behoorlijk aantal plekken mogelijk om de Almeerderhout te bereiken. Omdat daarbij barrières als de A6 en de Hoge Vaart moeten worden genomen is de ontsluiting voor fietsers en voetgangers vaak gekoppeld. De belangrijkste invalsroutes worden gevormd door het Pedersenpad, het Fongerspad, het Kolthoornpad, het Michauxpad, het Starleypad, het pad langs de Vogelweg en het Stevenspad. De aanleg van Almere Hout en Overgooi zal de druk op deze paden sterk vergroten en vraagt bovendien om een fijnmaziger netwerk, dat beter past bij de dan centrale ligging van de Almeerderhout, middenin het stedelijke routenetwerk.

In het bos zelf vormen het Kempaanhpad, het Michauxpad, het Fongerspad, het Watersnipad en de Meesweg de belangrijkste routes voor fietsers. Voor voetgangers is er een grote hoeveelheid paden en (uitgezette) wandelroutes beschikbaar, die aftakken van de hoofdroutes. Opvallend is wel dat dergelijke voetpaden in het Weteringpark vrijwel geheel ontbreken.

Specifieke voorzieningen voor ruiters zijn in de Almeerderhout te vinden langs delen van de (oude) Waterlandseweg, het Michauxpad, de Lange Wetering en het Kempaanhpad. Belangrijk daarbij is dat ruiters gebruik kunnen maken van de bruggen over de Hoge Vaart en de doorgang onder de Waterlandseweg langs de Lange Wetering. Het beleidsplan paardensport zet daarnaast in op nieuwe routes door het Cirkelbos en een nieuwe brug over de Waterlandseweg, ter hoogte van de geplande manege in Overgooi. Ook bij nieuwe kunstwerken ligt het overigens voor de hand te zoeken naar gebruikscombinaties door fietsers, voetgangers en ruiters. Op korte termijn zal tevens een nieuw ruiterspad worden aangelegd tussen de boswachterij en het Buitenhout.

Voor skaters bestaan in de Almeerderhout geen afzonderlijke paden. Wel zijn routes uitgezet door de Hout, gebruikmakend van met name geasfalteerde fietspaden. Juridisch gezien zijn skaters overigens gewoon voetgangers, die gebruik moeten maken van het voetpad, maar in de praktijk rijdt iedereen op het fietspad, aangezien dat nu eenmaal de meest 'gladde' paden zijn. Voor de toekomst wordt in de Almeerderhout niet ingezet op specifieke skatepaden. Wel kan gebruik worden gemaakt van eventuele nieuwe fietsroutes. (bron: Grontmij, Freewheelend door Almere)

Vaarroutes

De belangrijkste vaarroutes door de Almeerderhout worden gevormd door de Hoge Vaart en de Lange Wetering, waarbij voor de eerstgenoemde een vrije doorvaarthoogte geldt van ca. 4,5 meter. Langs beide watergangen zijn aanlegplaatsen of passantenhaventjes gerealiseerd. Dit netwerk kan in de toekomst verder worden uitgebreid, waarbij steeds aanknopingspunten zullen worden gezocht met zogenaamde 'vaardoele' op de wal.

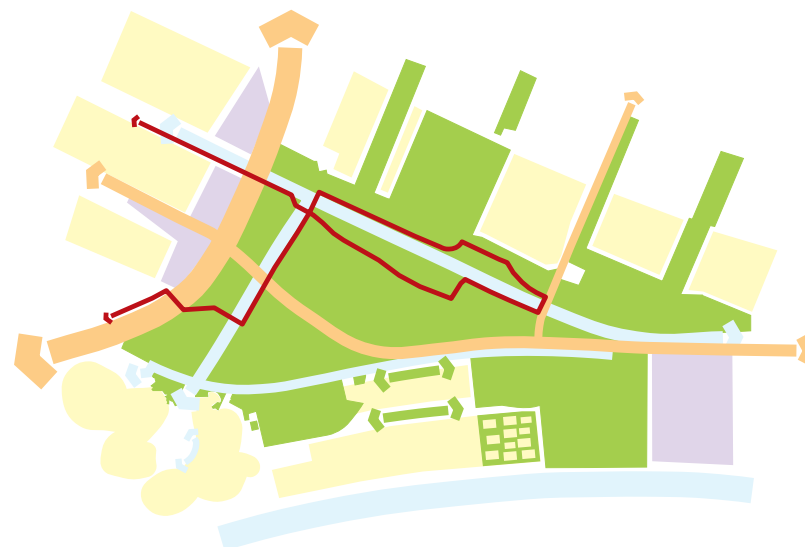
(bron Grontmij; Visie Lange Wetering, Hoge en Lage Vaart Almere)

Kabels en leidingen

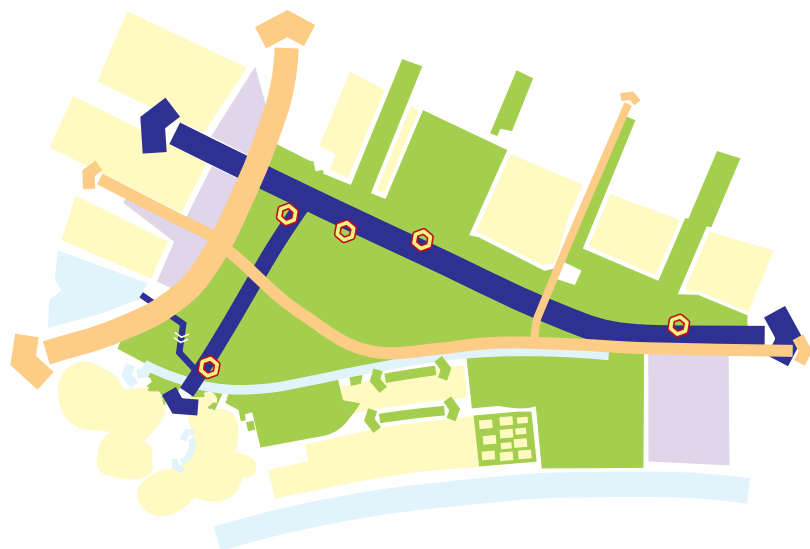
Een overzicht van aanwezige kabels en leidingen vormt een verplicht onderdeel van een ontwikkelingsplan. De omvang van de Almeerderhout en het detailniveau van de bij dit plan behorende uitwerkingen maken het echter weinig zinvol om alle individuele kabels en leidingen weer te geven. We beperken ons dan ook tot het aangeven van de belangrijkste tracés. Het gaat daarbij om een tweetal rioolpersleidingen en een leidingenstrook langs de Waterlandseweg. Rond de Kemphaan is een wat gedetailleerder beeld gegeven van de aanwezige ondergrondse infrastructuur.

bestaande en geplande ruiterpaden door de Almeerderhout

bestaande skateroute door de Almeerderhout als onderdeel van de ASV skateroute door Almere

vaarroutes en aanlegplaatsen (vaak gekoppeld aan attractiepunten)

belangrijke kabels en leidingenstroken in de Almeerderhout

4 IDENTITEIT & ZONERING

ZOMEREIK

4.1 Inleiding

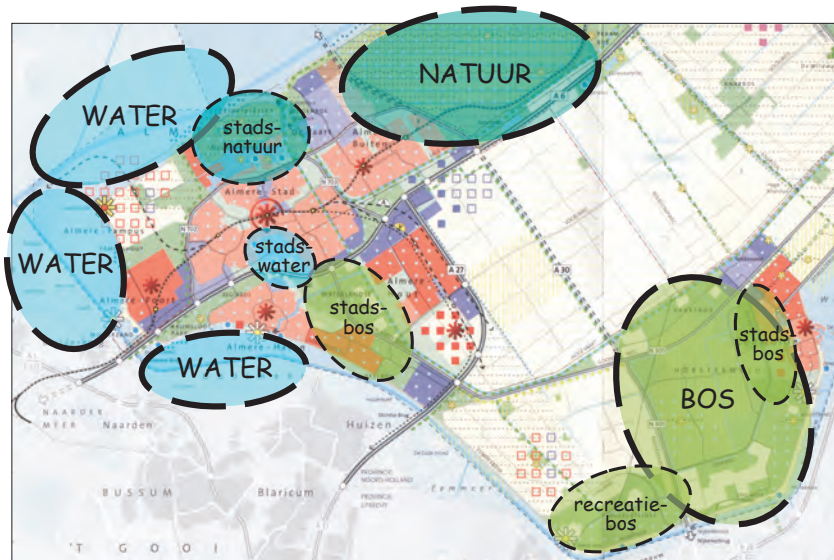
In dit hoofdstuk wordt de positie van de Almeerderhout in de stad en de regio bepaald, als belangrijke bouwsteen voor een afgewogen ontwikkelingsplan. Het doel hiervan is de betekenis van de Almeerderhout voor de gemiddelde 'Almeerder' en de overige bezoekers helder te krijgen en in beeld te brengen wat de toekomstige betekenis van het gebied zou kunnen zijn. De meerwaarde van de Almeerderhout ten opzichte van andere groengebieden in de stad en de regio speelt daarbij een belangrijke rol. Met o.a. deze informatie in het achterhoofd is een zonering opgesteld, op basis waarvan cruciale plekken en onderdelen van het gebied zijn aangegeven. Zowel de zonering als de uitwerking van de cruciale onderdelen vormen een belangrijke bouwsteen voor het uiteindelijke Ontwikkelingsbeeld.

4.2 Wat is de Almeerderhout?

Gezien vanuit het ruime perspectief van geheel zuidelijk Flevoland kan de lange termijn-positie van de Almeerderhout worden gekenschetst als een 'centraal in de stad gelegen loofbos, met een hoge recreatieve waarde voor alle stedelingen'. Tegelijkertijd heeft het gebied een zodanige omvang dat ook interessante natuurwaarden houd- en haalbaar zijn. Het echte natuurloofbos van zuidelijk Flevoland is natuurlijk het Horsterwold, dat weer geflankeerd wordt door een typisch recreatiebos: Hulkestein.

De Almeerderhout heeft de potentie om al deze kwaliteiten in zich te verenigen, op een stedelijke schaal. De term stadsbos is dan ook een treffende karakterisering. Eenzelfde vergelijking gaat overigens op voor de Lepelaars- en Noorderplassen, die hun buitenstedelijke pendant hebben in de vorm van de grootschalige natte natuurgebieden van de Oostvaardersplassen, terwijl het Weerwater weer een stedelijke vertaling is van de Randmeren en het Marker- en IJsselmeer.

De overige groengebieden in Almere kunnen het treffendst getypeerd worden met de term (stads)park, of parkbos. Van deze typen doelgebieden heeft Almere er overigens vele. Dit gegeven, gekoppeld aan de relatief lage Almeerse bebouwingsdichtheden en het feit dat vrijwel iedereen in Almere een tuin of riant balkon heeft, maakt tevens duidelijk dat met de Almeerderhout een andere weg moet worden

de positie van de Almeerderhout in groter verband

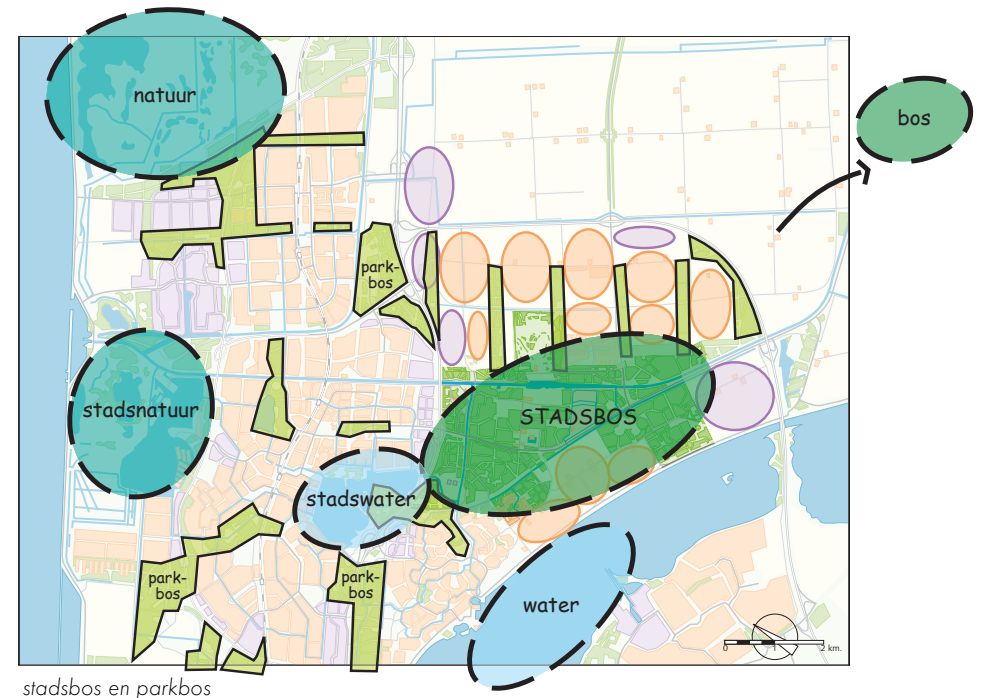
ingeslagen. Verparking levert alleen maar meer van hetzelfde op. Bos daarentegen levert een echte aanvulling op het bestaande aanbod. Het centrale uitgangspunt in de toekomstige ontwikkeling van de Almeerderhout is daarom het gebied tot een stadsbos te ontwikkelen, met betekenis en gebruikswaarde voor alle Almeerders: 'één bos voor allemaal!'

De term 'allemaal' kan daarbij vrij breed worden opgevat. Wat de gebruikers betreft gaat het zowel om direct aanwonenden als mensen uit de stad en de regio. De beschikbare cijfers over de herkomst van de huidige gebruikers geven aan dat ook nu al sprake is van een groot herkomstgebied, waarbij uiteraard de nadruk ligt op bezoekers uit Almere zelf. Momenteel is het zo dat jaarlijks zo'n 300.000 Almeerders de Hout bezoeken, op een totaal aantal bezoekers van 500.000. Het forse aantal bezoekers van buiten de stad bevestigt nogmaals dat de Almeerderhout meer is dan een verzameling stadsparken en het dat dan ook vooral niet moet worden.

Voor de toekomst wordt gewerkt met een taakstelling van 12.000 bezoekers per normdag en een totaal potentieel bezoek van circa 850.000 per jaar. Het is overigens aardig om daarbij in het achterhoofd te houden dat 'bos', van alle soorten groengebieden, verreweg de hoogste opnamecapaciteit kent bij verschillende soorten recreatief gebruik.

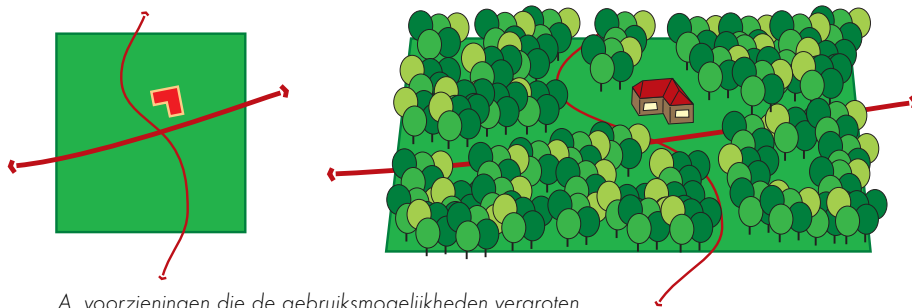
(bron: uitgangspuntennotitie Almeerderhout)

Wat het soort gebruik betreft is het uitgangspunt dat in een gebied dat zo groot is als de Almeerderhout in principe voor elk wat wils te vinden moet zijn. Er zijn echter ook grenzen. Aan elke vorm van gebruik en elke (nieuwe) voorziening wordt daarom de belangrijke basisvoorwaarde gesteld dat deze andere vormen van gebruik niet onmogelijk maken of verstoren. Het zal voor iedereen duidelijk zijn dat bijvoorbeeld motorcrossen niet binnen deze categorie valt en dus niet in de Almeerderhout zal worden toegestaan. Nieuwe voorzieningen moeten de mogelijkheden om het bos te beleven vergroten, óf - bij hoge uitzondering - het bos minimaal als

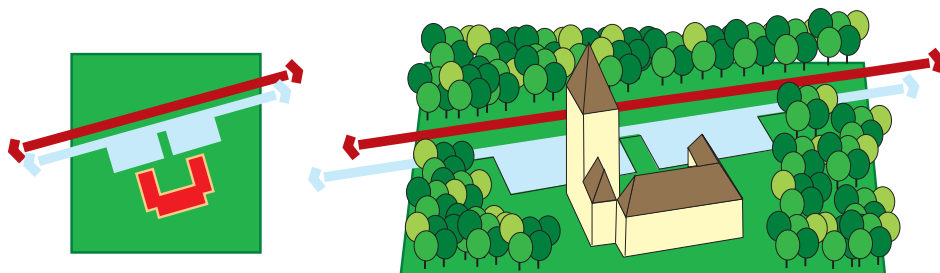

stadsbos en parkbos

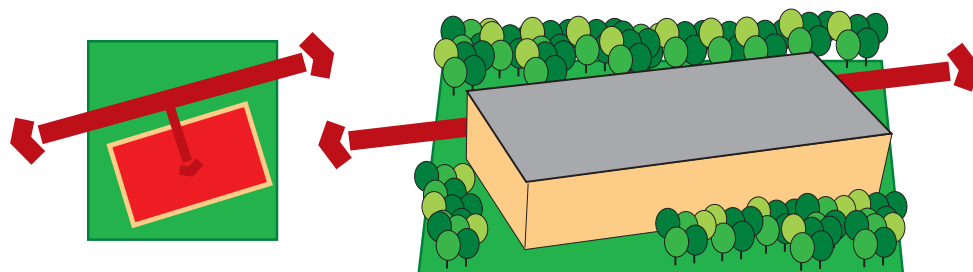

A. voorzieningen die de gebruiksmogelijkheden vergroten

B. voorzieningen die het bos als décor gebruiken

C. dichte dozen: geen meerwaarde, dus niet in de Almeerderhout

décor nodig hebben om zelf te kunnen functioneren. In beide gevallen moet sprake zijn van meerwaarde voor het bos als geheel. Een voorbeeld van de eerste groep is bijvoorbeeld een pannenkoekenhuis dat kan fungeren als bestemming voor fiets- en wandeltochten. Het kasteel is een prachtig voorbeeld uit de tweede groep. De identiteit van het Weteringpark wordt versterkt, terwijl het kasteel zelf een bosrijke omgeving nodig heeft. Overigens is niet voor niets als randvoorwaarde voor het kasteel gehanteerd dat het kasteelterrein openbaar toegankelijk moet zijn.

Daarmee is de essentie dat gebruik of voorzieningen het karakter van het bos niet mogen aantasten. Dat betekent tegelijkertijd dat er in de Almeerderhout geen plek is voor functies of voorzieningen die geen enkele relatie hebben met de omgeving (dichte dozen), of om economische of verkeerskundige argumenten een vestigingslocatie in het bos zoeken.

4.3 Zonering

de Almeerderhout is een eenheid

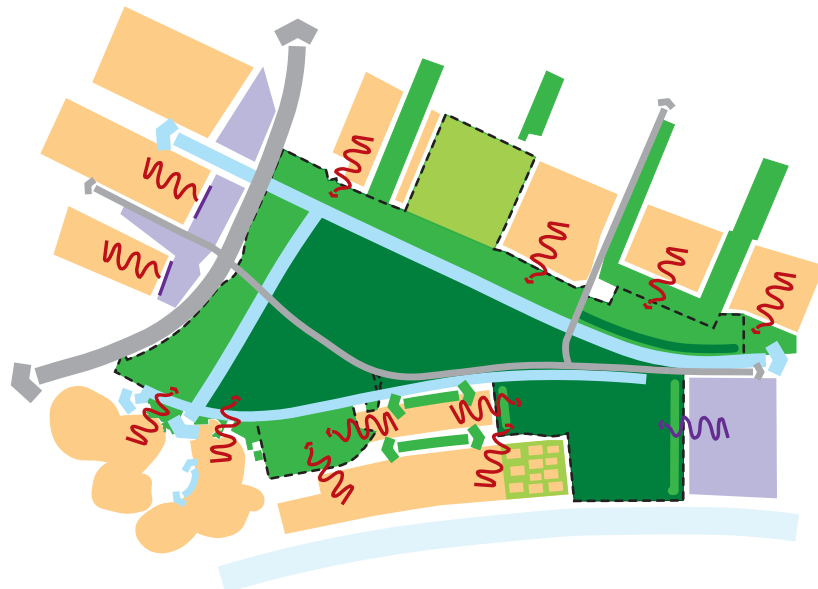
De keuze om de Almeerderhout te ontwikkelen tot 'één bos voor allemaal!' is sterk sturend bij de verdere ontwikkeling van het bos. Voor een zonering van het gebied levert dit in elk geval het hoofduitgangspunt op dat de boskwaliteiten van het gebied ten allen tijde behouden moeten blijven en verder moeten worden uitgebouwd. Om dit te bereiken is het van belang het gebied zo groot mogelijk, zo aangesloten mogelijk en zo gaaf mogelijk te houden. Worden de stedelijke invloeden in het gebied te groot, of raakt het gebied versnipperd dan is er op een gegeven moment geen sprake meer van een bos, maar van een verzameling parken. En daarvan is - zoals we reeds hebben geconstateerd - Almere ruimschoots voorzien.

Dit maakt tevens duidelijk dat bij het ontwikkelen van een stadsbos sprake is van een subtiel en fragiel evenwicht tussen 'stad' en 'bos'. Aangezien 'rode' ontwikkelingen nu eenmaal de neiging hebben steeds verder uit te groeien zal in geval van twijfel voor het 'bos' moeten worden gekozen. Is de balans eenmaal doorgeslagen naar de 'stad', dan is het evenwicht nauwelijks nog te herstellen.

Het creëren van een eenheid betekent enerzijds dat het gebied gaaf moet blijven en op een herkenbare manier moet worden vormgegeven. Anderzijds moet ook nog eens kritisch worden gekeken naar functies en routes die op dit moment al zor-

eenheid & barrières

invloed op het bos vanuit omliggende bebouwing

gen voor opdeling of barrièrewerking in het bos. Vanuit deze invalshoek vallen vooral de Waterlandseweg en vuilstort Braambergen op. Beide functies zijn niet weg te poetsen, maar kunnen wel op een zodanige manier worden ingepast dat de overlast voor het bos en de bosgebruiker tot een minimum wordt beperkt (Waterlandseweg), of zelfs meerwaarde voor de beleving van het bos ontstaat (Braambergen).

kerngebied & randen

Hoewel het de inzet is de Almeerderhout als een aaneengesloten bosgebied te ontwikkelen valt niet te ontkennen dat grote delen van het gebied in de toekomst aan woongebieden zullen grenzen en daarmee anders gebruikt zullen worden dan de kern van het bos. In pakweg de eerste 250 meter zijn meer stadsgeluiden te horen en is tevens sprake van visuele interactie: er zijn huizen en gebouwen te zien. Waar nu nog nauwelijks sprake is van aanwonenden gaat straks een steeds grotere groep gebruikers ontstaan die de randen van het bos zullen gaan gebruiken voor spel, sport en het 'dagelijkse rondje met de hond'.

Dit is daarmee overigens geen pleidooi voor een andere aanpak of vorm van bosbeheer in deze *bosranden*. In tegendeel: de kwaliteit van de Almeerderhout ligt in het feit dat er straks in de directe nabijheid van nieuwe woonwijken een groot bos te vinden is. Het beheer blijft dan ook primair op bosontwikkeling gericht en er wordt terughoudend omgegaan met nieuwe voorzieningen of gebouwen in het bos. Het is immers niet de bedoeling om de stadsrand - en daarmee de bosrand - verder het bos in te schuiven. Niet in het bosbeeld passende (recreatieve) voorzieningen worden dan ook in het buurt- en wijkgroen gesitueerd van de betreffende woongebieden en groenbeheer à la de stadsparken is niet aan de orde. De functie van de randen is dus primair bos, maar wel bos dat de overgang vormt tussen intensieve bebouwing en het echte kernbos.

De 'logica' van het aanwijzen van bosranden wordt nog versterkt door de opbouw van het gebied. Zo vormt de Hoge Vaart de perfecte begrenzing van de bosrand aan de noordzijde van het gebied en vervullen de Lange Wetering en de Waterlandse Tocht een dergelijke functie voor respectievelijk het Weteringpark en de bosrand langs Almere Haven. De geplande dichtheden in Overgooi zijn zodanig laag dat aan deze zijde van de Almeerderhout geen grote randinvloeden te verwachten zijn.

Het bosgebied, dat ingesloten wordt door de watergangen én het Cirkelbos ten zuiden van de Waterlandseweg wordt daarmee gerekend tot het centrale gebied waar het essen-iepenbos met recreatief medegebruik optimaal tot ontwikkeling komt: het kernbos. De routes door het kernbos vinden hun begin op diverse plekken in de randen en worden gemarkeerd door bruggen over de verschillende watergangen. In dit gebied ligt de nadruk op de beleving van rust en ruimte. De toegankelijkheid voor autoverkeer wordt zo veel mogelijk beperkt tot een paar centrale plekken als de Kemphaan.

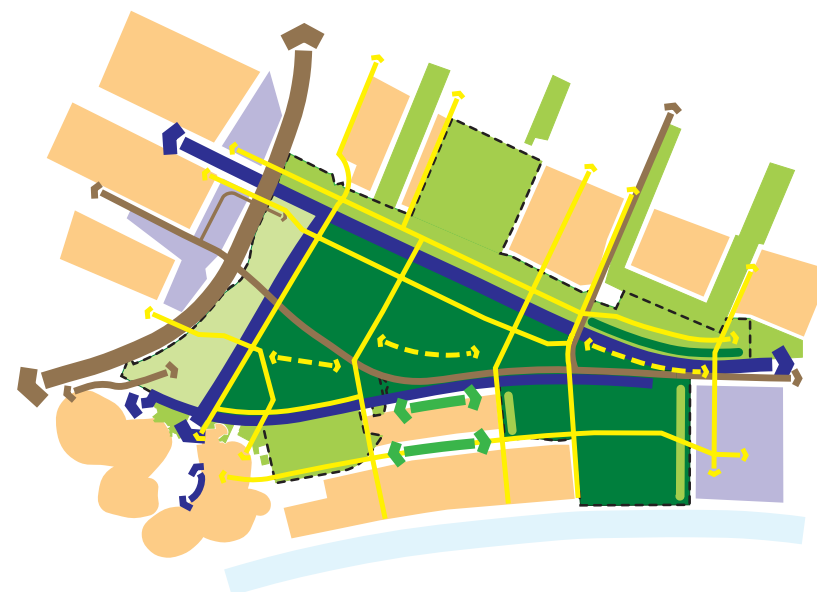
aantakken op de omgeving

Om het bos ecologisch en recreatief optimaal te laten functioneren vindt aantakking op de omgeving op twee manieren plaats. Enerzijds door middel van de ecologische verbindingzone langs de Hoge Vaart en de aftakking langs de Lange Wetering, anderzijds door groene verbindingen te realiseren door de woon- en werkgebieden, naar andere groengebieden. Naar het noorden toe vormen de bestaande groene kammen een aangrijpingspunt, naar de andere zijden is aandacht nodig voor groene verbindingen naar het Beginbos, het Gooimeer en het Weerwater en de aansluiting op Overgooi.

wegen & routes

Een geheel andere manier om op de omgeving aan te takken is door het realiseren van routes en paden. Als gevolg van de aanleg van de woonwijken Almere Hout en Overgooi zal de positie van de Almeerderhout op termijn verschuiven van perifeer, naar een centraal in de stad gelegen bosgebied. Geheel in lijn met het uitgangspunt de Almeerderhout te ontwikkelen tot stadsbos, wordt ernaar gestreefd het gebied op te nemen in het stedelijke routenetwerk. Dit kan door aan te haken op de lanenstructuur, die zowel in de plannen voor Hout als Overgooi prominent aanwezig is. Voor een belangrijk deel sluit deze structuur aan op reeds bestaande paden door de Hout, deels zullen nieuwe paden moeten worden aangelegd. Op deze wijze ontstaat in noord-zuid en in oost-west richting een netwerk van routes, met een gemiddelde maaswijdte van 800 à 1000 meter.

De hoofdwegstructuur blijft onveranderd. De Waterlandseweg vormt de belangrijkste auto-ontsluiting van het gebied, met afslagen ter hoogte van de Vogelweg en de Kemphaan/Braambergen. Nieuwe afslagen komen er niet, in verband met de recreatie- en verstedelijkingsdruk die ze met zich meebrengen. Het Weteringpark is zowel aan de noord- als de zuidkant vanuit de stad bereikbaar, via de Wetering-

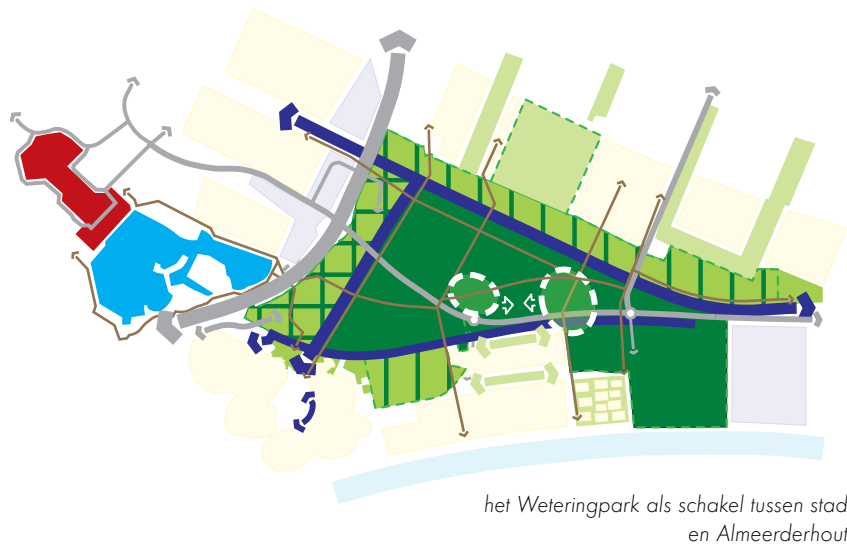

weg en de Oude Waterlandseweg. De Watersnipweg, de belangrijkste autoroute door de bosrand ten noorden van de Hoge Vaart, zal na aanleg van de wegenstructuur in Almere Hout in intensiteit worden teruggedrongen. Het gebied is dan voor autoverkeer alleen nog via een beperkt aantal inprikken toegankelijk.

voorzieningen

Zonering en routestructuur leggen ook de basis voor de situering, omvang en het niveau van eventuele recreatieve voorzieningen. In de randen is plaats voor gespreide, kleinschalige voorzieningen op buurtniveau. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen groene voorzieningen, die in de bosrand kunnen liggen, en rode voorzieningen, die in de woongebieden thuishoren. De laatste groep is wellicht gebaat bij een ligging op de overgang tussen stad en bos.

Voor het kernbos geldt dat alle voorzieningen gericht dienen te zijn op 'buitenleven' en 'bosbeleving'. Ze zijn weliswaar van (boven)stedelijk niveau maar kennen een relatief beperkte, gespreide gebruiksintensiteit. De Kemphaan (voorlichting en ontspanning, stadsboerderij, tuin e.d.) en de voorstellen voor 'kunst in het cirkelbos' passen daar goed in. Cruciaal is dat Braambergen, na sluiting en afwerking van de vuilstort, ook letterlijk als verbindende schakel in zonering, routes en voorzieningen gaat functioneren. Braambergen moet dus weer in het Stadsbos worden opgenomen en als groengebied worden ontwikkeld. Dit kan door Kemphaan en Braambergen op termijn naar elkaar toe te laten groeien.

het Weteringpark als schakel tussen stad en Almeerderhout

Het Weteringpark neemt in dit verhaal een bijzondere positie in. Het bosrandkarakter van het gebied wordt vooral bepaald door de ligging van centrum en Weerwater aan de andere zijde van de A6. Directe invloed vanuit woongebieden en de daaraan gekoppelde kleinschalige voorzieningen speelt hier nauwelijks een rol. Het meest westelijke deel, waarin nu reeds het kasteel is geprojecteerd, is door de nabijheid van het centrum en de aansluiting op de Oude Waterlandseweg interessant voor voorzieningen. Ook de cluster van sportvoorzieningen aan de noordzijde van het gebied functioneert op een hogere schaal dan de voorzieningen in de andere randen. De inrichting van het gebied zal hierop moeten worden afgestemd, om het Weteringpark te ontwikkelen tot een volwaardige Weteringpoort, tussen stad en kernbos.

integrale, lange termijn zonering Almeerderhout

Wellicht ten overvloede, maar in al deze gebieden is de algemene 'regel' voor voorzieningen van toepassing: er is in de Almeerderhout alleen plaats voor voorzieningen die iets toevoegen aan het bos en die gebaat zijn bij een ligging in een bosrijke omgeving.

integrale zoneringkaart

Samengevat behelst het zoneringconcept voor de Almeerderhout de volgende punten:

1. De Almeerderhout wordt/is/blijft hét stadsbos voor Almere.
2. Centrale ligging in de stad resulteert in een kernbos en in bosranden.
3. Bos als eenheid behandelen (omvang en samenhang zijn de kwaliteit):
  - . barrières opheffen;
  - . consequente zonering;
  - . continuïteit in bosbeheer.

4. Alle soorten bosgebruik zijn mogelijk, op alle schalen, maar wel ruimtelijk gestuurd via inrichting, zonering en ontsluiting.
5. Nieuwe voorzieningen zijn op het bos geënt (dus geen 'dichte dozen').
6. Ontsluitende routes zijn tevens verbindende routes tussen stedelijke gebieden:
  - . een beperkt aantal aansluitpunten voor gemotoriseerd verkeer;
  - . herkenbare vormgeving routes langzaam verkeer.

De analyse van boskwaliteiten, te verwachten stedelijke invloeden en mogelijke vormen van gebruik leidt tot een integrale zonering van de Almeerderhout als stadsbos, met daarin de volgende deelgebieden en accenten:

- Een rijk geschakeerd, besloten **kernbos** van het essen-iepentype op rijke, droge tot vochtige grond: het Waterlandsebos en het Cirkelbos met de Kempphaan en Braambergen als verder in te richten **schakel** tussen beide deelgebieden. Dit kernbosgebied is vooral gericht op rustzoekers en groene recreanten.
- De **bosranden** die grenzen aan de woongebieden en waar inrichting en bosbeheer op intensiever gebruik zijn toegesneden. Gebruikers zijn vooral de aanwonenden en groene recreanten.
- Het **Weteringpark** als specifiek stedelijk en goed ontsloten randbos, waar tussen of in de bosvakken ook ruimte geboden kan worden voor diverse groene, recreatieve (verblijfs)voorzieningen op (boven)stedelijk niveau. Het toekomstige kasteel met tuin en bijhorende zaken vormt een goed start- en kristallisatiepunt. Het deel van het park ten zuiden van de Waterlandseweg kan hiermee op termijn worden omgevormd tot een kasteelbos.
- En de in te richten **ecozone** langs de Hoge Vaart en de Lange Wetering met de overgang van bos en boszoom via poelen, moeras- en rietzones naar open water.

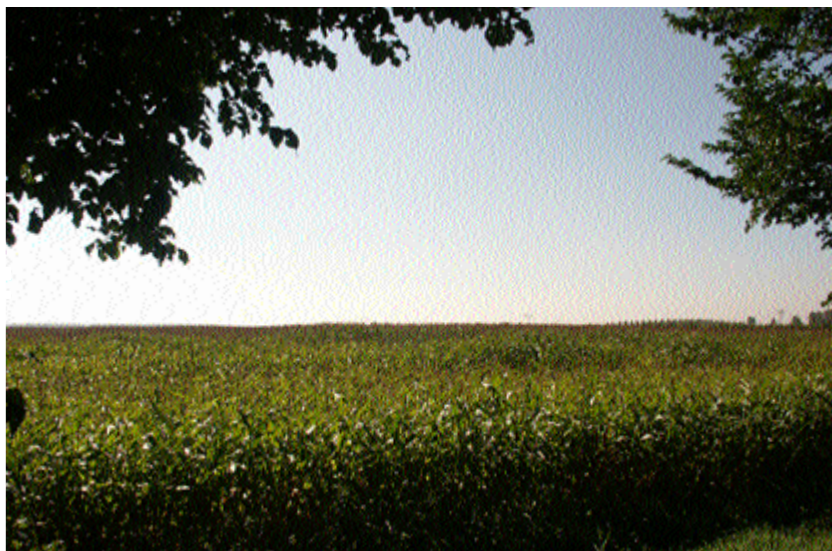

kernbos

de zonering in beelden ...

kasteel

toekomstige bosrand

Kemphaan

5 ONTWIKKELINGSVISIE 2030

BERK

5.1 Inleiding

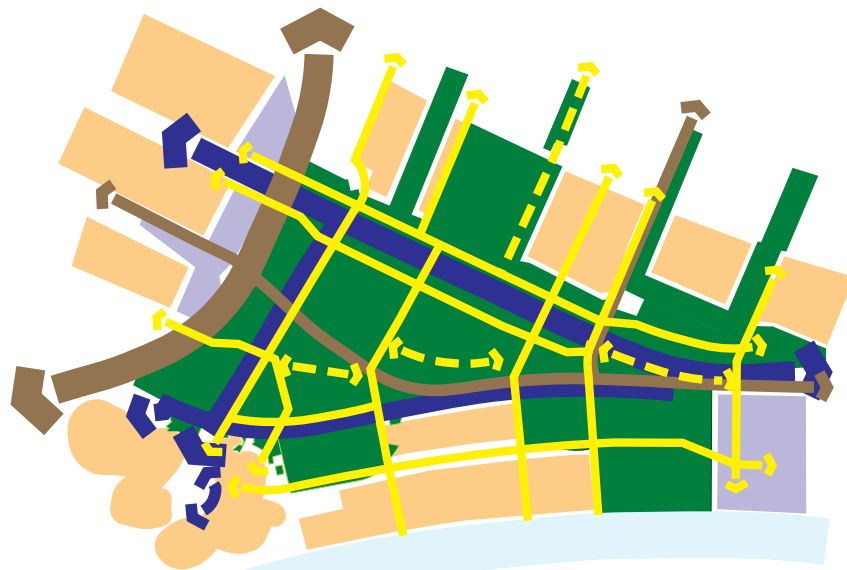
Op basis van het in het voorgaande hoofdstuk beschreven zoneringsconcept wordt in dit hoofdstuk een ontwikkelingsvisie voor de Almeerderhout opgesteld voor de periode tot 2030. Hiertoe wordt eerst een aantal cruciale 'onderdelen' van de Almeerderhout tegen het licht gehouden; onderdelen waar de toekomstige kwaliteit van het gebied gemaakt of gebroken kan worden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de vormgeving van routestructuren door het gebied en het opstellen van uitgangspunten en randvoorwaarden voor de verdere ontwikkeling van belangrijke onderdelen van de boswachterij, zoals de Kempphaan, Braambergen en het Weteringpark. Per onderdeel wordt een lange termijn visie ontwikkeld, waarbij een verkenning van de wensen en mogelijkheden voorop staat. De volgende gebieden of onderwerpen komen in dit hoofdstuk aan de orde:

- de hoofdroutes voor langzaam verkeer;
- de Waterlandseweg;
- de ecologische verbindingzones;
- de bosranden;
- Braambergen;
- de Kempphaan;
- het Weteringpark.

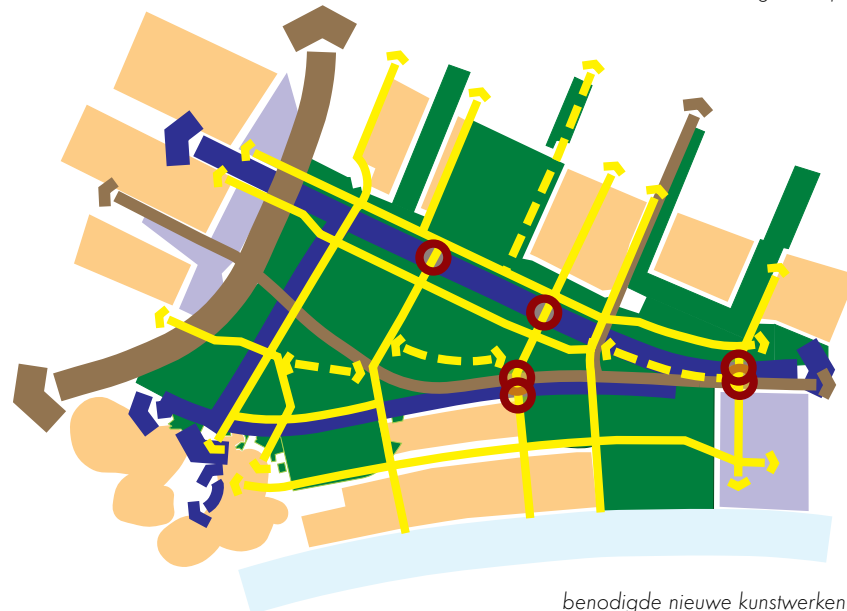
Met de uitwerking voor deze 'onderdelen' in het achterhoofd wordt aan het eind van dit hoofdstuk een integrale ontwikkelingsvisie voor de boswachterij gepresenteerd.

5.2 Hoofdroutes voor langzaam verkeer

Als gevolg van de aanleg van de woonwijken Almere Hout en Overgooi zal de positie van de Almeerderhout op termijn verschuiven van perifeer, naar een veel centraler in de stad gelegen bosgebied. Geheel in lijn met het uitgangspunt de Almeerderhout te ontwikkelen tot stadsbos, wordt ernaar gestreefd het gebied op te nemen in het - deels toekomstige - stedelijke routenetwerk. Dit kan door aan te haken op de lanenstructuur, die zowel in de plannen voor Hout als Overgooi prominent aanwezig is. Voor een belangrijk deel sluit deze structuur aan op reeds bestaande paden door de Almeerderhout, deels zullen nieuwe paden moeten wor-

het gewenste netwerk van hoofdroutes voor de lange termijn

benodigde nieuwe kunstwerken

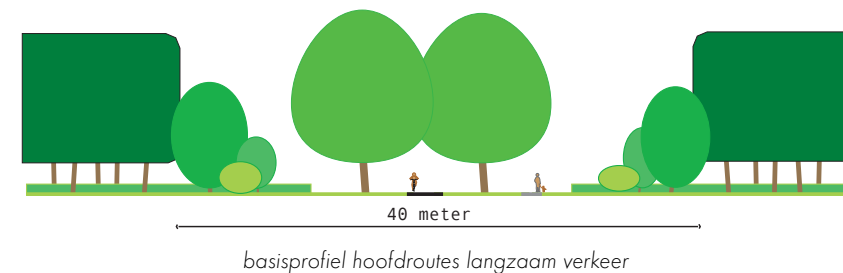
den aangelegd. De belangrijkste nieuwe verbinding die op termijn gerealiseerd moet worden is een route vanaf het villapark Almeerderhout, via Braambergen en de westelijke rand van het Cirkelbos, naar Overgooi. Hiervoor is een nieuwe brug over de Hoge Vaart noodzakelijk. Hetzelfde geldt voor het doortrekken van het Kempphaanpad naar het toekomstige Almere Hout en een nieuwe route van Almere Hout naar het toekomstige bedrijventerrein Stichtsekan.

In 'oost-west' richting is vooral het ontbreken van een directe route vanuit het centrum richting de Kempphaan een gemis. Hier wordt een nieuwe route voorgesteld die aantakt op het Fongerspad en gebruik maakt van de bestaande onderdoorgang onder de Waterlandseweg, ter hoogte van het Kempphaanpad.

Het is de bedoeling dat als gevolg van deze ingrepen binnen de Almeerderhout een raster van hoofdroutes voor langzaam verkeer ontstaat, met een maaswijdte van 800 à 1000 meter.

In de plannen voor beide omliggende woongebieden zijn deze routes vrij monumentaal vormgegeven, met dubbele rijen bomen en - vooral in Overgooi - zeer brede middenbermen. Voor de delen van de routes die door de Hout lopen is het zaak aan dit beeld een 'bosvertaling' te geven. Geheel in lijn met de reeds bestaande hiërarchie van paden in de Hout kan gedacht worden aan een standaardprofiel van ongeveer 40 meter, waarbinnen ruimte is voor een fietspad met vrijstaande laanbeplanting aan twee zijden en een zone met mantel- en zoombegroeiing, eveneens aan beide zijden. Eventueel kan een afzonderlijk voetpad worden opgenomen.

Bijkomend effect van een dergelijke profilering is dat de omvorming van de randen van veel bosvakken langs deze paden versneld kan worden uitgevoerd. Hiermee kan de afwisseling in het bosbeeld op korte termijn sterk worden vergroot, terwijl voor de achterliggende vakken het normale omvormings tempo en -programma kan

basisprofiel hoofdroutes langzaam verkeer

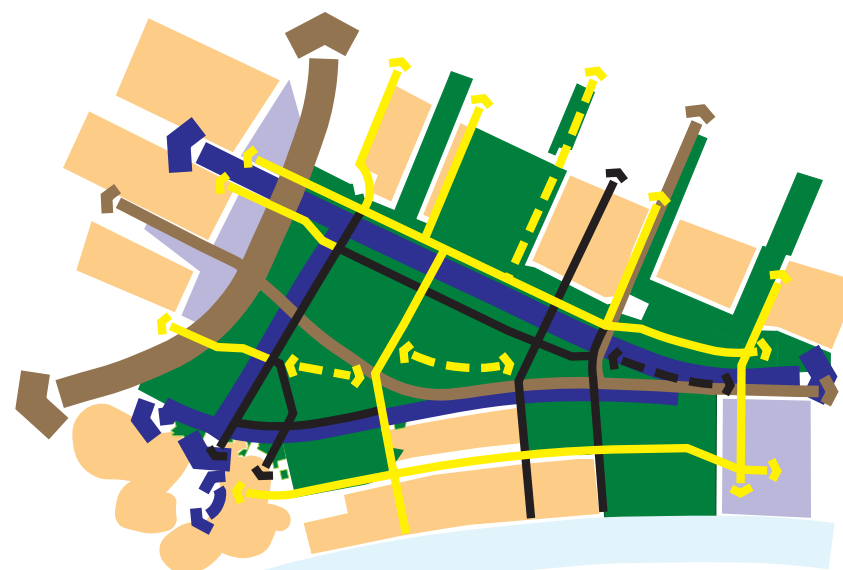
worden aangehouden. Voor alle duidelijkheid: het gaat hierbij om een profiel dat wordt gezien als de basis voor de (om)vorming van hoofdroutes voor langzaam verkeer. Binnen dit beeld zijn, op basis van lokale kwaliteiten of uitgangspunten, toevoegingen of aanpassingen mogelijk.

Het netwerk van hoofdroutes krijgt in de toekomst zowel een recreatief als een utilitair karakter. De overige paden in de Almeerderhout blijven een puur recreatieve functie behouden. Het utilitaire karakter van de hoofdroutes zal er bijvoorbeeld toe leiden dat een deel van deze routes in de toekomst verlicht zal moeten worden. Routes door de Almeerderhout worden immers steeds belangrijker schakels binnen de stedelijke routestructuren. In dit ontwikkelingsplan wordt hiervoor alvast een voorzet gegeven. Uitgangspunt zal in ieder geval moeten zijn dat zowel in oost-west als in noord-zuid richting minimaal één verlichte route beschikbaar is. Het ligt voor de hand daarbij te kiezen voor routes die centraal in het gebied zijn gelegen en die tegelijkertijd publieke functies in de Almeerderhout ontsluiten.

Met betrekking tot de meeste overige wandel- en fietspaden in de Hout doet dit ontwikkelingsplan in de meeste gevallen geen uitspraken. Voor zover dit recreatieve netwerk al niet compleet is behoort dit tot het terrein van de deelplannen die op basis van het ontwikkelingsplan kunnen worden opgesteld.

5.3 de Waterlandseweg

De Waterlandseweg is voor de Almeerderhout ontsluiting en barrière tegelijk. Dat eerste is mooi meegenomen, het laatste is vooral vervelend in een bosgebied dat zo groot en gaaf mogelijk moet blijven. Geconstateerd moet worden dat aan dergelijke zaken - puur vanuit de Almeerderhout geredeneerd - niet of nauwelijks te sturen valt. Het tracé van de weg ligt vast en een eventuele verbreding wordt op Structuurplanniveau beredeneerd. Toch is het van belang om de Waterlandseweg eens door een 'bos-bril' te bekijken. Dat biedt bijvoorbeeld de mogelijkheid randvoorwaarden op te stellen aan de wijze waarop een dergelijke weg ingepast zou moeten worden, bij de huidige breedte, maar ook bij een eventuele verbreding. Hoe ongewenst ook vanuit het bos gezien. Daarnaast kunnen uitspraken worden gedaan over het gewenste kwaliteitsniveau van eventuele passages voor langzaam verkeer én het gewenste aantal afslagen.

voorstel voor routes in het kernbos die in ieder geval verlicht moeten worden (geel)

ligging Waterlandseweg in groter verband

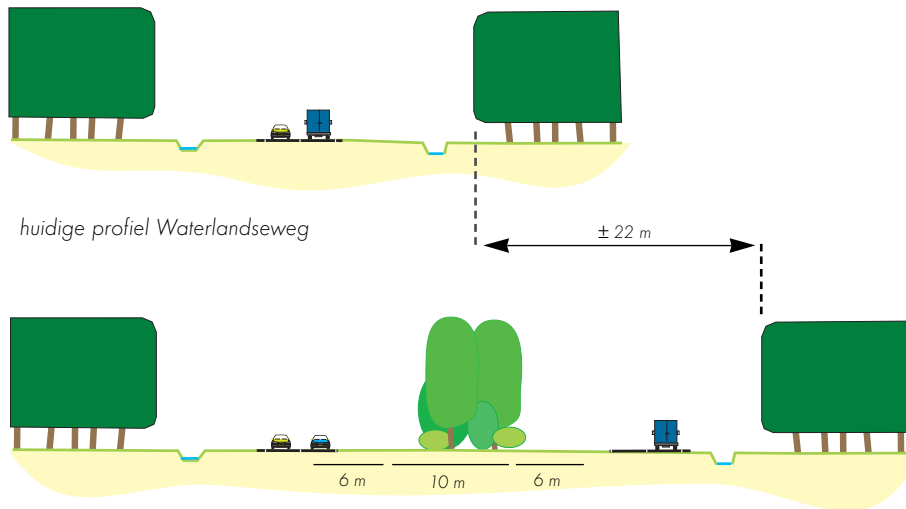
huidige situatie Waterlandseweg

bij eventuele verbreding niet zo,...

... maar zo ...

huidige profiel Waterlandseweg

wensbeeld Waterlandseweg bij verbreding (verbreding vindt plaats aan de zuidzijde)

Het eerste uitgangspunt is dat gebruikers van de Waterlandseweg best mogen weten dat ze door een bosgebied rijden. De Almeerderhout wordt zo duidelijk op de mentale kaart van de Almeerder gezet. Dit is te realiseren door de bospercelen zo dicht mogelijk tot aan de weg door te zetten, uiteraard rekening houdend met de kabel- en leidingenstrook aan de zuidkant van de weg en een obstakelvrije zone van 6 meter die voor wegen als de Waterlandseweg geldt. Vanuit het bosgebied geredeneerd betekent dit tevens een zo beperkt mogelijke visuele invloed van de weg.

Bij een eventuele verbreding van de weg heeft het de sterke voorkeur om deze van een brede, ingeplante middenberm te voorzien. Hiermee blijft het boskarakter van de weg behouden en wordt een te brede 'knip' in het bos - van vier rijstroken - voorkomen. De bosbeleving van automobilist én bosgebruiker staat dus voorop. De maat van een dergelijke middenberm zal zo'n 22 meter bedragen: 2 x 6 meter obstakelvrije zone + een te beplanten strook van ongeveer 10 meter. Gezien de ruimtelijke situatie ligt uitbreiding in zuidelijke richting het meest voor de hand.

Nieuwe afslagen van de weg zijn ongewenst. De beide bestaande afslagen ter hoogte van de Vogelweg en de Kempmaan passen goed binnen het zoneringsconcept en kunnen in de toekomst verder worden benut. Zo wordt bijvoorbeeld een deel van Overgooi ontsloten vanaf de kruising ter hoogte van de Vogelweg. Nieuwe afslagen brengen nieuwe stedelijke druk met zich mee, die absoluut niet past binnen het juist rustige kernbosgebied.

Kruisingen met routes voor langzaam verkeer worden ongelijkvloers uitgevoerd, waarbij het kwaliteitsniveau van de tunnel ter hoogte van de Kempmaan als uitgangspunt dient (half ingegraven tunnel, met zicht op de overzijde van de weg). Dit betekent dat ter hoogte van Braambergen op termijn minimaal één nieuw kunstwerk moet worden gerealiseerd.

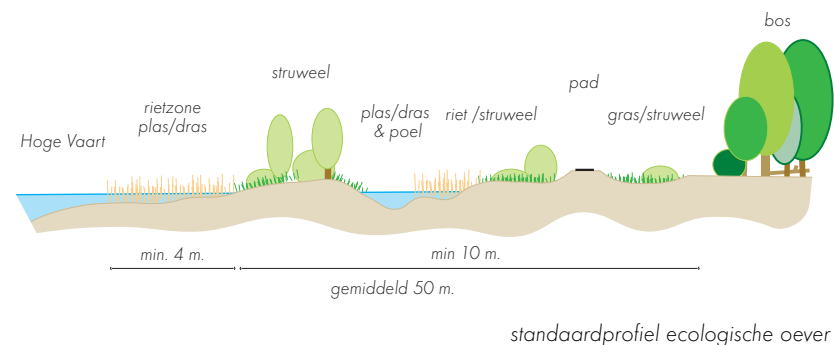
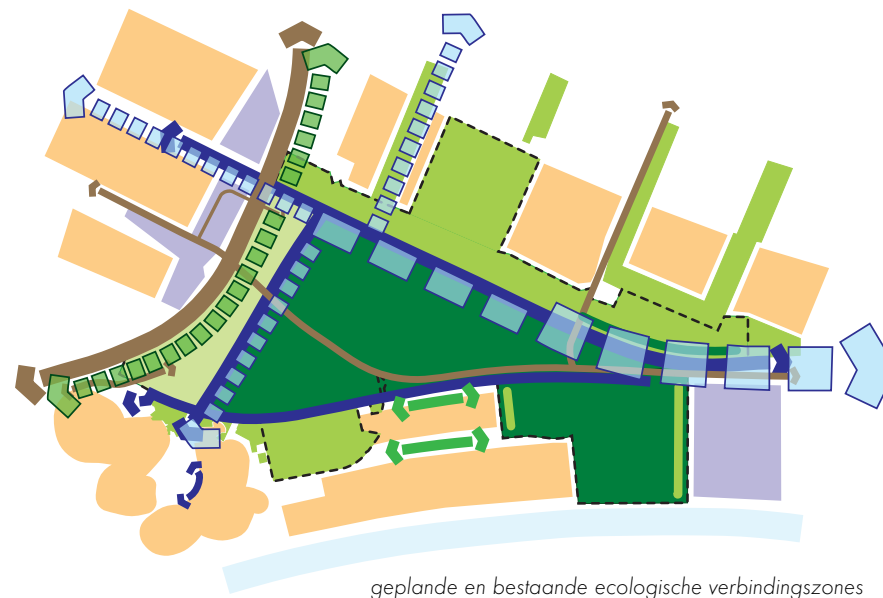
5.4 Ecologische verbindingzones

Het realiseren van een ecologische verbindingzone langs de zuidoever van de Hoge Vaart vormt een belangrijk uitgangspunt uit het zoneringsplan. Deze zone is op verschillende schalen van betekenis. Op de schaal van zuidelijk Flevoland als doorgaande verbinding tussen de Lepelaarsplassen en het Horsterwold en op de schaal van de Almeerderhout als verbinding tussen de twee belangrijkste bouwstenen van het kernbos: het Waterlandse Bos en het Cirkelbos. In aanvulling op deze zone langs de Hoge Vaart kan langs de oostoever van de Lange Wetering eveneens een ecologische verbinding worden gerealiseerd. Bovendien kan aangetakt worden op de geplande ecoverbinding door Almere Hout.

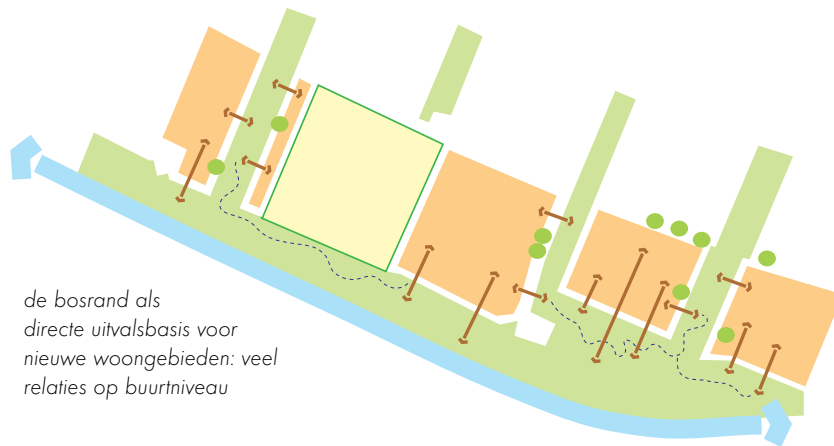
Knelpunten in de huidige opbouw van de verbinding langs de Hoge Vaart zijn het viaduct onder de A6 (en de verdere route de stad in), het Weteringpark, Braambergen en de trechter waar Hoge Vaart en Waterlandseweg samenkomen. In het Weteringpark is in principe voldoende ruimte aanwezig voor een ecologische inrichting en gaat het vooral om uitvoering. Ter hoogte van Braambergen zijn de mogelijkheden tot ca. 2010 beperkt tot de smalle zone tussen de vaart en de (vuilwater)sloot rond de vuilbergen. Na 2010 liggen hier uiteraard meer mogelijkheden door de geplande sluiting van de vuilstort en het verleggen van de drukke - ook voor auto's toegankelijke - route langs de Hoge Vaart naar het nu nog afgesloten deel van het Michauxpad.

Het uiteindelijke doel is het deel van de verbindingzone binnen het kernbosgebied geheel in te richten zoals het gebied rond het Vierbruggenpad. Dat betekent een doorgaande strook van een meter of 50 breed, waar doorheen een smalle route voor langzaam verkeer slingert. Gedacht kan worden aan een mozaïek van plas/dras, bermen, rietgordels, vochtig grasland, ruigtes en struweel, inclusief een hierop afgestemd beheer.

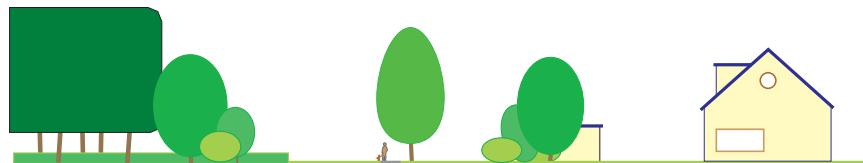
In het oostelijke deel is in de strook langs de Waterlandseweg weliswaar wat ruimte beschikbaar voor een ecologische inrichting, maar gezien de toch beperkte maat en de overlast van de weg is het goed om hier ook de noordelijke oever mee te pakken. Voor de migratie van aquatische en moerasgebonden soorten is een deel alternerende ecologische ingerichte oever geen onoverkomelijke barrière (cf. de modellen 'salamander & pad' en 'blankvoorn & libel'). Een dergelijke ingreep is zinvol vanaf Braambergen, aangezien hier de afstand tussen de Hoge Vaart en de

toekomstige bebouwing in Almere Hout duidelijk groter is dan in het westelijke deel van het plangebied.

de bosrand als directe uitvalsbasis voor nieuwe woongebieden: veel relaties op buurtniveau

een openbare overgang tussen stad en bos, in de vorm van een park ...

... of door de woonstraten langs de bosrand te leggen

maar nooit zo, met achtertuinen direct tegen het bos: resultaat verrommeling en geen bosbeleving

5.5 de Bosranden

Met de bouw van de stadsdelen Almere Hout en Overgooi zal de recreatieve druk op de noordelijke en zuidelijke rand van de Almeerderhout toenemen. Dat zal zich vooral uiten in een toenemende behoefte aan nieuwe wandelroutes, voor een rondje met de hond of een ommetje. Maar ook bankjes en open plekken, voor sport, spelende kinderen en picknick. Nieuwe, gebouwde voorzieningen worden in principe in de nieuwe woongebieden opgenomen (zie de uitgangspuntennotitie). Het is voorstelbaar dat dit in de randen zal gebeuren, op de overgang tussen stad en bos.

Hoewel de directe stedelijke gebruiksdruk op de randen groter zal zijn dan op het kernbos hebben we het nog steeds over bosranden. Het is absoluut niet de bedoeling om deze randen te gaan verparken. De grote meerwaarde van de ligging van Almere Hout ten opzichte van de Almeerderhout is tenslotte dat er in de directe nabijheid van een bos gewoond wordt. We hebben al eerder geconstateerd dat wonen in de nabijheid van een park voor Almere nu eenmaal geen nieuwe, unieke kwaliteiten oplevert.

Het boskarakter van de randen schuilt in een aantal zaken. Het heeft te maken met het beheer van het gebied, dat in principe niet afwijkt van het bosbeheer in het kernbos. Met uitzondering uiteraard van de directe omgeving van paden, waar meer ruimte is voor mantel- en zoombegroeiing en toekomstbomen wat sneller zullen worden vrijgezet. In de vakken zelf wordt het huidige bosbeheer voortgezet, aan de randen kan dus sneller worden omgevormd.

Het boskarakter heeft ook in belangrijke mate te maken met de overgang tussen het 'bos' en de 'stad'. Uitgangspunt daarbij is dat de bosrand voor iedereen herkenbaar en beleefbaar zou moeten zijn, zodat een heldere overgang tussen beide werelden ontstaat. De parkstrook aan de zuidzijde van villapark Almeerderhout is een goed voorbeeld van een dergelijke uitwerking. Het groen is door de aanwezigheid van een openbaar gebied op de overgang voor iedereen beleefbaar en voorkomen wordt dat verrommeling optreedt doordat individuele eigenaren stukken bos gaan claimen, of als opslag gaan gebruiken. Van het laatste bestaan in heel Nederland praktijkvoorbeelden te over. De uiteindelijke vormgeving van de overgang tussen bos en bebouwing moet uiteraard in de uitwerkingsplannen voor de verschillende woongebieden worden opgepakt. Lokale kwaliteiten en kansen zijn daarbij sturend.

5.6 het Oeverbos

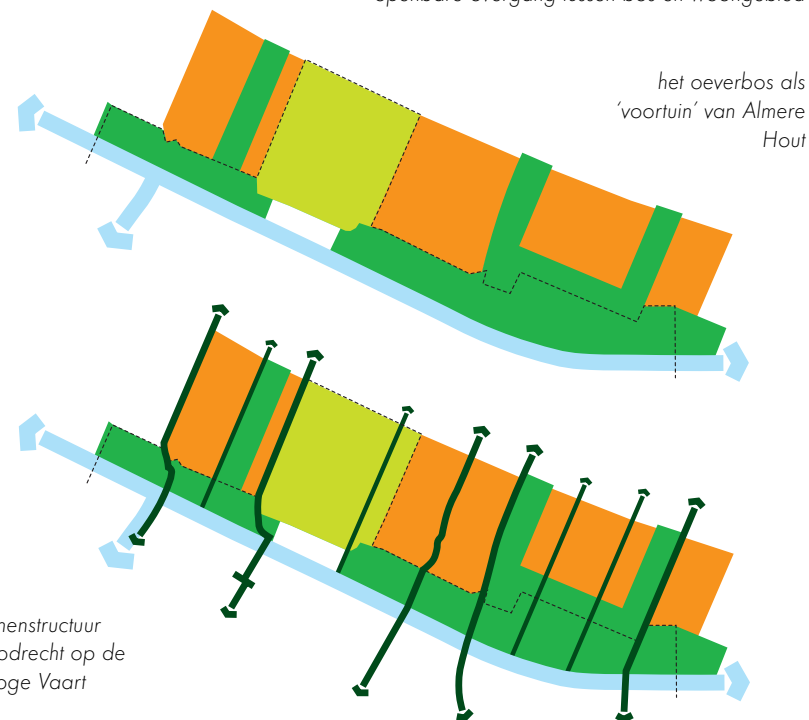
In de plannen voor het toekomstige woongebied Almere Hout wordt het oeverbos gezien als de 'voortuin' van het stadsdeel, met de Hoge Vaart als waterfront. Hier kan de toekomstige bewoners groene kwaliteit worden geboden en wordt de relatie met de overige delen van het stadsbos gelegd. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de geplande lanenstructuur van het gebied, die haaks op het oeverbos en de Hoge Vaart staat en in veel gevallen gekoppeld is aan de groene kammenstructuur aan de noordzijde van de boswachterij. Op een drietal plaatsen worden deze lanen - via een nieuwe brug - gekoppeld aan routes in het kerngebied van de boswachterij. Tezamen met de twee reeds bestaande routes moet dit een fijnmazig netwerk van verbindingen garanderen tussen Almere Hout, de boswachterij en het zuidelijker gelegen Overgooi.

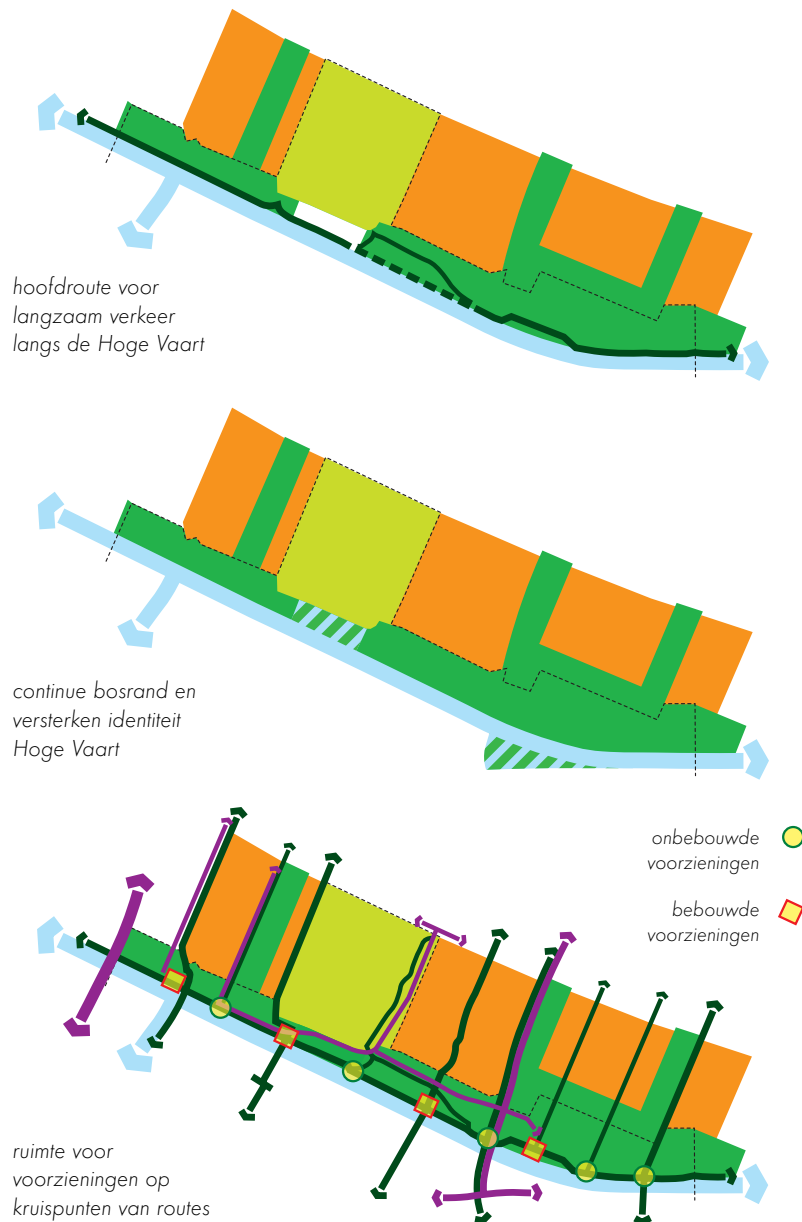
Bij een dergelijke opzet en de daaraan gekoppelde stedelijke en recreatieve druk op het oeverbos is het van groot belang dat het gebied zelf een duidelijk herkenbare structuur en identiteit krijgt. Daarvoor zijn verschillende aangrijpingspunten aanwezig:

- Binnen het oeverbos fungeert de langzaam verkeer route langs de Hoge Vaart als centrale drager. Uitgangspunt is dat deze route in de toekomst overal 'contact met het water heeft'. Dat betekent dat een deel van het Watersnippad ten zuidwesten van villapark Almeerderhout op termijn naar het water verlegd zal worden.
- Een herkenbare bosrand betekent ook een continue rand, zonder al te grote gaten en onderbrekingen. Voor het gebied ten zuiden van de golfbaan gaat dit momenteel niet op. Akkers zorgen voor een hinderlijke onderbreking in dit toch al smalste deel van het oeverbos. Het is dan ook zaak om dit gebied bij het bos te betrekken door nieuwe bosvakken aan te planten. Daarbij kan tevens onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn om hier extra water te realiseren, in aansluiting op de vaart.
- Ook de driehoek tussen Hoge Vaart, Waterlandseweg en Vogelweg biedt goede mogelijkheden voor vernatting. Het gebied ligt er nu wat verloren bij, aan de rand van het bos, omgeven door infrastructuur en kan een nieuwe impuls krijgen door het meer bij de Hoge Vaart te betrekken. Een eerste aangrijpingspunt ligt dan in het op deze plek breder aanzetten van de geplande ecologische verbindingzone langs de Hoge Vaart. Extra open water behoort echter ook tot de mogelijkheden. Dit kan worden gecombineerd met het verlengen van

de bosrand gezien vanuit Villapark Almeerderhout, een goed voorbeeld van een openbare overgang tussen bos en woongebied

het Vierbruggenpad naar de nieuwe route richting bedrijventerrein Stichtsekat. Ook geredeneerd vanuit het perspectief van de waterrecreant neemt door deze maatregelen de omgevingskwaliteit van de Hoge Vaart toe.

- In het Structuurplan Almere Hout is sprake van de mogelijkheid om in het oeverbos voorzieningen op te nemen die op het bos zijn gericht. Daarbij kan worden gedacht aan gebouwde voorzieningen, zoals een eethuis, maar ook aan speel- en sportplekken of aanlegplaatsen.

De directe omgeving van kruispunten van de lanenstructuur van Almere Hout en de hoofdroute langs het water biedt hiervoor goede en herkenbare aangrijpingspunten. De inzet is om eventuele gebouwde voorzieningen te koppelen aan de meest prominente plekken - in de directe nabijheid van bestaande en toekomstige bruggen - en deze daarmee tegelijkertijd extra te accentueren. Bereikbaarheid per auto is dan een voorwaarde. Dit kan worden gerealiseerd door - waar nodig - een inprik vanuit Hout te realiseren. Voorwaarde is wel dat de Watersnipweg deels verdwijnt, zodat sluiproutes door het bos worden voorkomen. Enige uitzondering vormt wellicht de omgeving van de golfbaan. Gezien de unieke mogelijkheden van dit gebied (vernatting) kan overwogen worden om bebouwing op beide aangrenzende kruisingen toe te staan.

Aan de voorzieningen worden verschillende eisen gesteld:

- Ten eerste moeten ze gericht zijn op bosleving en/of bosrecreatie en een versterking vormen voor het bos. Ook moet het gaan om openbare voorzieningen.
- Het maximale te bebouwen oppervlak voor de vier plekken die bebouwd mogen worden bedraagt 1000 m² (40 x 25 meter).
- Alle bebouwing moet plaatsvinden binnen een straal van 200 meter vanuit het betreffende kruispunt van routes en zichtbaar zijn vanaf het kruispunt.
- De bebouwing moet zodanig worden gesitueerd en vormgegeven dat deze fungeert als markering van de bijzondere plek in de routestructuur.

Leidraad bij dit alles is dat de verschillende plekken benut kunnen worden, maar niet per se vol moeten als zich geen geschikte voorzieningen aandienen. Geduld is ook hier een schone zaak. Buiten deze kruispunten op de routestructuur worden in het oeverbos geen (gebouwde) voorzieningen toegestaan.

5.7 Braambergen

Als schakel tussen het Waterlandse Bos en het Cirkelbos neemt Braambergen een cruciale positie in. We hoeven er niet geheimzinnig over te doen dat de ligging van de vuilstort - geredeneerd vanuit de mogelijkheden om een zo groot mogelijk kernbosgebied te realiseren - zonder meer ongelukkig is. Braambergen is nu eenmaal niet meer weg te poetsen door het bijvoorbeeld om te bouwen tot een volwaardig bosperceel. Eisen aan de afdichting van de vuilbergen maken dit ten enen male onmogelijk. Braambergen, inclusief het heuvelachtige karakter, is daarom simpelweg een gegeven. De insteek is het gebied dan ook op deze wijze te benaderen en de positieve aspecten uit te buiten door de ontwikkeling ervan - in samenhang met de Kemphaan - tot dé uitvalsbasis voor een bezoek aan het kernbos: 'Papa, gaan we naar het bos met de heuvels?'. De nabijheid van de Kemphaan kan hier in de toekomst naadloos op aansluiten.

Binnen het kernbosgebied is Braambergen niet alleen centraal gelegen, het ligt ook nog eens op een kruispunt van routes. Na sluiting van de vuilstort zal het Michauxpad worden verlengd via het oude tracé, wat mogelijkheden biedt om het vierbruggenpad aan de noordzijde van de vuilbergen te verlengen. Daarnaast zal na 2015 een nieuwe verbinding tussen Almere Hout en Overgooi worden gerealiseerd, via Braambergen. Inspelend op de doorvaarteisen die aan bruggen over de Hoge Vaart worden gesteld (ca. 4,5 meter), stellen we voor het pad op hoogte te houden en over de 'Braambergen' te leiden. De kruising met het Michauxpad wordt hiermee een bijzonder punt dat kan worden gemarkeerd door bijvoorbeeld een uitkijktoren op een plaatselijke verhoging van de meest noordelijke vuilberg.

De drie 'bergen' kunnen vervolgens binnen verschillende thema's worden ontwikkeld. In aansluiting op de ecozone langs de Hoge Vaart kan de meest noordelijke 'berg' een overwegend ecologische inrichting krijgen: *de Braambergse bosjes*. Op de westelijke berg kan worden voortgeborduurd op het nabijgelegen speelbos: *de speelberg*. De meest oostelijke berg kan worden benut om de Bosland-plannen op termijn een tweede uitvalsbasis te geven: *de kunstberg*. Eén van de Bosland-inzendingen bestaat overigens uit een uitkijktoren.

Bij de definitieve afwerking van de vuilbergen moet al met een toekomstige herinrichting rekening worden gehouden. Bij een ecologische inrichting en de speelberg past een behoorlijk heuvelachtig beeld, terwijl de kunstberg wellicht juist meer

Braambergen als uitvalsbasis: verschillende thematiek per berg

referentiebeelden voor de invulling van Braambergen na sluiting van de stort

het 'doemscenario' voor Braambergen: invulling met een skihelling en ander vermaak in dichte dozen

als een soort tafelberg kan worden uitgevoerd, inclusief een in de afdichtlaag aangebracht 'natuurlijk' amfitheater.

Tussen en over de bergen komen voetpaden te lopen en kan worden voortgeborduurd op de vormtaal van het aansluitende Cirkelbos. Het wat verstopte deel van het Cirkelbos, ten oosten van Braambergen en ten noorden van de Waterlandseweg, alsmede het Cirkelbos zelf worden door deze ingrepen tevens meer bij het gebied betrokken.

Van een hinderlijke onderbreking in het bos is Braambergen op deze wijze om te vormen tot een uitvalsbasis van waaruit het bos juist ontdekt kan worden. Aan een dergelijke ontwikkeling is echter wel de belangrijke voorwaarde verbonden dat Braambergen en de Kemphaan zo veel mogelijk als één geheel worden ontwikkeld, zodat beide functies elkaar kunnen gaan versterken en de aantasting van het kernbosgebied tot een minimum beperkt blijft.

Overigens staat ook het terrein van Braambergen ook nog een gemeentelijke vuiloverslag. Dit overslagstation zal voorlopig op deze plek gevestigd blijven.

5.8 de Kemphaan

De Kemphaan vormt op dit moment dé uitvalsbasis voor het verkennen van de Almeerderhout en dan vooral voor het verkennen van het kernbosgebied. In de toekomst zal Braambergen deze functie gaan versterken, waarbij rond de Kemphaan het accent zal (blijven) liggen op natuureducatie, recreatie en cultuur en Braambergen vooral zal worden ontwikkeld als spectaculaire uitvalsbasis voor spelen, kunst kijken en flaneren.

Afstemming van de ontwikkeling van beide gebieden biedt mogelijkheden voor onderlinge versterking en zorgt er bovendien voor dat de uitvalsbasis ook een uitvalsbasis blijft en niet het kernbosgebied van binnenuit gaat uithollen.

Vanuit deze filosofie wordt - na uitvoering van de plannen voor een 2e ring van voorzieningen rond de Kemphaan - dan ook een strakke contour getrokken om Kemphaan en Braambergen. Voor mogelijke nieuwe, toekomstige ontwikkelingen is dan plaats in de bosvakken tussen de beide gebieden. In de omvormingsplannen

van het bos tot een duurzaam loofbos komt het daarbij goed van pas dat deze bosvakken - als een van de weinige in de Almeerderhout overigens - uitsluitend populieren bevatten.

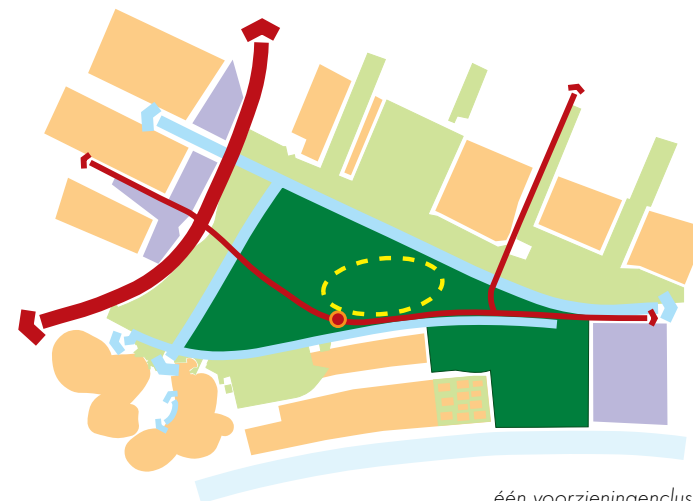
Met deze ontwikkelingen komt de combinatie Kemphaan/Braambergen dicht in de buurt van wat in §3.5 is omschreven als een groene marktplaats. Maar dan wel een groene marktplaats in Almeerderhout-stijl: een ontmoetingsplek in het bos, die tevens uitvalsbasis is voor een bezoek aan het bos zelf en waarbij het accent ligt op natuureducatie en -beleving. De auto-ontsluiting van het gebied past goed bij de gecombineerde opzet. Er is maar één afslag van de Waterlandseweg voor zowel de Kemphaan als Braambergen. Dit versterkt het beeld dat beide gebieden bij elkaar horen.

Op termijn wordt voorgesteld de akkers ten noorden van de Kemphaan om te vormen tot bosgebied. Dit is met name interessant direct langs de Hoge Vaart, ter versterking van de ecologische verbindingzone. Bovendien maakt een dergelijke ingreep het mogelijk om tussen de verschillende onderdelen van het kernbos te bewegen, zonder ooit het bos te hoeven verlaten, of het 'bosgevoel' kwijt te raken. De resterende akkers worden aangepast aan de schaal van het bos door het toevoegen van houtwallen.

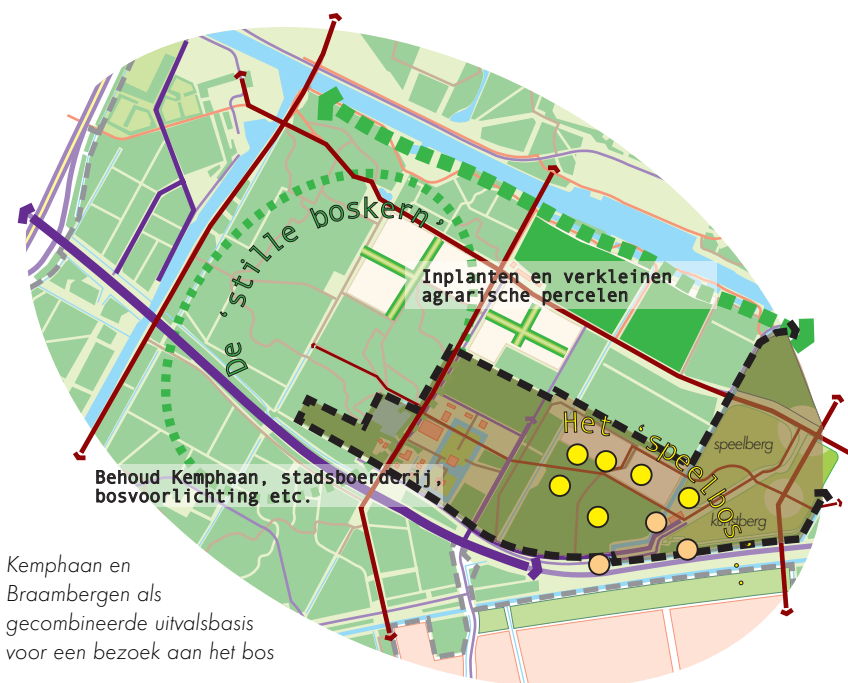
5.9 het Weteringpark

In de zonering voor de Almeerderhout heeft het Weteringpark de aanduiding bosrand gekregen; een gebied dat de schakel moet vormen tussen stad en (kern)bos. In vergelijking met de andere bosranden neemt het Weteringpark een bijzondere positie in. Dit is namelijk de enige plek waar de Almeerderhout al daadwerkelijk aan de stad grenst. Geconstateerd moet worden dat het resultaat tot nu toe nogal teleurstellend is. En dat is bijzonder jammer, aangezien de positie van het Weteringpark ook nog eens een cruciale is: op de overgang tussen het grootste deel van de bestaande stad, inclusief het centrum, en het kernbos. Dé opgave voor het Weteringpark is dan ook om het gebied te ontwikkelen tot een volwaardige stedelijke toegangspoort tot de Hout.

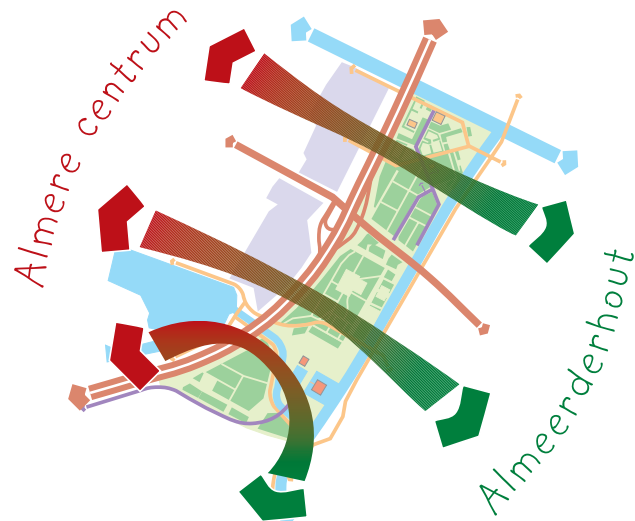
Op de mogelijkheden om vanuit de bestaande stad in het Weteringpark en de Almeerderhout te komen is het gebrekkige functioneren van het gebied eigenlijk niet

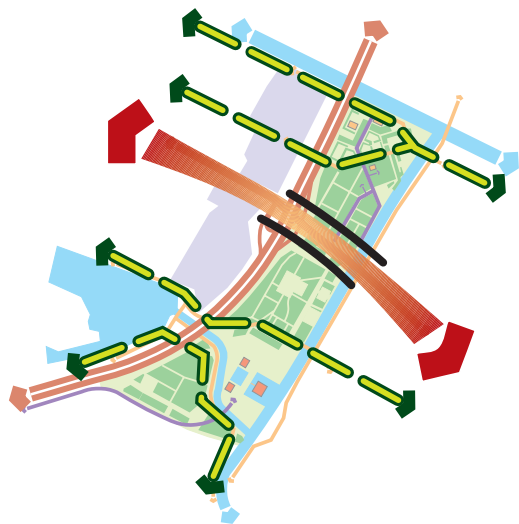
één voorzieningcluster in het hart van het kernbos

Kemphaan en Braambergen als gecombineerde uitvalsbasis voor een bezoek aan het bos

het Weteringpark: uitgelezen kans voor een optimale koppeling tussen stad en kernbos

bestaande routes voor langzaam verkeer dóór het Weteringpark

of nauwelijks terug te voeren. In principe zijn voldoende verbindingen aanwezig. Wel gaan deze verbindingen vrijwel uitsluitend alleen dóór het gebied. De interne ontsluiting laat zeer te wensen over, waarbij de Waterlandseweg ook nog eens voor een keiharde tweedeling zorgt.

De praktische opgave is dus niet zozeer het aanleggen van nieuwe oost-west verbindingen, maar veeleer het verbeteren van de kwaliteit van het gebied zelf. Het gaat dan zowel om ruimtelijke als gebruikskwaliteit. Knelpunten zijn vooral de eenzijdige opbouw van de enorme bosvakken, met heel veel populier, en het totaal ontbreken van routes door deze bosvakken. Er is gewoon niet zo heel erg veel te beleven in het Weteringpark. Het noordelijke deel van het gebied vormt hierop enigszins een uitzondering, gezien de aanwezige (honden)sportvoorzieningen, maar ook hier houdt de ruimtelijke kwaliteit te wensen over en lopen veel paden dood.

Al met al moet geconstateerd worden dat het Weteringpark eenvoudigweg niet is ingericht als een aantrekkelijk verblijfsgebied. Het gebied heeft de inrichting van een stadsrand en dat vormt een ontkenning van de kwaliteiten in het achterliggende kernbos én bovendien een ontkenning van de ontwikkeling die Almere in de komende periode gaat inzetten.

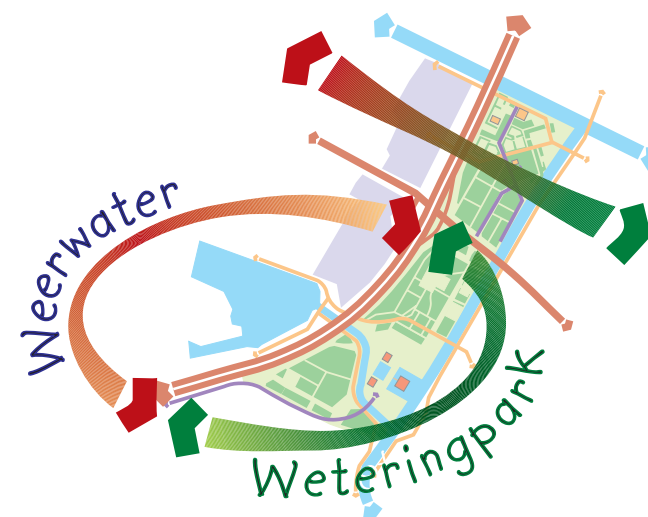
Bij het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit kan het versterken van de ruimtelijke en functionele samenhang met omliggende gebieden een grote rol spelen. Daarbij springen vooral de mogelijkheden voor een koppeling van het zuidelijke deel van het gebied en het Weerwater - en daarmee het centrum - in het oog. Hierin kan een aanleiding worden gevonden om de identiteit van het gebied te versterken.

Feitelijk is een eerste stap in het proces van identiteitsversterking en vergroting van de gebruiksmogelijkheden reeds gezet. *Het kasteel en alles wat er omheen verschijnt zal het gebied een enorme impuls geven. Er kan dan ook niet voldoende worden benadrukt hoe belangrijk voltooiing van de oorspronkelijke kasteelplannen is.*

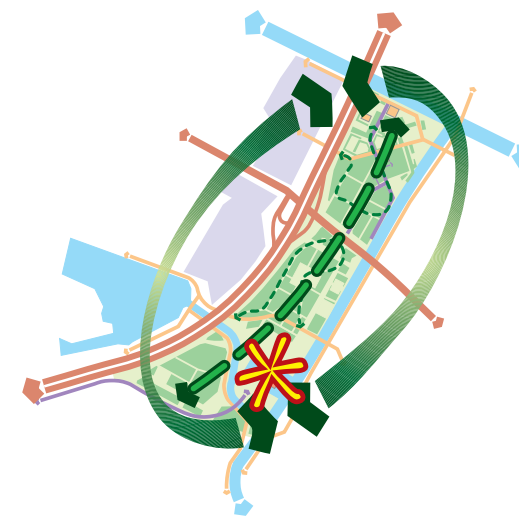
Een andere belangrijke mogelijkheid om de gebruikskwaliteit van het gebied te verbeteren is het aanleggen van een verbinding voor langzaam verkeer in de lengterichting van het gebied, waarmee o.a. de barrièrewerking van de Waterlandseweg kan worden opgeheven en de verschillende losse delen samen meerwaarde kunnen gaan krijgen. Vanaf deze as kunnen nieuwe wandelroutes door de bosvakken worden aangelegd. Zo kan het Weteringpark zowel als uitloopegebied voor bezoekers van het kasteel als voor andere gebruikers worden ontwikkeld.

Het zuidelijke deel van het Weteringpark wordt in deze benadering omgevormd tot een **kasteelbos**. In het gebied ten noorden van de Waterlandseweg kan worden voortgebouwd op het thema **sportieve recreatie**. De bijbehorende maatregelen richten zich vooral op een kwaliteitslag en het daadwerkelijk 'bruikbaar' maken van het gebied:

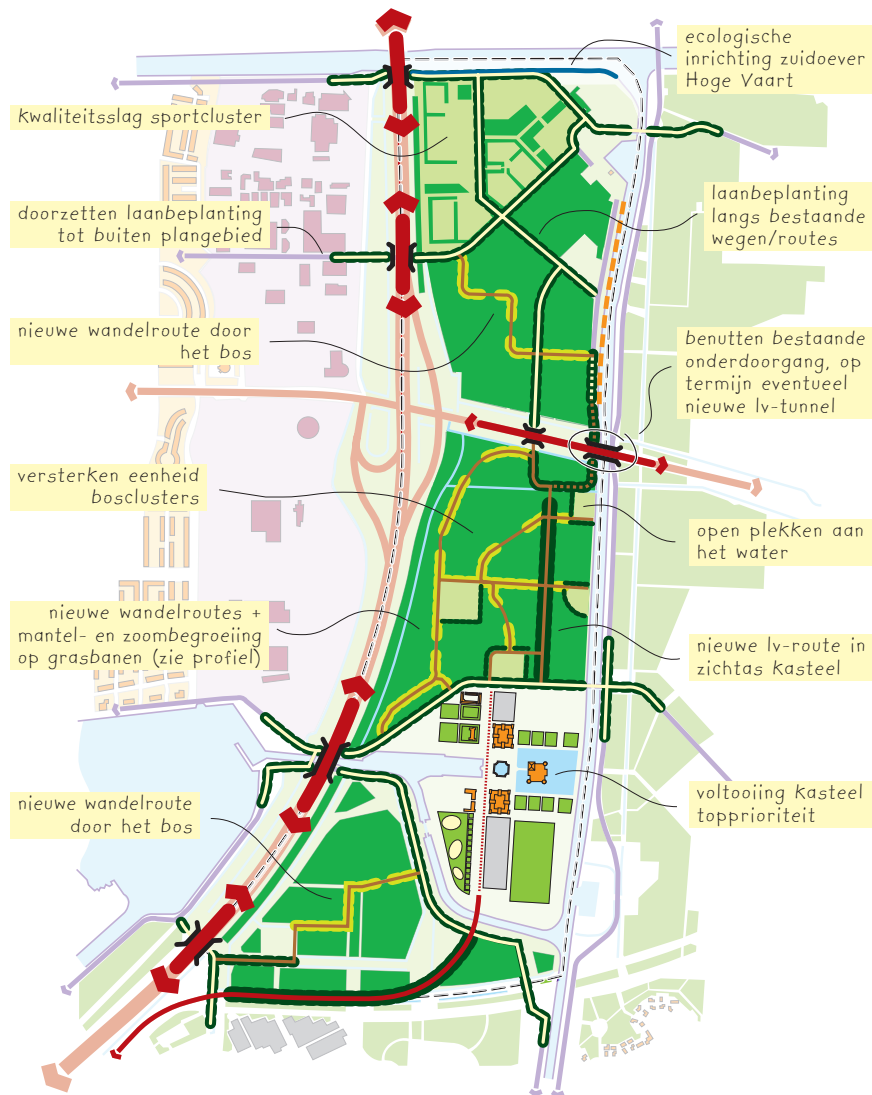
- Afbouwen van het kasteel staat voorop.
- Het realiseren van een as voor langzaam verkeer, centraal door het gebied. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de brede grasbaan in de zichtas naar het kasteel. Deze wordt uitgebouwd tot een klassiek vormgegeven as voor langzaam verkeer, met laanbeplanting en mantel- en zoombegroeiing aan weerszijden. Ter hoogte van de Waterlandseweg kan gebruik worden gemaakt van de bestaande ruimte onder het viaduct over de Lange Wetering, of kan op termijn een nieuw tunneltje worden gerealiseerd. Ten noorden van de Waterlandseweg worden bestaande wegen opgepakt en van een laanbeplanting voorzien.
- Voorwaarde voor een dergelijke as is wel dat aan de noordzijde van het kasteelterrein een nieuwe toegangspoort voor langzaam verkeer wordt gerealiseerd.
- Nieuwe wandelroutes vanaf de centrale as, op de bestaande grasbanen. Hiermee wordt de gebruikswaarde van het gebied vergroot en worden de verschillende bosvakken tot een eenheid gesmeed. Bijkomend voordeel is dat het vergroten van de differentiatie in het bos over een grote randlengte kan worden ingezet. Het bos krijgt door deze ingrepen een meer menselijke maat en schaal.
- Beide voorgaande ingrepen geven het bos een meer formele opzet, passend bij het kasteel: een kasteelbos
- Nieuwe open plekken langs de Wetering, inclusief zitplekken.
- Een kwaliteitsimpuls voor de verzameling van sportvoorzieningen aan de noordzijde van het gebied. Het is belangrijk daarbij te onderkennen dat de bosvakken ten noorden van de Waterlandseweg een uitlooptfunctie vervullen voor de sportvoorzieningen in het gebied.
- Een bescheiden ecologische inrichting van de zuidelijke oever van de Hoge Vaart.

kansen voor koppeling met het Weerwater in het zuidelijke deel van het gebied

interne kwaliteitslag door nieuwe routes voor langzaam verkeer in het gebied

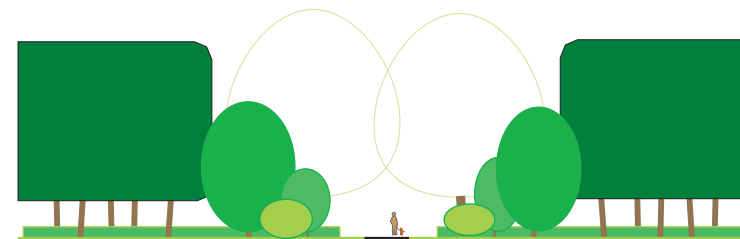

mogelijke maatregelen ter versterking van de identiteit en gebruiksmogelijkheden van het Weteringpark

De hiernaast afgebeelde kaart geeft een eerste ruimtelijke vertaling van de mogelijke ingrepen. Daarmee is deze kaart uitdrukkelijk geen compleet uitgewerkt ontwerp. De belangrijkste maatregelen worden opgenomen in de ontwikkelingsvisie en het ontwikkelingsplan.

Na het realiseren van deze groene impuls voor de Almeerderhout staat voor de lange termijn de optie open om een beperkt aantal nieuwe voorzieningen in het gebied op te nemen. De volgende uitgangspunten en randvoorwaarden zijn daarbij altijd van toepassing:

- In de Almeerderhout - en dus ook in het Weteringpark - worden alleen voorzieningen toegestaan die een versterking vormen voor het bos, of die tenminste gebaat zijn bij een ligging in het bos. Voor 'dichte dozen' wordt elders in Almere een plek gevonden.
- In alle gevallen wordt een zone van minimaal 250 meter vanaf de snelweg aangehouden die altijd volledig groen blijft. Dit in verband met de leesbaarheid van de stad vanaf de snelweg, het voorkomen van de ontwikkeling van zichtlocaties en de aanwezige geluidhinder en luchtvervuiling in deze zone.
- Gezien de ontsluitingsmogelijkheden van het Weteringpark moet de volgende opdeling worden gemaakt. Het kasteel en het gebied ten zuiden ervan zijn goed ontsloten voor autoverkeer en bieden daarmee mogelijkheden voor relatief intensieve functies. In het gebied ten noorden van het kasteel is de auto-ontsluiting veel meer van lokaal niveau en daarmee meer geschikt voor ontsluiting van relatief extensieve functies. Intensief en extensief hebben in dit verband dan vooral te maken met het te verwachten aantal autobewegingen.
- Op termijn is nader onderzoek noodzakelijk naar nut, noodzaak, mogelijkheden en beperkingen van de vestiging van nieuwe voorzieningen in het Weteringpark.

basisprofiel voor aanvullende routes voor langzaam verkeer

Als dit alles op een rij wordt gezet lijken vooral het gebied ten zuiden van het kasteel en het gebied ten noorden van de Waterlandseweg op termijn mogelijkheden te bieden voor de vestiging van nieuwe functies. In het meest zuidelijke gebied kan een relatie worden gelegd met het recreatieve programma rond het Weerwater, zoals dat in feite ook voor het kasteel zelf geldt. In het gebied ten noorden van de Waterlandseweg ligt het meer voor de hand om het thema sport verder uit te bouwen, mocht daar in de toekomst behoefte aan bestaan.

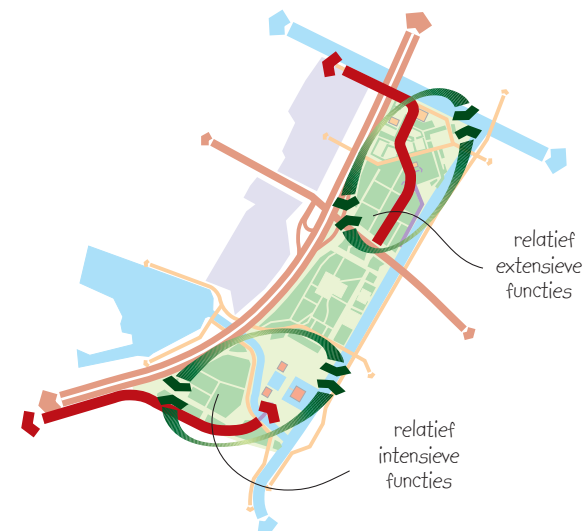
Ondanks het feit dat het bij nieuwe voorzieningen gaat om een mogelijke ontwikkeling voor de lange termijn - die bovendien strijdig zijn met de huidige PEHS - is het wel mogelijk én gewenst om nu al in beeld te brengen wat de mogelijkheden en consequenties zijn van een eventuele inpassing van voorzieningen op de lange termijn. Dit om nu al de 'zin van de onzin' te scheiden, als basis voor eventuele toekomstige discussies. Het gaat dan met name om gebouwde voorzieningen. In de meeste gevallen kan een kwalitatief hoogwaardige inpassing worden gerealiseerd door bebouwing letterlijk in het bos onder te brengen, bijvoorbeeld door er 'een vak in uit te hakken'.

Het is van belang om daarbij onderscheid te maken naar de schaal van mogelijke voorzieningen. Bij relatief kleinschalige voorzieningen kan worden uitgegaan van een opzet in landgoedsfeer, met één of meer voorzieningen in één hoogwaardig gebouw. Bij relatief grootschalige voorzieningen biedt het realiseren van één open plek in het bos geen kwaliteit. In dergelijke gevallen kan worden ingezet op een reeks van kleinere open plekken, vergelijkbaar met de opzet van veel dierentuinen die in een bosrijke omgeving liggen.

Overigens geldt voor het gebied ten noorden van de Waterlandseweg, dat bij uitbreiding van de aanwezige sportvoorzieningen gemikt wordt op activiteiten die vooral gebruik maken en gericht zijn op de bosomgeving, bij voorkeur zonder gebouwde voorziening. Een uitzondering kan worden gemaakt voor de hoek Hoge Vaart - Lange Wetering. Op deze bijzondere plek is een gebouwde voorziening voorstelbaar. Het moet dan wel gaan om een duidelijk 'landmark', met hoge architectonische kwaliteit. Bovendien moet ruimte worden gelaten voor de gewenste ecologische verbindingen langs beide watergangen.

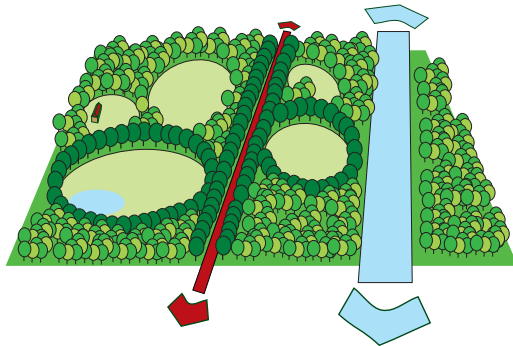

verkennen van de mogelijkheden voor nieuwe voorzieningen:
een zone van 250 meter langs de A6 blijft geheel bebost

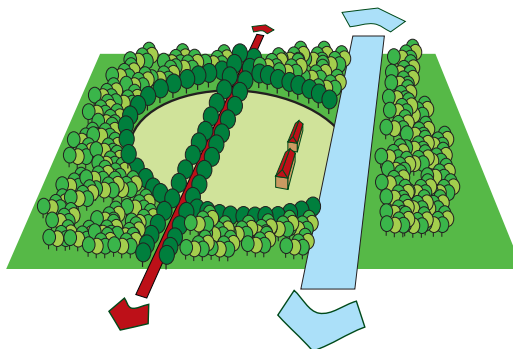

verkennen van de mogelijkheden voor nieuwe voorzieningen:
ontsluiting als criterium

- relatief grootschalige voorzieningen, bestaande uit verschillende gebouwen
- open plekken in het bos; verschillende vakken per voorziening (totaal opp. per voorziening max. 7 ha)
- vakken, bebouwing en delen van het bos zijn prive

- relatief kleinschalige voorzieningen, passend in **1** gebouw
- landgoedkarakter: bij voorkeur **1** voorziening of gebouw per vak (van max. 2,5 ha)
- vakken en bos openbaar, bebouwing prive

verkenningen van de mogelijkheden en consequenties van de inpassing van verschillende soorten voorzieningen

5.10 Ontwikkelingsvisie 2030

Op basis van de voorgaande uitwerkingen en het zoneringsconcept uit het vorige hoofdstuk kan een integrale ontwikkelingsvisie 2030 voor de Almeerderhout worden opgesteld. De hoofdlijn van deze visie bestaat uit de onderverdeling van de boswachterij in een kernbos en een aantal bosranden. Voor deze gebieden worden verschillende uitgangspunten gehanteerd. In het **kernbos** staan natuur en recreatie centraal. Alle inspanningen zijn erop gericht dit bosdeel zo groot en gaaf mogelijk te houden. In sommige delen worden daarom nieuwe bospercelen aangeplant. Autoverkeer over de fietspaden wordt op de lange termijn zo veel mogelijk geweerd. Centraal in het kernbos ligt de **boskern**, gevormd door de cluster Kemphaan/Braambergen, die verder wordt uitgebouwd als dé uitvalsbasis voor boseducatie, recreatie of gewoon een bezoek aan het bos. Op termijn worden ook de Bosland-plannen met deze boskern verbonden.

De **bosranden** zijn verschillend van karakter. De rand langs het toekomstige stadsdeel Almere Hout zal onder sterke stedelijke druk komen te staan en biedt ruimte voor een beperkt aantal kleinschalige voorzieningen. In het zuidelijke deel van het Weteringpark kan en moet de (gebrekkige) relatie met het stadscentrum worden verbeterd. Eerste voorwaarde is de realisatie van het kasteel en een kwaliteitsimpuls voor het Weteringpark. Daarna kan onderzocht worden of er op termijn mogelijkheden zijn voor andere voorzieningen in het gebied ten zuiden van het kasteel. In het noordelijke deel van het Weteringpark kunnen de aanwezige sportvoorzieningen eventueel worden uitgebreid. Het is van belang daarbij in het achterhoofd te houden dat een deel van de bosvakken in dit gebied een functie heeft als uitloophoof gebied voor deze voorzieningen. Op de kop bij de kruising van Hoge Vaart en Lange Wetering kan een 'landmark' worden gerealiseerd in de vorm van een bijzonder gebouw.

Over deze gebieden ligt een netwerk van fiets- en wandelroutes, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar hoofdroutes, subroutes en wandelpaden door het bos. Het netwerk van hoofdroutes moet op termijn een maaswijdte krijgen van zo'n 900 meter. Hiervoor is een drietal nieuwe bruggen over de Hoge Vaart en de Waterlandseweg noodzakelijk. Na sluiting van de vuilstort wordt ook Braambergen in het netwerk opgenomen en in samenhang met de Kemphaan ontwikkeld. De kruising van routes op Braambergen wordt gemarkeerd met een attractiepunt, bijvoorbeeld in de vorm van een uitkijktoren.

ZONES & GEBIEDEN

- Randbos Wijk: Oeverbos, Havenbos
- Randbos Stad: Kasteelbos
- Randbos Stad: Weteringpark
- Kernbos
- Boskern: Kempphaan / Braambergen
- Verder clusteren boskern
bundelen Kempphaan en Braambergen
- Bebouwingscontour boskern
- Kasteel en Bosland als overige
voorzieningclusters
- 1 verbeteren ruimtelijke kwaliteit in
zone met 'sportieve recreatie'
onderzoeken mogelijke uitbreiding
- 2 Onderzoeken mogelijkheden nieuwe
voorzieningen in kasteelbos

ROUTES & WEGEN

- Hoofdwegen/lokale wegen
- Netwerk van routes voor langzaam
verkeer (hoofd-/sub-/bospad)
- Nieuwe fiets- en voetgangersbrug
- Groene profilering Waterlandse Weg
- Aftakken Watersnipweg richting
Almere Hout, gekoppeld aan opheffen
deel Watersnipweg richting A6
- Nieuwe kunstroute Bosland -
Braambergen

- ① Stadslandgoed de Kempphaan
- ② Naturistencamping Chamavi
- ③ Golfbaan Almeerderhout
- ④ Braambergen
- ⑤ Strategische reservering
- ⑥ Kasteel
- ⑦ Eudorp
- ⑧ Evt. nieuwe locatie natuurkamperen
(uitbreiding) Stichting Aap
- ⑨ Villa's + fietsroute naast golfbaan
- ⑩

ACCENTEN

- 1e fase Bosland, rond Meesweg
- 2e fase Bosland, aansluiten op
herinrichting Braambergen
- Ecozone/vernatting zuidoever Hoge
Vaart en oostoever Lange Wetering
- Continuïteit in het bos (door aanplant
nieuwe bosvakken en houtwallen)
- Blauwgroene inrichting
landbouwkavel(s) ten zuiden golfbaan
- Uitkijktoren als attractiepunt op
kruispunt van routes
- Onderzoeken mogelijkheden nieuw
gebouwd 'landmark'
- Mogelijke locaties voor op het
Oeverbos gerichte, onbebouwde
voorzieningen
- Mogelijke locaties voor op het
Oeverbos gerichte, bebouwde
voorzieningen (extra auto-inprik vanuit
Hout indien nodig)

legenda ontwikkelingsvisie 2030

6 ONTWIKKELINGSPLAN 2015

BEUK

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het feitelijke ontwikkelingsplan besproken dat zich richt op die delen van de ontwikkelingsvisie die voor 2015 (kunnen) worden gerealiseerd. Waar de ontwikkelingsvisie op sommige punten nog opties open of te onderzoeken laat is het ontwikkelingsplan dan ook vooral concreet. Er worden voorstellen gedaan voor ingrepen en per deelgebied wordt een (wens)beeld geschetst dat voldoende basis biedt voor een uitwerkingsplan. Dit hoofdstuk bevat daarom - onder andere - een concrete projectenlijst.

De 'scheiding' tussen de ontwikkelingsvisie en het ontwikkelingsplan is vanuit dezelfde gedachte op 2015 gelegd; het is namelijk vooral binnen deze periode dat concrete projecten kunnen worden aangewezen. Na 2015 is sprake van een aantal ontwikkelingen dat op dit moment alleen maar in de visievormende sfeer kan worden gezien. Het gaat dan vooral om de verdere uitbouw van stadsdeel Almere Hout - waardoor de boswachterij veel centraler in de stad komt te liggen - en de sluiting van vuilstort Braambergen. Een praktische reden om 2015 als grens te hanteren is bovendien gelegen in het feit dat het ontwikkelingsplan moet dienen als basis voor een te herzien bestemmingsplan voor het gebied van de boswachterij.

Het ontwikkelingsplan wordt in dit hoofdstuk allereerst beschreven aan de hand van een projectenlijst, die ingaat op de gewenste structuren en ingrepen. Vervolgens wordt per onderscheiden deelgebied een beschrijving gegeven van het gewenste beeld en de bijbehorende uitgangspunten. Deze beschrijving kan dienen als toetsingskader bij eventuele toekomstige aanvragen voor nieuwe voorzieningen of ontwikkelingen. Een van de meest belangrijke aanleidingen voor het opstellen van dit ontwikkelingsplan lag tenslotte in de vele aanvragen en verzoeken waar de gemeente Almere mee wordt geconfronteerd. Het ontwikkelingsplan biedt hiervoor het afwegingskader.

Tot slot van dit hoofdstuk wordt ingegaan op het bosbeheer en wordt waar relevant aangegeven of er aanleidingen zijn om van deze hoofdlijnen af te wijken. Het onderscheid tussen kernbos en bosranden speelt daarbij een rol, maar aanleidingen kunnen ook gelegen zijn in lokale omstandigheden of bijzondere situaties.

6.2 het Ontwikkelingsplan voor de Almeerderhout

In deze paragraaf wordt het ontwikkelingsplan voor de boswachterij Almeerderhout beschreven aan de hand van concrete acties en projecten. Daarbij worden de drie hoofdgroepen uit de legenda aangehouden.

ZONES & GEBIEDEN

- Per direct aanwijzen van een **kernbosgebied**, begrensd door Hoge Vaart, Lange Wetering, een deel van de Waterlandse Tocht en het Gooimeer. Binnen het kernbos staan bos en natuurbeleving centraal. Buiten een beperkt aantal concentratiegebieden (Kemphaan en Bosland) is hier geen ruimte voor nieuwe gebouwde voorzieningen. Ingrepen beperken zich tot het completeren van de padenstructuur en het uitbouwen van het boskarakter.
  - . In het noordelijke deel van het Waterlandse Bos en het Cirkelbos ligt de nadruk daarbij op ingrepen en beheer die passen bij de grootschalige opzet van deze gebieden.
  - . In het zuidelijke deel van het Waterlandse Bos moet juist de kleinschalige opzet van het gebied als aangrijpingspunt worden gehanteerd.
- Aanwijzen van **bosranden** in gebieden die onder meer directe stedelijke druk staan: een oeverbos langs de Hoge Vaart en een *havenbos* ten noorden van Almere Haven. Deze bosgebieden vormen de buffer tussen stad en kernbos en bieden meer ruimte voor stedelijke recreatie.
- Het ontwikkelen van het zuidelijke deel van het **Weteringpark** tot een volwaardig **kasteelbos**, dat de overgang vormt tussen het centrum en het kernbos. Onderdeel hiervan vormt de aanleg van een padenstelsel door de bosvakken en uiteraard de afronding van het kasteelcomplex zelf. De naam Weteringpark blijft in gebruik voor het noordelijke deel, waar de relatie tussen de stad en het Kernbos moet worden gelegd.
- Binnen het kernbos wordt de Kemphaan (na 2010 aangevuld met Braambergen) tot dé uitvalsbasis voor bosbezoek ontwikkeld: het **boshart**. Na voltooiing van de tweede schil om de Kemphaan wordt een contour getrokken om de Kemphaan, waarbinnen eventuele nieuwe ontwikkelingen kunnen worden ingepast. Buiten deze contour is geen ruimte voor nieuwe gebouwde en intensieve voorzieningen in het kernbos.

ROUTES & WEGEN

- Ontwikkeling van een netwerk van **hoofdroutes voor langzaam verkeer**, door het opwaarderen van bestaande routes en de aanleg van nieuwe routes in aansluiting op de omliggende (toekomstige) woongebieden. Deze hoofdroutes krijgen een herkenbare profilering, bestaande uit laanbeplanting en flankerende mantel- en zoombegroeiing. De belangrijkste ingrepen voor 2015 zijn:
  - . Opwaarderen van (delen van) het Fongerspad, het Pedersenpad, het Kathedralenpad, het Starleypad, het Kemphaanpad, het Stevenspad, het Michauxpad en het Watersnipad tot hoofdroute voor langzaam verkeer. Hetzelfde geldt voor de bestaande routes in het noordelijke deel van het Weteringpark (zie het basisprofiel in §5.2).
  - . Een nieuwe hoofdroute in het Weteringpark, in de zichtas van het kasteel.
  - . Aansluiting van deze route op het kasteelterrein door de aanleg van een tweede toegangspoort, alleen voor langzaam verkeer.
  - . Verlengen van het Kathedralenpad tot aan de Hoge Vaart.
  - . Realiseren van een nieuwe hoofdroute van het Fongerspad tot aan de Kemphaan, gebruik makend van delen van het Boomkruiperpad en de bestaande doorgang onder de Waterlandseweg, ter hoogte van de kemphaan.
  - . Realiseren van een nieuwe hoofdroute voor langzaam verkeer van de Kemphaan naar (een nieuwe route langs) Braambergen.
  - . Doortrekken van het basisprofiel langs al deze paden tot even buiten het plangebied, i.v.m. inbedding in de omgeving (100 à 150 meter).
  - . Aanleg van een brug over de Hoge Vaart in het verlengde van het Kemphaanpad.
  - . Doortrekken Kathedralenpad tot aan Hoge Vaart
- Op het gebied van secundaire routes voor langzaam verkeer zijn in de periode tot 2015 de volgende ingrepen gepland:
  - . Ontwikkelen van een lokaal routenetwerk in het Weteringpark, met een specifieke inrichting gericht op het thema Kasteelpark (zie het profiel in §5.8).
  - . Realiseren van een nieuwe route langs de westflank van Braambergen, in aansluiting op een nieuwe hoofdroute vanuit de Kemphaan.
- Versterken van het boskarakter van de Waterlandseweg door het zo veel mogelijk inplanten van de weg (zie het profiel in §5.3).
- Een nieuwe auto-ontsluiting voor een deel van Overgooi, vanaf de Waterlandseweg, ter hoogte van de afslag Vogelweg.

ACCENTEN

- In de periode tot 2015 is sprake van de volgende lokale ingrepen in de Almeerderhout:
  - . Realiseren van een complete ecozone langs de zuidoever van de Hoge Vaart. Als referentiebeeld geldt de huidige inrichting langs delen van het Vierbruggenpad. Vanaf Villapark Almere Hout krijgt ook de noordoever een ecologische inrichting.
  - . Realiseren van een continu bosbeeld langs de zuidoever van de Hoge Vaart door het (gedeeltelijk) beplanten van de aangrenzende landbouwkavels in het Waterlandse Bos.
  - . Visuele verkleining van de overige landbouwkavels in het Waterlandse Bos, door de aanleg van houtwallen.
  - . Continuïteit van het bosbeeld op de noordelijke oever van de Hoge Vaart: een blauwgroene inrichting van de landbouwkavel(s) ten zuiden van de golfbaan.
  - . Verleggen van de loop van de Gooimeerbeek naar de waterplas in de centrale groenzone van Overgooi.
  - . Realiseren van een verbeterde voeding voor de verlegde Gooimeerbeek, door het aanleggen van een opvangbassin voor kwelwater uit de kwelsloten langs de Gooimeerdijk. In de zuidelijke rand van het Cirkelbos moet overigens rekening worden gehouden met een vrijwaringszone voor eventuele verbreding van de Gooimeerdijk.
  - . 'Heropenen' van de cirkels in het Cirkelbos. Cirkels eventueel laten begrazen.
  - . Realiseren van de eerste fase van Bosland, op percelen rond de Meesweg.
  - . Vergroenen en visuele afsluiting van het tracé van de Oude Waterlandseweg door de aanplant van boomgroepen en houtwallen.
  - . Realiseren van een ecologische inrichting langs de oostelijke oever van de Lange Wetering op plaatsen waar deze nog ontbreekt.
  - . Benutten van het kwelvenster in het meest zuidelijke deel van het Waterlandse Bos voor lokale vernatting en natuurontwikkeling.
  - . Realiseren van een beperkt aantal aanlegplaatsen gekoppeld aan nieuwe 'vaardoelen' als het kasteel en Ecludorp.
  - . Mogelijkheden voor het realiseren van nieuwe, op het bos gerichte voorzieningen in het Oeverbos. Dit volgens de voorwaarden die in §5.6 zijn geformuleerd.

ZONES & GEBIEDEN

- ① Stadslandgoed de Kemphaan
- ② Naturistencamping Chamavi
- ③ Golfbaan Almeerderhout
- ④ Vuilstort Braambergen *bestaand*

- ⑤ Strategische reservering
- ⑥ Kasteel
- ⑦ E cudorp
- ⑧ Evt. nieuwe locatie natuurkamperen
- ⑨ (uitbreiding) Stichting Aap
- ⑩ Ontwikkelingszone Boskern
- ⑪ Villa's + fietsroute naast golfbaan
- Randbos Wijk: Oeverbos, Havenbos
- Randbos Stad: Kasteelbos
- Randbos Stad: Weteringpark
- Kernbos
- A** Waterlandse bos-noord
grootschalige opzet/bijpassende ingrepen en beheer
- B** Waterlandse bos-zuid
kleinschalige opzet/bijpassende ingrepen en beheer
- C** Cirkelbos
grootschalige opzet/bijpassende ingrepen en beheer
- Boskern: Kemphaan
- 2e ring Kemphaan
- Ontwikkelingsrichting boskern
uitbouw Kemphaan richting Braambergen *tot 2015*

ROUTES & WEGEN

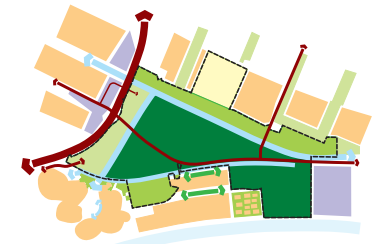
- Bestaande hoofdroute langzaam verkeer/subroute
- Hoofdwegen/lokale wegen/parkeervoorziening
- Autoverkeer op fietsroute *bestaand*

- Nieuwe hoofdroute langzaam verkeer/subroute/bospad
- Lange termijn ontwikkelingsrichting langzaam verkeer routes
- Nieuwe toegangspoort naar kasteel voor langzaam verkeer
- Fiets- en voetgangersbrug
- Groene profilering Waterlandse Weg
- Ontsluiting E cudorp
- Parkeervoorziening *tot 2015*

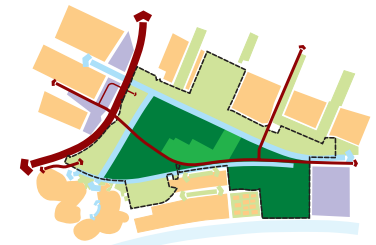
ACCENTEN

- Aanlegplaats *bestaand*
- Overslagstation *bestaand*

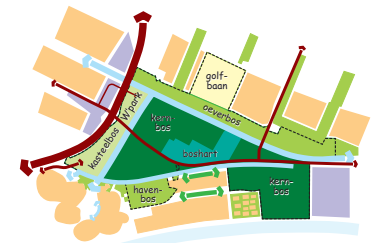
- Verkleinen landbouwkavels / vergroenen oude Waterlandse Weg
- Nieuw bos op landbouwkavels / open plekken
- Blauwgroene inrichting landbouwkavel(s) ten zuiden golfbaan
- 'Openhakken' cirkels in Cirkelbos
- Ecozone langs zuidoever Hoge Vaart en oostoever Lange Wetering
- Verbeterde 'voeding' Gooimeerbeek/afbuigen beek richting Overgooi
- Benutten kwelvenster voor lokale vernatting in Waterlandse Bos-zuid
- 1e fase Bosland, rond Meesweg
- Verbeteren ruimtelijke kwaliteit
- Onderzoeken mogelijkheden nieuw gebouw 'landmark'
- Aanlegplaats
- Mogelijke locaties voor op het Oeverbos gerichte, onbebouwde voorzieningen
- Mogelijke locaties voor op het Oeverbos gerichte, bebouwde voorzieningen (extra auto-inprik vanuit Hout indien nodig) *tot 2015*

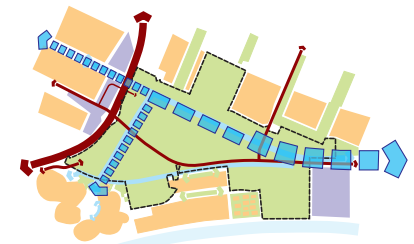
zonering

kernbos & uitvalsbasis

zones + namen

natte ecologische hoofdstructuur

legenda ontwikkelingsplan 2015

6.3 Gebiedsgebonden beschrijving

Analoog aan de opvattingen van Staatsbosbeheer worden in dit ontwikkelingsplan twee hoofdfuncties voor de Almeerderhout onderscheiden: een natuurfunctie en een recreatieve functie. Dat neemt niet weg dat per deelgebied accenten kunnen worden gelegd. In de volgende tabel worden de verschillende deelgebieden in de Almeerderhout gekarakteriseerd door ze te aan de hand van een aantal thema's te beschrijven. De tabel dient als leidraad voor nieuwe ingrepen, als toetsingskader bij aanvragen voor de vestiging van nieuwe voorzieningen én als referentie voor het te herziene bestemmingsplan.

Gebied	Funcieaccenten	Voorzieningen
KERNBOS	kern van het stadsbos voor Almere en wijde omgeving, met de nadruk op bos- en natuurbeleving	gericht op bos- en natuurbeleving
BOSRANDEN - Oeverbos	stedelijk uitloopgebied / toegangspoort tot kernbos	gericht op bosbeleving en recreatie / maximaal 9 (gebouwde) voorzieningen op knooppunten
- Havenbos	idem	idem
- Kasteelbos	verbindende schakel tussen centrum en kernbos	gericht op bosbeleving, recreatie, sport en vermaak
- Weteringpark	verbindende schakel tussen stad en kernbos	gericht op sportieve recreatie
BOSHART - Kempmaan	boseducatie, recreatie & cultuur / attractiepunt & uitvalsbasis voor bezoek aan kernbos	gericht op boseducatie

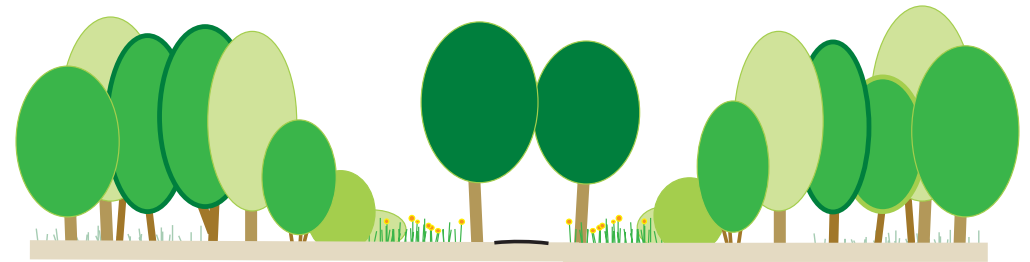
Voorbeelden	Schaal	Padenstructuur	Maaswijdte	Bosbeheer	Omvorming
- paden (uitgezette wandelroutes), bankjes, informatieborden, aanlegplaatsen - geen nieuwe gebouwde voorzieningen	- het Kernbos is een voorziening van regionaal niveau - het gebruik is lokaal, gericht op het bos	verharde hoofdroutes + (uitgezette) wandelroutes door de bosvakken (verhard, half verhard & onverhard)	- hoofdroutes: 900 x 900 meter - wandelroutes: 300 x 300 meter	gericht op omvorming tot robuust essen-iepenbos, inclusief de realisatie van mantelvegetatie en een struiklaag	binnen de vakken wordt het huidige tempo aangehouden / sneller langs hoofdroutes door de introductie van laanbeplanting & mantel- en zoombegroeiing
- paden, bankjes, picknickplaatsen, open plekken (voor sport en spel) - voorzieningen onder voorwaarden op vaste punten langs de Hoge Vaart	buurt- en wijk	verharde hoofdroutes richting kernbos en fijnmazige routestructuur in aansluiting op woonbuurten (verhard en half verhard)	- hoofdroutes: 900 x 900 meter - wandelroutes: 150 x 150 meter	idem, maar met extra aandacht voor recreatieve kwaliteiten (toekomst- en recreatiebomen worden sneller vrijgezet)	versneld door benutting van grote(re) randlengte langs hoofdroutes en wandelpaden
idem	idem	idem	idem	idem	idem
- paden, bankjes, picknickplaatsen, open plekken (voor sport en spel) - kasteel	stedelijk en regionaal	verharde hoofdroutes richting kernbos en fijnmazige uitloop vanuit voorzieningen (verhard en half verhard)	- hoofdroutes: 900 x 900 meter - wandelroutes: 200 x 200 meter	idem / vormgeving passend binnen thema kasteelbos	licht versneld door benutting randlengte langs paden, met de nadruk op mantel- en zoombegroeiing
- buitensportvoorzieningen, hondenclubs enz. - op termijn eventueel uitbreiding mogelijk, echter zonder gebouwde voorzieningen	stedelijk	verharde hoofdroutes richting kernbos en aanvullende wandelroutes (verhard en half verhard)	idem	idem, maar met extra aandacht voor recreatieve kwaliteiten	idem
- Kemphaan, Eksternest, stadsboerderij enz. - eventuele uitbreiding binnen contour en richting Braambergen	stedelijk en regionaal	op kruispunt van verharde hoofdroutes / intern zeer fijnmazig (verhard en half verhard)	op kruispunt van hoofdroutes / op terrein zeer fijnmazig	- siertuin + bos onder landschapsarchitectuur - toepassing van exoten	niet van toepassing

6.4 Consequenties voor het bosbeheer

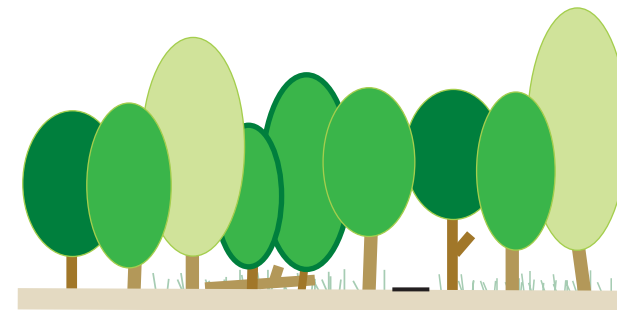
De voorgestelde ingrepen uit het ontwikkelingsplan leiden niet tot fundamentele wijzigingen in het beheer van de bosvakken. De omvorming van de Almeerderhout tot een duurzaam essen-iepenbos wordt gewoon voortgezet, in het huidige tempo. Er is echter wel één belangrijk verschil met het huidige beheer en dat treedt op langs routes en paden en in sommige gevallen aan de randen van bosvakken. Het ontwikkelingsplan stelt op verschillende plaatsen voor om laanbeplanting of mantel- en zoombegroeiing aan te brengen. Het doel hiervan is tweeledig. Allereerst wordt de padenstructuur - en de hiërarchie binnen die structuur - helderder en herkenbaarder door het aanbrengen van begeleidende laanbeplanting of mantel- en zoombegroeiing. Daarnaast levert nieuwe laanbeplanting en randbegroeiing mogelijkheden voor de verlevendiging van het bosbeeld op die plekken waar dit het meeste effect heeft, namelijk in het directe zicht van de paden. En daarmee is de cirkel rond, want als het bosbeeld langs paden en randen op cruciale plaatsen diverser wordt is er geen aanleiding om het beheer binnen de vakken drastisch om te gooien.

Per gebied gelden verschillende accenten in het algemene bosbeheer. In het kernbos zijn het met name de hoofdroutes die worden voorzien van laanbeplanting en mantel- en zoombegroeiing. Secundaire wandelpaadjes behouden de huidige inrichting. Dit in tegenstelling tot secundaire paadjes in de bosranden, waar juist wel wordt ingezet op flankerende mantel- en zoombegroeiing. Deze bosdelen liggen immers straks in de directe nabijheid van grote woongebieden en krijgen een hogere directe recreatiedruk te verwerken. Lokale aangrijpingspunten zijn sturend bij de keuze voor het aanbrengen van accenten in het bos, met de volgende kanttekeningen:

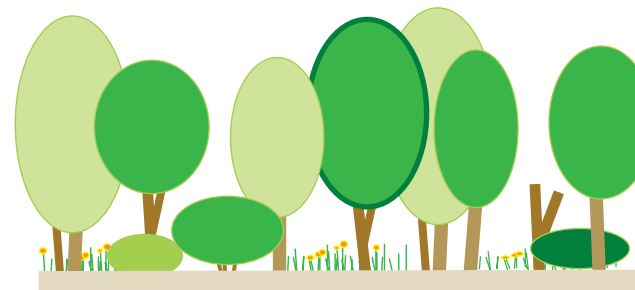
- Het bosbeeld is belangrijker dan het strikt volgen van dunningsregels. Door ruimere dunning en snellere selectie van toekomstbomen ontstaat eerder het beeld van een bos met volwassen stammen.
- Realiseren van een relatief dicht net van bospaadjes met snelle afwisseling tussen gesloten / open kronendak.
- Zonodig aanplanten van (bloem- en besrijke) mantel- en zoomvegetatie.
- Eventuele voorzieningen in het randbos van voldoende open ruimte voorzien (dus voorzieningen 'vrijzetten' in het bos).

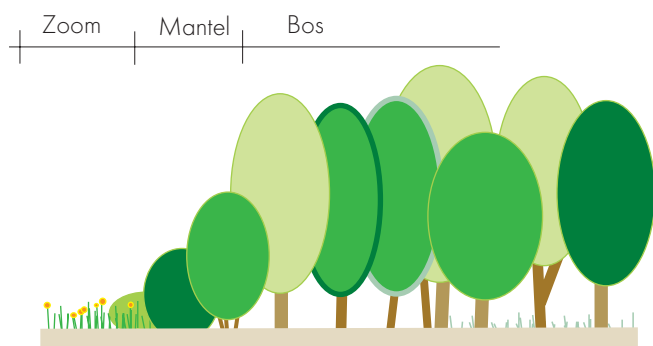
laanbeplanting en mantel- en zoombegroeiing langs alle hoofdroutes door de Almeerderhout

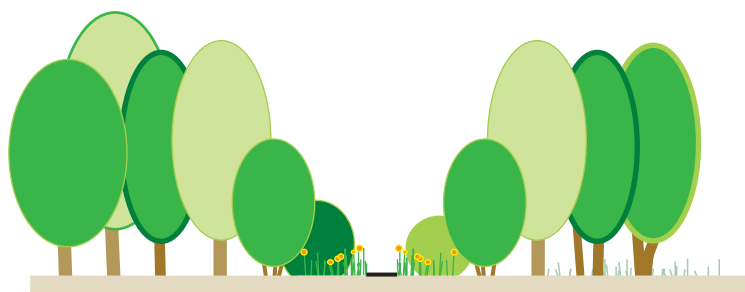
'echte' bospaden binnen het kernbos

vorming van een 'onderetage' van kruiden en struiken

mantel- en zoombegroeiing als middel om de diversiteit in randen te vergroten

mantel- en zoombegroeiing langs paden in de bosranden en het Weteringpark

In het Weteringpark is sprake van een bijzondere situatie. Binnen het thema kasteelbos wordt een aantal nieuwe paden toegevoegd, met over de gehele lengte mantel- en zoombegroeiing. In deze randen kunnen soorten als Rhododendron worden toegepast, ter versterking van het karakter van het gebied. Specifiek voor het Cirkelbos wordt voorgesteld om de cirkels in het bos weer open te maken. Dit kan bijvoorbeeld door cirkelgewijze begrazing van de cirkels door het vanuit de stadsboerderij inscharen van geiten aan een lijn en een paaltje.

Op Braambergen kan nauwelijks sprake zijn van klassiek bosbeheer op de plekken waar diepe doorworteling (vooral met boomwortels) ongewenst is. Ook de afwerking met grond en de waterhuishouding maken het niet mogelijk het Essen-Iepenbos als doeltypet te hanteren. Struiklagen (met bijbehorend onderhoud als snoeien, afzetten en kappen) en korte gras- en kruidenvegetaties vormen de basis, met solitaire bomen en ontwikkeling van bosjes waar dit mogelijk is. Intensiever gebruikte plekken vereisen regelmatig maaien en snoeien. Diverse soorten graasdieren kunnen een rol spelen bij het in toom houden van de vegetatie.

6.5 Relatie met aangrenzende structuurplannen

In dezelfde periode dat het ontwikkelingsplan Almeerderhout tot uitvoering moet komen worden in de directe nabijheid nog twee grote plannen uitgevoerd: de structuurplannen voor Overgooi en Almere Hout. Door de ligging vormt de Almeerderhout zelfs de verbindende schakel tussen deze gebieden. Eén van de belangrijkste consequenties hiervan is de geplande aanleg van een aantal hoofdroutes voor langzaam verkeer, door het bos, in aansluiting op de lanenstructuur in de plannen voor Overgooi en Hout.

Aan de toekomstige overgang tussen het bos en de nieuwe woongebieden worden hoge eisen gesteld. Uitgangspunt is dat er overal sprake moet zijn van openbaar gebied tussen bos en woningen, zodat de meerwaarde van het wonen aan het bos aan iedereen ten goede komt en rommelige randen worden voorkomen. Huizen of tuinen die direct aan het bos grenzen passen niet in dit beeld (zie §5.5).

In het structuurplan Almere Hout is aangegeven dat in de bosrand langs de Hoge Vaartruimte is voor een aantal nieuwe recreatieve voorzieningen (legendaomschrijving: recreatief, bijzonder doeleind). Dit past in het ontwikkelingsplan voor de boswachterij, met de volgende kanttekeningen (zie eveneens §5.5):

- De bosrand is en blijft bos. Het is absoluut niet de bedoeling om deze rand - visueel of functioneel - verder het kernbos 'in te schuiven' door het bos uit te ponden als groen vestigingsmilieu.
- Dit brengt met zich mee dat in principe wordt uitgegaan van recreatieve voorzieningen zonder bebouwing, zoals picknickplaatsen, speelveldjes, aanlegsteigers en een fijnmazig(er) padennet dat aansluit op het routenetwerk van Almere Hout.
- Gebouwde voorzieningen zijn alleen mogelijk als ze een aanwinst vormen voor het bos. Dat betekent dat ze functioneel iets moeten toevoegen aan de manier waarop het bos kan worden gebruikt, zonder het karakter daarvan aan te tasten. Strenge architectonische randvoorwaarden moeten ervoor zorgen dat ze ook visueel iets toevoegen. Een natuurlijk ogend materiaalgebruik speelt daarbij een belangrijke rol. Het hoofdgebouw van de Kemphaan is hiervan een goed voorbeeld.
- Het gaat om voorzieningen van maximaal wijkniveau. Stedelijke voorzieningen als kinderdagverblijven, scholen en dergelijke horen in de wijk thuis.
- Om het draagvlak voor de Kemphaan en het kasteel niet aan te tasten is voor nieuwe horecavoorzieningen geen plaats in de bosrand.

6.6 Planning en financiële onderbouwing

Planning en fasering

Het ontwikkelingsplan voor de Boswachterij Almeerderhout zal na vaststelling door het College van Burgemeester en Wethouders in een nieuw bestemmingsplan worden vastgelegd. Naar verwachting zal dat in 2006 door Gedeputeerde Staten van Flevoland worden vastgesteld. Indien bedenkingen worden ingediend tegen het bestemmingsplan kan een beroepsprocedure volgen.

De uitwerking van het totale gebied vindt plaats in fasen. Gezien de relatief lange doorlooptijd van het ontwikkelingsplan, van zo'n 25 tot 30 jaar, wordt niet gewerkt met een vooraf vastgestelde fasering.

Op de korte termijn wordt gestart met de verdere planvorming voor het Weteringpark. Voorgesteld wordt daarnaast te starten met het verbeteren van bestaande fiets- en wandelroutes in het bosgebied. In het kader van het regulier beheer en onderhoud zal eveneens invulling worden gegeven aan het ontwikkelingsplan. Dit betreft zaken als bosvorming en opwaardering van bospaden e.d.

Financieel kader

Er is geen sprake van een gedetailleerd plan, maar van een globaal ontwikkelingsplan. Het ontwikkelingsplan Boswachterij Almeerderhout wijkt qua planvorm af van reguliere ontwikkelingsplannen welke specifiek gericht zijn op stedelijke ontwikkeling.

Voor dit ontwikkelingsplan is geen exploitatiebegroting opgesteld als financieel beheerinstrument met taakstellende kosten en opbrengsten. Volstaan wordt met een financiële analyse die bij verdere uitwerking naar deelplannen kaderstellend is.

Het ontwikkelingsplan fungeert als inhoudelijke grondslag voor het financiële kader. Bij de kostenberekening is uitgegaan van inrichtingsschetsen en profielen zoals deze zijn opgenomen in het ontwikkelingsplan.

In het ontwikkelingsplan is een onderscheid gemaakt tussen de concrete planfase tot 2015 en een planvisie tot aan 2030. Dit onderscheid is eveneens aangebracht in de kostenopzet.

De investeringen bestaan voornamelijk uit de uitbreiding en opwaardering van fiets- en wandelroutes, inclusief een aantal nieuwe verbindingen over de Hoge Vaart.

Ontwikkelingsplan 2015

Voor de geplande ontwikkelingen tot aan 2015 wordt voor routes & paden ca. €3,4 miljoen euro begroot. Dit betreft de aanleg van nieuwe hoofd- en subroutes en opwaardering van bestaande routes. Voor de inrichting van de Ecozones langs de Hoge Vaart en Lange Wetering is ca. €2,2 miljoen euro geraamd. Daarnaast wordt ca. €1,7 miljoen euro geraamd voor diverse kunstwerken, waarvan een nieuwe brug over de Hoge Vaart de grootste kostenpost betreft (€775.000,-). In totaal is tot en met 2015 ca. 8.8 miljoen euro benodigd voor de aanleg en opwaardering van LV- infrastructuur en investeringen in bosvakken.

Ontwikkelingsvisie 2030

In de periode 2015-2030 is ca. €1,4 miljoen geraamd t.b.v. investeringen in routes en paden, ca. €3,5 miljoen voor kunstwerken over de Hoge Vaart en de Waterlandseweg. Voor de periode 2015-2030 is in totaal ca. €6 miljoen geraamd op basis van de voorgestelde investeringen.

De totale investering tot en met 2030 worden begroot op ca. 15 miljoen euro (prijspeil 2004).

In het onderstaande overzicht worden de belangrijkste geraamde investeringskosten (t/m 2030) weergegeven:

Voorbeelden van investeringen:

Fietsroutes (hoofd- en subroutes)	ca. 14 km	€4,7 mln
Bospaden (nieuw + verbeteren)	ca. 12,5 km	€135.000
Bruggen over de Hoge Vaart	ca. 3 stuks	€2,3 mln
Inrichten Ecozones (Hoge Vaart en Lange Wetering)	ca. 8 km	€2 mln
Omvormen bosvakken (o.a. Kasteelbos en Oeverbos)	ca. 170 ha	€2,8 mln
Opwaardering graspaden en velden	ca. 50 ha	€163.000

De financiering van deze investeringen zal op verschillende manieren plaatsvinden.

De investeringen inzake de nieuw aan te leggen LV-hoofdinfrastructuur zullen worden betrokken bij de nog op te stellen NOGW Hout. Indien op termijn de resultaten van de NOGW daar aanleiding toe geven zal integraal (d.w.z. in relatie tot overige NOGW posten) worden afgewogen of de betreffende investeringen voor de boswachterij Almeerderhout, of delen daarvan, feitelijk worden opgenomen.

De aanleg van deze infrastructuur biedt de benodigde verbinding met het nieuwe stadsdeel Almere-Hout.

Het omvormen van bosvakken, opwaarderen van graspaden e.d. wordt zoveel mogelijk opgenomen in het reguliere beheerprogramma van Staatsbosbeheer. Met betrekking tot overige investeringen dient nader te worden bekeken op welke wijze financiering kan plaatsvinden. Dit kan bijvoorbeeld plaatsvinden door middel van subsidiering, financiering vanuit (gemeentelijke) investeringsprogramma's, etc.

BER&IEP

bijlage

NATUUR WET- & REGELGEVING

Deze bijlage geeft een opsomming van de natuur wet- & regelgeving die van toepassing is op de boswachterij Almeerderhout. Per onderwerp is steeds de consequentie voor de boswachterij en het ontwikkelingsplan aangegeven.

Internationaal beleid

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn uit 1979 is van belang om vogels op Europese schaal te beschermen. Lidstaten van de Europese Unie hebben zich ertoe verplicht alle nodige maatregelen te nemen om voorkomende vogelpopulaties op een ecologisch verantwoord peil te houden. Doel van de richtlijn is dan ook alle in het wild levende vogelsoorten op het grondgebied van de lidstaten te beschermen door een verbod op het doden en vangen van vogels en op het vernielen, rapen of in bezit hebben van hun eieren. Ook moeten Speciale Beschermingszones worden ingesteld, die voldoende groot en gevarieerd zijn en afdoende worden beschermd (Special Protection Area's).

De vertaalslag van de Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving vindt met betrekking tot de soortenbescherming plaats in de Flora & Faunawet (april 2002) en aangaande de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet (deze moet nog worden aangepast). In het kader van de Vogelrichtlijn is in de directe nabijheid van de Boswachterij het Eemmeer aangewezen.

Ingrepen in de boswachterij die passen binnen de uitgangspunten, leiden niet tot significant negatieve effecten van de vogelwaarden van het Eemmeer. Daarmee is de Vogelrichtlijn alleen van belang in het kader van de soortenbescherming.

Habitatrichtlijn

Sinds 1992 is binnen de Europese Unie naast de Vogelrichtlijn ook de Habitatrichtlijn van kracht, die betrekking heeft op de bescherming van de leefgebieden van alle planten- en diersoorten anders dan vogels en op de bescherming van natuurlijke biotopen. Vergelijkbaar met de Vogelrichtlijn verbiedt deze richtlijn het vangen, doden, plukken en ontwortelen van planten en dieren, het in bezit hebben of verhandelen ervan en het opzettelijk verstoren of vernielen van hun voortplantings- en rustplaatsen. Ook volgens deze richtlijn moeten Speciale Beschermingszones worden ingesteld.

De vertaalslag van de Habitatrichtlijn in de Nederlandse wetgeving vindt met betrekking tot de soortenbescherming plaats in de Flora & Faunawet (april 2002) en aangaande de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet (deze moet nog worden aangepast). In het kader van de Habitatrichtlijn zijn geen gebieden in de provincie Flevoland aangewezen als SBZ.

Ingrepen in de boswachterij die passen binnen de uitgangspunten, leiden niet tot significant negatieve effecten van SBZ habitat. Daarmee is de Habitatrichtlijn alleen van belang in het kader van de soortenbescherming.

Natura 2000

De Speciale beschermingszones van de Habitatrichtlijn vormen samen met de beschermde zones in het kader van de Vogelrichtlijn een netwerk dat als Natura 2000 wordt aangeduid. Dit netwerk ligt over het hele grondgebied van de Europese Unie.

Nationale wetgeving

Flora- & Faunawet (april 2002)

In de Nederlandse natuurwetgeving wordt de bescherming van zowel inheemse (van nature in Nederland voorkomende) als uitheemse planten- en diersoorten geregeld. Met ingang van 1 april 2002 zijn de Vogelwet, Jachtwet en een gedeelte van de Natuurbeschermingswet vervangen door de Flora- en Faunawet. De wet heeft tot doel de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van een zo groot mogelijke verscheidenheid aan in het wild levende plant- en diersoorten als functionele elementen van het ecosysteem waarvan zij deel uitmaken. In de wet staat het beschermingsbeginsel voorop (het nee tenzij beginsel). In de wet bevat hoofdstuk twee bepalingen aangaande de aanwijzing van beschermde dier- en plantensoorten. De bestaande verbodsbepalingen voor de inheemse soorten (deze dateren uit 1967) zijn uit de Natuurbeschermingswet overgenomen. Zo is en blijft het verboden om beschermde inheemse planten te plukken en beschermde inheemse dieren te doden of te vangen. Ook andere handelingen die planten- of diersoorten kunnen bedreigen, zijn verboden of slechts onder voorwaarden toegestaan.

Het ministerie van LNV stelt, mede ter uitvoering van internationale verplichtingen of bindende besluiten van organen van de Europese Unie of andere volkenrechtelijke

organisaties, lijsten vast van met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende in ons land van nature voorkomende planten- of diersoorten. Deze lijst is recent uitgebreid in verband met de verplichtingen die voortvloeien uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (Staatscourant 13 november 2001).

In het traject van het ontwikkelingsplan van de boswachterij dient rekening gehouden te worden met de Flora & Faunawet. De Flora & Faunawet heeft voor het opstellen van het ontwikkelingsplan geen directe consequenties. Wel dient met de wet rekening gehouden te worden op het moment dat fysieke ingrepen in het bos plaats vinden. Indien beschermde soorten aanwezig zijn dient ontheffing conform artikel 68 van de Flora- & Faunawet aangevraagd te worden. Om de ontheffing in te kunnen dienen dient bekend te zijn welke beschermde soorten aanwezig zijn. Een recente inventarisatie is hiervoor de enige bruikbare bron.

Ander aspect is dat in het broedseizoen van vogels geen velling van bomen plaats mag vinden als in de boom nesten voorkomen.

Natuurbeschermingswet (1998)

Een belangrijk deel van de Nederlandse natuurgebieden is planologisch beschermd door Planologische Kernbeslissingen of door het Structuurschema Groene Ruimte. Toepassing van de Natuurbeschermingswet geeft bijzondere en kwetsbare gebieden een extra beschermde status. Anno 2002 wordt gewerkt aan een aanpassing van de Natuurbeschermingswet teneinde de Vogel- en Habitatrichtlijn volledig in de Nationale wetgeving op te nemen.

Binnen de invloedssfeer van de Boswachterij zijn geen NB gebieden aanwezig. Boswet (1961)

De bossen van de boswachterij vallen onder de Boswet. Dit betekent dat er een vergunning tot velling van de houtopstanden moet worden verkregen en dat er sprake is van een herplantingsplicht (boom voor boom). Dunning valt niet onder de herplantplicht van de boswet. Herplant dient binnen drie jaar na velling gerealiseerd te zijn. Herplant hoeft niet per definitie binnen het gebied.

In het traject van het ontwikkelingsplan van de boswachterij dient rekening gehouden te worden met de Boswet. De Boswet heeft voor het opstellen van het ontwikkelingsplan geen directe consequenties. Wel dient met de wet rekening gehouden te worden op het moment dat fysieke ingrepen in het bos plaats vinden. Gegevens over de te vellen bomen dienen beschikbaar te zijn.

Provinciaal beleid

Omgevingsplan (2000)

Een uitwerking van de Landelijke Ecologische Hoofdstructuur is door de provincie uitgewerkt in het Omgevingsplan (2000). Het provinciale beleid is erop gericht om te komen tot een regionaal stelsel van met elkaar samenhangende bos- en natuurgebieden, die ieder voor zich van voldoende omvang zijn en mogelijkheden bieden voor het behoud en de ontwikkeling van hoge natuurwaarden. De provinciale ecologische hoofdstructuur is opgebouwd uit kerngebieden en ecologische verbindingen. De kerngebieden omvatten vooral bestaande bos- en natuurgebieden met hoge actuele of potentiële waarden.

De bossen van de Boswachterij zijn allen aangewezen als kerngebied uit de Provinciale ecologische hoofdstructuur. Juridisch vallen ze hiermee onder het Structuurschema Groene Ruimte (SGR).

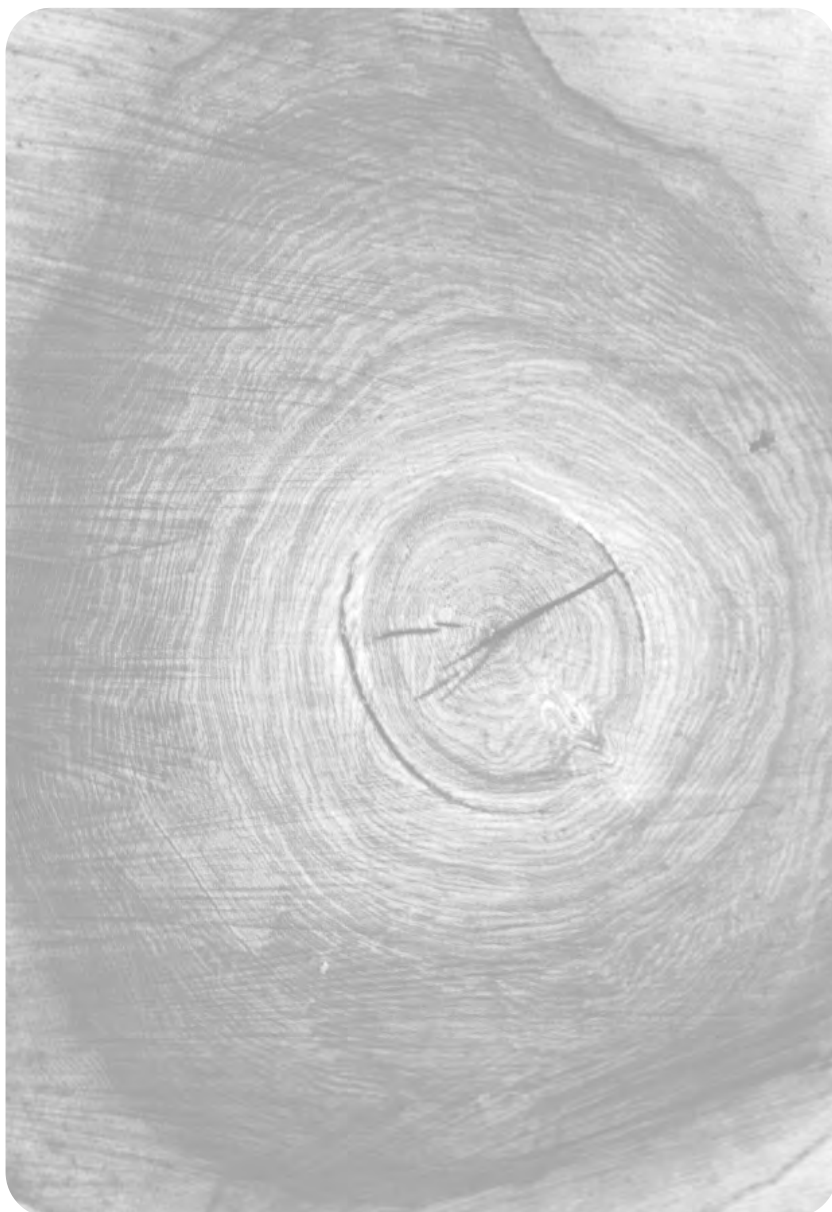
In het SGR is het compensatiebeginsel opgenomen. 'Indien na afweging van belangen voor gebieden met de functie natuur en/of bos en/of recreatie wordt besloten dat een van de genoemde functies moet wijken voor of anderszins aanwijsbare schade ondervindt van een andere aantoonbaar maatschappelijk belang, waarvoor een ruimtelijke ingreep wordt toegestaan, zullen in elk geval mitigerende maatregelen en, indien deze onvoldoende zijn tevens compenserende maatregelen moeten worden getroffen'.

Voor de Boswachterij betekent het compensatiebeginsel dat in het ontwikkelingsstraject aantasting van natuur en recreatieve waarden moet worden gemitigeerd dan wel gecompenseerd.

De ecologische verbindingen zijn bedoeld om uitwisseling van soorten tussen de verschillende kerngebieden mogelijk te maken.

Binnen de Boswachterij is de Hoge vaart aangewezen als ecologische verbinding van regionaal niveau voor zowel droge als natte natuur. De verbinding dient geschikt gemaakt te worden voor salamander & pad en das & ree. Het ontwikkelingsplan van de Boswachterij biedt de kans om invulling aan deze verbindingzone te geven.

VERVANGEN DOOR VELDIEP OF ES ...

Het Ontwikkelingsplan Almeerderhout is opgesteld door bureau Nieuwe Gracht, in opdracht van Staatsbosbeheer en de gemeente Almere (DMO). Namens Staatsbosbeheer en de gemeente Almere hebben aan dit Ontwikkelingsplan meegewerkt:

L. Bronkhorst	Staatsbosbeheer
E. Boesewinkel	DSO/milieu
P. van Halteren	DSO/verkeer
H. Kuiper	DSO/planeconomie
B. van der Meulen	DSO/S&L
D. Nieuwveen	DSO/PBM
B. Nijst	DMO
K.J. Onrust	DSO/EZ
C. Schotman	DSO/PBM
R. Schuring	DSO/planeconomie
H. Warrink	NME
C. Zalm	DSO/S&L
Y. Zwart	DSO/milieu
W. Keijzers	bureau Nieuwe Gracht
J.W. Tap	bureau Nieuwe Gracht

Geraadpleegde literatuur

- Belvedere, *Nieuwe tradities, projecten 2001: 99+1 stadstuinen Almere Hout*, 2002
- Ecoplan i.s.m. Kees Hund, *Vlekkenplan Stadslandgoed de Kempmaan*, 2002.
- Eelerwoude, *Beheerplanformat, conform de criteria zoals opgesteld door de stichting Face en de FSC voor bossen in Nederland*, maart 2001.
- Gemeente Almere, *Bedacht en gebouwd, 25 jaar Almere Stad*, 2001.
- Gemeente Almere, *Beleidsplan paardensport*, oktober 2002.
- Gemeente Almere, *Ontwikkelingsplan 2L, tussen de vaarten*, september 1998
- Gemeente Almere, *Structuurplan Almere Hout*, mei 2001
- Gemeente Almere, *Structuurplankaart Overgooi*, april 2002
- Grontmij, *Freewheelend door Almere, plan recreatief fietsen en skaten in Almere*, oktober 2001
- Grontmij, *Nota uitgangspunten en randvoorwaarden Boswachterij Almeerderhout (uitgangspuntennotitie)*, november 2001
- Grontmij, *Visie Lange Wetering, Hoge en lage Vaart Almere*, november 2002
- W. de Herder & C. van Veen, *Bomen in de winter*, 1980
- Informatie- en kenniscentrum NBLF, *Ontwerpen met het levende bos*, 1994
- IKC - Bosch en Slabbers, *Grote bossen bij Europese steden*, Nr. 27
- Leo Pols en Benno Strootman, *De landschapsstad, landschap als basis voor ruimtelijke kwaliteit in woongebieden*, 1998
- LNV-DBL, *Bosdoeltypen en groeiplaats*, 1988
- Provincie Flevoland, (ontwerp) *Omgevingsplan provincie Flevoland*, 2000
- Provincie Flevoland, *stroomgebiedsvisie Flevoland, discussienotitie*, 2002
- Rijksdienst IJsselmeerpolders - H. Slager, *Te verwachten grondwaterregimes in de bossen in het Almere gebied*, 1985
- Rijksdienst IJsselmeerpolders - B. Hamer, *Ontwateringstoestand in de bosgebieden van zuidelijk Flevoland periode 80-81*, 1983
- Staatsbosbeheer - Attenburg & Wymenga, *Broedvoegels van de Almeerderhout in 2000*
- Staatsbosbeheer, *Naar het bos van morgen, beheer van het multifunctionele bos bij Staatsbosbeheer*, 2002
- Staatsbosbeheer - J. Brenninkmeijer & A. Vos, *Populierenooft en duurzame verjonging in Flevoland*, april 1999
- Stichting genootschap het levende huis, *Boomverhalen, een kleine geschiedenis van Almere*, 2002

- Stichting recreatie, *Kwaliteit van de recreatieve omgeving, handreiking*, 1999
- Wandelplatform LAW, *Almerepad, in twaalf wandelingen Almere rond*, 2002
- Werncke J.G. Husslage, *De stedelijke groenstructuren van Europa, de functies van groene en blauwe longen/adere door Europese steden*, 1996

Geraadpleegde kaarten

- Citoplan, Plattegrond Almere (1:12.500)
- Gemeente Almere, Fietskaart Almere
- Gemeente Almere, Matenplan Almeerderhout (1:5000)
- Gemeente Almere, Wandel- en hardlooproutes Almere
- Staatsbosbeheer, Boomsoortenkaart Almeerderhout (1:11.000)
- Staatsbosbeheer, Recreatieve voorzieningen Almeerderhout (1:20.000)
- Suurland Falkplan, Falkplankaart Almere (1:12.500)
- Topografische Dienst, 1:25.000/1:50.000 kaarten Almere

ZONES & GEBIEDEN

- ① Stadslandgoed de Kemphaan
- ② Naturistencamping Chamavi
- ③ Golfbaan Almeerderhout
- ④ Vuilstort Braambergen *bestaand*

- ⑤ Strategische reservering
- ⑥ Kasteel
- ⑦ Ecurdorp
- ⑧ Evt. nieuwe locatie natuurkamperen
- ⑨ (uitbreiding) Stichting Aap
- ⑩ Ontwikkelingszone Boskern
- ⑪ Villa's + fietsroute naast golfbaan

 Randbos Wijk: Oeverbos, Havenbos

 Randbos Stad: Kasteelbos

 Randbos Stad: Weteringpark

 Kernbos

 Waterlandse bos-noord
grootschalige opzet/bijpassende ingrepen en beheer

 Waterlandse bos-zuid
kleinschalige opzet/bijpassende ingrepen en beheer

 Cirkelbos
grootschalige opzet/bijpassende ingrepen en beheer

 Boskern: Kemphaan

 2e ring Kemphaan

 Ontwikkelingsrichting boskern
uitbouw Kemphaan richting Braambergen *tot 2015*

ROUTES & WEGEN

Bestaande hoofdroute langzaam
verkeer/subroute

Hoofdwegen/lokale
wegen/parkeervoorziening

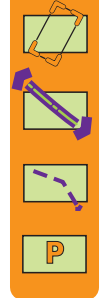
Autoverkeer op fietsroute *bestaand*

Nieuwe hoofdroute langzaam
verkeer/subroute/bospad

Lange termijn ontwikkelingsrichting
langzaam verkeer routes

Nieuwe toegangspoort naar kasteel
voor langzaam verkeer

Fiets- en voetgangersbrug

Groene profilering Waterlandse Weg

Ontsluiting Ecurdorp

Parkeervoorziening *tot 2015*

ACCENTEN

Aanlegplaats

Overslagstation *bestaand*

Verkleinen landbouwkavels /
vergroenen oude Waterlandse Weg

Nieuw bos op landbouwkavels / open
plekken

Blauwgroene inrichting
landbouwkavel(s) ten zuiden golfbaan

'Openhakken' cirkels in Cirkelbos

Ecozone langs zuidoever Hoge Vaart
en oostoever Lange Wetering

Verbeterde 'voeding' Gooimeerbeek/
afbuigen beek richting Overgooi

Benutten kwelvenster voor lokale
vernatting in Waterlandse Bos-zuid

1e fase Bosland, rond Meesweg

Verbeteren ruimtelijke kwaliteit

Onderzoeken mogelijkheden nieuw
gebouwd 'landmark'

Aanlegplaats

Mogelijke locaties voor op het
Oeverbos gerichte, onbebouwde
voorzieningen

Mogelijke locaties voor op het
Oeverbos gerichte, bebouwde
voorzieningen (extra auto-inprik vanuit
Hout indien nodig) *tot 2015*

bij dit rapport hoort een losse plankaart

